قصيده برده

من کتب حسن افندی المفتی بزمدینه

هذه الحلیة الشریفة التی کان
رسول الله صلی الله علیه
وسلم علیها

رجل الشعر ضخم الرأس واسع الجبین
مبارک صاچلری نه زیاده مبارک باشلری مبارک
النلری قورجق ونه زیاده بیوک ایدی لیک ایدی هموار
ایدی ابلج اهدب الاشفار ازج
مبارک قاشلری مبارک کرپکلری انجه ایدی
داو زده چاتق دکل ایدی اوزون وجوف اشکل
ادعج اقنی ایدی مبارک کوزلرینک
بیاضی حمرته مبارک کوزلری مبارک بورنلری
مائل ایدی سیاه ایدی یوجه ایدی و
سهل الخدین ضلیع الفم افلج
مبارک یکاقلری مبارک اغزلری مبارک دشلری
دوز ایدی بومری عظیم وواسع سیرک ایدی
اذا ضحک تلالا دکز ایدی الوجه تلالا وجاهة کلا نوف
الجدود مبارک مبارک یوزلری القمر لیلة البدر
دشلری

دشلری کوکدکلری مبارکه کوک نورلری

وقتنده دیوارلره دکرمی ایدی اذن دورتکیجه لک

ضیاد ویرردی ای کبی ضیاد ویرردی

کث اللحیة احسن الناس عظیم المنکبین

مبارک صقاللری عنقا مبارک مبارک ادموزلری

صیق ایدی یونیلری زیاده کوزل ایدی بیوک ایدی

واسع الصدر والعین سواء البطن دقیق المسربة

مبارک کوکسلری مبارک قارنلری مبارک کوکسلرینک

مبارک کوبکلرینه دک اینجه

کیکت ایدی مبارک کوکسیله یاشن قللری اینجه

برابر ایدی ابدی لطیف اوق بجی

وبین الکتفین عبل العضدین والذراعین

خاتم النبوة ایکی والاسافل مبارک بازدلری

مبارک کورکلرینک وقوللری واو یلقلری واینکلر

اورباسنده مهر نبوت شریف وار ایدی فرموده ایدی

طویل الزندین رحب الکفین والقدمین سائل الاطراف

مبارک بلکلری مبارک اللری دانیکری مبارک بر مغلری

اوزون ایدی واسع ایدی اوزون ایدی

مَشْهُوسُ العقب خَمْصَانُ الاَخْمَصَيْنِ ضَخْمُ العِظَام

مبارک اوکجه لرینک مبارک طبنلری مبارک کمکلری

اتی ارز ایدی زیاده کمرلی اولوب ایری ایدی

ضَرْبُ اللَّحْمِ انْوَرُ المُتَجَرِّدِ ازْهَرُ اللَّوْنِ

مبارک بدنلرینک مبارک جسملری مبارک لونلری

اتی ارز ایدی اما رقیق منوّر ایدی قللی قرموزییه مائل

دکل ایدی دکل ایدی بیاض ایدی

اَجْلَى مُتَمَاسِكُ البَدَنِ رَبْعَةُ القَدِّ

مبارک جبینلری مبارک اعضالری اورته بویلی ایدی

فرموده ایدی معتدل و متناسب ایدی اورته کنه جمله دن

یوکسک و کنجلکلرنده کبی کبی کورینوردی

اذا مَشَى تكفّأ ويَمْشِي هَوْنًا خَافِضُ الطَّرْفِ

یوررکن اوکلرینه دخی سکینت و وقار ایل مجن برشیئه

تماسکر اکیلوریردی یوررلردی اشغه بقارلردی

دَرْآهُ بَدِيهَةً هَابَهُ وَمَنْ خَالَطَهُ مَعْرِفَةً احَبَّهُ بِكَرْمِهِ

انکشمی الکسرین کورنسه مورقرنه ی ویرکسه مصاحبت

ایدوب بلسه سَوَردی بلسه سَوَردی

الحمد لله الذی جعل النظم لانتظام الکلام والصلوة والسلام علی محمد
سید الانام وعلی آله العظام واصحابه الکرام وبعد بو عبید
فقیر ورق حقیر قلیل البضاعة عدیم البراعة حضرت
فخر العارفین قطب الواصلین الموفق من عند الله رب العالمین
شیخ سعد الله الخلوتی اسعد الله جده واجد سعده جنابلرینک
حسن اعتمادی ولطف اعتقادلری اول سرور کائنات
ومفخر موجودات علیه افضل الصلوات واکمل التحیات حضرتلرینک
مدحی بابنده ابو عبد الله محمد بن حبان المصری مولدا البوصیری
برد الله مضجعه نک انشاد ایتدوکی قصیده برده دیمکله معروف
قصیدهٔ طیبهٔ مبارکه شریفه نک الفاظ عجیبه والفاظ غریبه
سندن معنالری وزبان فارسی ایله مشروح اولوب اکثر حضرات
خواصی لسان ترکی ایله شرح اولنمغه مشاوره لطیفه ایله اشارت
شریفه بویردقلری سببدن محرر حضرتلرینک حسن همت
وحسن طویتلری ایله بقدر الوسع والامکان قصیدهٔ مزبوره
شرح اولنوب ولسان ترکی ایله منظوم ترجمه ایلیین عزیز
مترجمک قصیده سی دخی برینک مقابله سنده بیله قید اولندی
وبو اول قصیدهٔ مبارکه در که ابو عبد الله محمد بن حبان البوصیری

نور الله مضجعه ایدر بو قصیده غرا و قصیده بیضانک انشاسنه

سبب اولدر که اتفاق بکا خلط فالج عارض اولوب نعوذ بالله

من ذلک بنم نصف اندامی حرکتدن منع ایلدکده حضرت رسالت

صلوات الله علیه وسلامه نک مدحنده بر قصیده انشا ایدوب

وانکله الله تعالی جلت عظمته درگاهنه استشفاع ایدم دیو فکر

ایدوب بو قصیده شریفه نک انشاسنه اشتغال اولنوب

تمام اولدقده کیجه یاتوب مناممده حضرت سلطان الانبیانی

صلی الله علیه وسلم کوردمکه کلوب مبارک الیله مسح ایدوب

صغادی فی الحال بکا صحت و عافیت یتشوب اول صباح

اودمدن جیقوب بازاره واروم اتفاق بر درویش بکا کلوب

ایتدی که یا سیدی اول حضرت انبیا صلی الله علیه وسلم مدح

اتدوکک قصیده یی بن استمک استرم انی بکا تعلیم ایله دیدی

حال که بن بو قصیده شریفه یی و بو واقعه لطیفه یی هیچ

بر احده دیممش ایدم ایله اولسه بو درویشه بن ایتدم

حضرت رسول اللهک مدحنده بن قصیده قصاید کثیره انشا

اتمشم درسن طلب ایدوکک قنقیسی در دیدم درویش

مذکور جواب ویروب ایتدیکه بن مقصود ایدندوکم اول قصیده

درکه

درکه انک اول اولی آمن تذکر جیرانه بذی سلم درکه بن بونی
دونه کیجه منامده کوردم که بو قصیدهٔ عدیم المثالی حضرت
رسالت علیه السلام حضور حبور افزالرنده اوقدیلر و حضرت
نبی علیه السلام بو قصیدهٔ قلج کبی حمایل ایدنمش ایدی دیو
جواب ویردکده بن دخی بو قصیدهٔ درویش مذکوره ویردم
دخی موحی الیه درویش قصیدهٔ مزبورهٔ الوب کیدوب بنم
ایله انک ارا سنده اول ماوقع اولدیغنه سویلیوب قصیدهٔ
مزبوره بین الناس اشتهار بولوب ملک طاهرک
وزیری صاحب بهاء الدین طاب ثراه نک حضورینه تیشوب
صاحب مذکور قصیدهٔ شریفه بنده استنساخ ایلیوب
نذر ایلدی که قصیدهٔ مزبوره هربار استماع ایلدکده ایاغ
اوزرینه دوروب باشی اجوق و کلیه یدی و دیو حاصل
صاحب مذکور قصیدهٔ مذکورهٔ معزز و مکرم طوتوب
بونکله کندو اهل بیتی تبرک ایدوب بونک برکاتنده
مقاصد عظیمهٔ دینیه و مطالب دنیویه یه یتشوب بالآخره
صاحب مذکورک موقعنده واقع اولان صاحب سعد الدین
فارقی یه رمد مخوف واقع اولوب شویله که اطبای عصرانک

معالجه سندن عاجز اولوب درزلر ایدی. بر کیجه سعد
الدین مذکور منامنده حضرت رسول الله صلی الله علیه
وسلم ایدیوب صاحب بهاء الدین دن برده الوب ایکی
کوزلرینه سورکه شفا و افاقت بولاسن دیدی
اتفاق سعد الدین مزبورا ویقوسندن اویانوب
صاحب بهاء الدین قاتنه کلوب واقعه جزوبردی صاحب
بهاء الدین ایتدیکه بنم قتمده برده آدلو نسنه یوقدر اما حضرت
نبی علیه السلامک مدحنده بوصیری انشا ایتدوکی قصیده و
واردرکه بزانکله استشفا و تبرک ایدنورز دیوب
قصیدهٔ مذکورهٔ ابراز ایدوب مزبور سعد الدین الوب ایکی
کوزلرینه قویوب الله تعالی دن بوقصیده ایله استشفاع
واستشفا ایدوب اول وقتده مزبور سعد الدین شفا و
صحت بولدی دیو مذکور بوصیری جزوبردی. وبو قصیده
دن انتفاع و افاده بو قصیدهٔ شریفه نیت صالحه ایله استماع
ایدوب وحسن قبول ایله اخذ اتمکه موقوفدر. وبو قصیدهٔ کریمه
براوده که اولسه اول اودن نسنه سرقه اولنمیه. ومر کمده کم
اولسه صویه غرق اولمقدن ودرلو آفاتدن اول کسنه الله تعالی

جل

جلّ وعلا حضرت رسالت علیه السلامک عزّتنه وشرفنه
محفوظ ومصون طوته. وبو قصیده نک مفهومی اون فصل
اوزرینه درکه فصل اوّل تغزیل النفسده ودرفصل ثانی هوای
نفسک ذکرنده ودرفصل ثالث ذکر بدایتده ودرفصل
رابع ذکر مولودده ودرفصل خامس برکت دعاده ودرفصل سادس
ذکر معجزات قرآنده ودرفصل سابع ذکر اسراده ودرفصل
ثامن ذکر جهادده ودرفصل تاسع ذکر غفرانده ودرفصل
عاشر حضرت رسالتک صلوات الله علیه وسلامه جاهی
ومرتبه سی ذکرنده وذکر رجا رحمتده در والله الموفق والمیسّر

الفصل الاوّل فی تغزیل النفس بسم الله الرحمن الرحیم

أَمِنْ تَذَكُّرِ جِيرَانٍ بِذِي سَلَمٍ مَزَجْتَ دَمْعًا جَرَى مِنْ مُقْلَةٍ بِدَمِ

الف حرف استفهام درومن حرف جردر تذکر مصدردر
معناسی الکمدر جیران جمع جاردر درکه جار قونشی
معناسنه دربذی سلم دکی با فی معناسنه دردر ذو
صاحب معناسنه درکه حالت رفعی واوله وحالت نصبی
الفله وحالت جرّی یا ایله اولورکه جاءنی ذومال ورأیت ذامال
ومررت بذی مال دیرسن و سلم براغجدر ودمع کوز

یاشنی در ومقله گوزک تمام آغنه وقراسنه درلر بیتک
معناسی اولدر که شاعر انار الله برهانه لنند ونفسنه
خطاب ایدوب ایدر که ای کمسنه سنک بو گوز یاشنی
قانه قرشدوروب گوزکدن آقیدرسن اول سلم
اغاجنک صاحبی اولان مکانده ساکن اولان یارانی
اکوب تذکر اتمکدن میدر بونه کم صرتترجم بیورر الترجمة اکر
کمی ذی سلمده کی اسل اسلی وجیرانی کم قانه یاشنی اغلمق گوز
ونکک اولدی عادتی ام هبت الریح من تلقاء کاظمة
واومض البرق فی الظلماء من اضم هبوب ریح
ییل اسمکدر و تلقاء جهت وطرف معناسنه در و
کاظمة حضرت رسالتک صلوات الله علیه وسلامه مبارک
اولر ندن دردر ایماض البرق برقک ردشن اولمقلغی در و
ظلماء ظلمت درکه ظلمت قراکولق معناسنه در و اضم طاغ
اویدر د بیتک معناسی اولدر که بو وجهله گوز یاشن
دوکمک اول ذکر اولنان یارانی تذکر ایدوب اکمقد
میدر یوخسه حضرت رسول صلوات الله علیه وسلامه
نک مدینه سی جانبندن اسن یلدن میدر یا کیجه لرده برق

واردشنلغی سببیله یمیدرکه اول برق مدینه منورهنك طرفنده اولان طاغلردن کلور الترجمه بابلمی اسدی کاظمه دن بو خسته بریمی الدیرادی اضمه که منع اتدی ظلمتی فما لعینیك ان قلت اکففا همتا • وما لقلبك ان قلت استفق یهم • اکففا امر حاضردر و تثنیه مونثدر و همتا دخی تثنیه دربمعنی الماء والدمع یهمی دن فجن سیلانه ایلسه لر استفق امر حاضردر ستق در افاقت دن و ویهم نام بمعنی ذهب من العشق اوغیره یهیم دن فعل مضارع در علامت جزم ایچون عین الفعلی ساقط اولمشدر و میم متحرك اولمق ضروره شعریه دن درکه الساکن اذا حرك بالکسر در و بو بیتده صنایع شعریه دن مشابهت واردر مشابهت اودرکه ایکی کلمه نك اخرینه ماسی اخری سنده نشتق کبی اولا بادجود که مشتق اولمیه همتا ایله یهم کبی و بیت اول ده دخی صنایعدن مناسبت واردر تکلم ریح ایله برق ذکر ایلدی و بو بیتده دخی شاعر طاب الله ثراه کندو نفسنه خطاب ایدوب ایدرکه ای کشنه سنك ایکی کوزلك عجب حالی

وارکه اکرای کوز اغلقدن ساکن اول ویسم انلر اغلمغی
دخی زیاده ایدرلر وسنک کوکلک عجب حالی وارکه اکرای
کوکل عشقده ایلوب عقلکی جمیع یله ویسم منوز غسقدن
بیهوشلغی زیاده ایلر الترجمه اغلامه وید کجه کوزیکو تولدی یاشن
دوکه آهل وید کجه کوکلک ارتوردی حیرتی • اَیَحسَبُ الصَّبُّ
اَنَّ الحُبَّ مُنکَتِمٌ • ما بَینَ مُنسَجِمٍ مِنهُ وَمُضطَرِمٍ • الصّبّ
العاشق والمُنسَجِم الدمع السائل والاِضطِرام النار التهابها
والحسب ده اولان همزه استفهامیه در انکار ایچون
یعنی عاشق مشتاق کمان ایدرمیکه عشقی کزلوقله
باوجود که بو ایکی امرک اورتاسنده اولا که اول ایکی امرک
هر بری سبب ظهور عشقدرکه اول سبب ظهورک بریسی
کوز یاشیدر و بریسی جگر اتشی کوکلک کویمه سیدر
الترجمه انده که کوز یشیله یورک اتشی اولاه عاشق عنوانی
نی کزلمک اولور حتی • لَولَا الهَوَى لَم تُرِق دَمعًا عَلَى طَلَلٍ
وَلَا اَرِقتَ لِذِکرِ البَانِ وَالعَلَمِ • هوی تک معناسی عشق
در ولم ترق اراقتدن مشتق در اراقت اقجی نسنلری دو
کمکدر وطلل دیرانه بنالرک اثرلری در ولا ارقت

فعل

فعل ماضی مخاطب در دارق سهر معناسنه درکه سن اویانمز
ایدک دیمکدر و **بان** براغجدرکه رعنالغی ایچون انی محبوبک
قدینه تشبیه ایدرلر اکاترکجه صورقون اغجی درلر که دکز
کنارنه قریب یرلرده اولور و **علم** طاغ ادیدر دبو بیتده
دخی صبا یعدن لم ترق ولا ارقت ده مشابهت واردر
سمتا ابله بهم کبی **دو بیتک معناسی** اولدر که اگر سنک
عشقک اولمیا ایدی گوز یاشنی و بران سرایلکر اثرلری
بقیه سنه دوکمیه ایدک داول محبوبک قدنه تشبیه
اولنان اغاجک ذکرندن و اول اخم اولو طاغک ذکرندن
اویانمغی استمیه ایدک که گوزک اویقودن اچلمیه ایدی که
اول طاغ اول محبوب سلطانک وارکاسیدر **الترجمة**
عشق اولمسیدی اگر بیدک سن منازلی هم انهم یدی ایشلو
گوزک بو ارا اتی • فکیف تنکر حبا بعد ما شهدت به
علیک عدول الدمع والسقم • کلمه **کیف** استفهام
ایچون در و دکاه اولور که تعجب ایچون اولور قوله تع کیف
تکفرون بالله کبی و بو مقامده دخی تعجب ایچون اولمق مناسب
در **یعنی** شاعر نور الله مضجعه کندو نفسنه خطاب ایدوب

ایدرکه عجب حال درکه کوزک یاشنی شاهدلری خسته لغک
وضعیف لغک سنک عشقکه شهادت ایلدکدن صکره سن
کندو عشقکی انکار ایلرسن و عشقکی کزلرسن الترجمه عاشق
نوله نیجه سنی انکار قیله سن یاشیله خسته لک ویرور ایکن شهادتی •
واثبت الوجد خطی عبرة وضنی • مثل البهار علی خدیک
والعنم • وجد محبت درو عبرة کوز یاشیدر و ضنی ار
قلقدر و بهار صاری کوله درلر و خد یکاق معناسنه در
و عنم قزیل سوکت اغاجنه درلرکه اکا فارسیده بید طری
درلر و بو بیتده لف ونشر مرتب واردر یعنی عجب درکه عشقه
انکار ایلرسن باوجود که فرقت دوست و حرقت محبت
کوزک یاشندن و ارقلغکدن حاصل اولمش ایکی یکا
غکده صاری کل کبی و بید طری کبی دا واقع اولمش خط
لری یعنی یازولری اثبات ایلدی و خط عبره دن مراد کوز
یاشیدرکه قانله مخلوط اوله که قزیل کست اغاجی کبی اولا
خط ضنی دن مراد یوزک و بدنک صارلغی درکه کل زرد کبی
اوله الترجمه هم عشقی یازدی یازمش آیکن صرو قزیل صارد -
یکفده رنکه قزیل کوزده عبرتی • نعم سری طیف من اهوی -

فَأَرَّقَنِي وَالْحُبُّ يَعْتَرِضُ اللَّذَّاتِ بِالْأَلَمِ • طیف خیال معناسنه‌در
یعنی نعم شاعر عاشقدر و محبوبنک خیالی انک مصاحبیدر
و اول خیال آنی اویاندی طوتر بر حالده که عشق جمیع لذتلری
المه مختلط قلور و جمیع لذتده واقراد المده اشارت واردر که
لذت عشق المدن زیاده‌در الترجمه یارک خیالی کلدی
قوماد یکم اویوم مسوکو مکدر ایدر بیش در لو لذتی •
یَا لَائِمِي فِي الْهَوَى الْعُذْرِيِّ مَعْذِرَةً • مِنِّي إِلَيْكَ وَلَوْ أَنْصَفْتَ
لَمْ تَلُمِ • لائم ملامت ایدیجی دردر هوی عشق دردر عذری
عشقک صفتیدر که بنو عذره‌یه منسوبدر و بنو عذره
اسم قبیله‌در که اول قبیله عشقده و محبتده بر حیثیت ایله مشهورلر
درکه انلردن بریسی عاشق اولسه فی الحال اولور یعنی ای
بنی ملامت ایدیجی که بن عشق عذریده ایکن بنم سکا عذرم
واردر اگر سنده انصاف اولایدی ملامت ایلمزدک الترجمه
ای عاشق اولدیسه ملامت ایلدینی • انصافک اولسه ترک
ایدرایدک ملامتی • عَدَتْكَ حَالِي لَا سِرِّي بِمُسْتَتِرٍ عَنِ الْوُشَاةِ
وَلَا دَائِي بِمُنْحَسِمِ • قوله عدتک یعنی تجاوز ایلدی بنم حالی
سندن ای بنی ملامت ایلیجی شویله که بنم سرم گزلو

لودکلدر عن الوشاة یعنی قوجیلردن دخی بنم دردم منقطع
دکلدر انسجام انقطاع معناسنه لغاتمنداوله ده بولنمدی
مگر انصرام وانجزام بولندیکه غالبا قلم ناسخ سهوندن
سهو واقع اولمش اولا یاخود انسجام اضداددن
اولا بوراده انسجام انقطاع وانسقاز معناسنه بولندی
الترجمه حالم بتشدی ساکه وسترم وکلدن اول • دردم
کسلمادنده وانسی وشایتی • مَحَّضتَنِي النُّصحَ لَكِن لَستُ
أَسمَعُهُ • إِنَّ المُحِبَّ عَنِ العُذّالِ فِي صَمَمِ قوله محضتنی
یعنی نصیحتی بکه خالص ایلدک لکن بن اشیدردکلم ان
المحب عن العذال یعنی بدرستی عاشق عذالدن یعنی
ملامت ایدیجیلردن صاغردرکه اشتمز الترجمه ویردک
ایواوکت اوت آنی اشتمدم • لابد همیشه عاشق ایشتمز
نصیحت نصیحت • إِنّي اتَّهَمتُ نَصيحَ الشَّيبِ في عَذَلي
وَالشَّيبُ أَبعَدُ في نُصحٍ عَنِ التُّهَمِ • یعنی بدرستی درکه
بن تهمت ایلدم بیرلگک نصیحتنه ملامتده حال بوله بیرلک
نصیحتده تهمتدن ایراقدر الترجمه شیبم نصیحت
اندی آکه تهمت ایلدم • نه وجهی وار شیبه کیشی قیله تهمتی •

الفصل

الفصل الثالث في ذكر النفس وهو هذا فَإنّ أمَّارَتي

بالسُّوءِ مَا اتَّعَظَتْ • من جَهْلِهَا بِنَذِيرِ الشَّيْبِ وَالهَرَمِ •

قوله فان امارتي بالسوء يعنى بنم نفس امارم كه بنى ايرمز نفعه

دعوت ايدوب بلكه يرامز نسنه امر ايلدى اما ما اتعظت

يعنى وعظ و نصيحت قبول ايلمز جاهل اولدوغى سببدن

بر لكك و دخى بيركهنه لكك مثلا منبه تخويف ايتمسيله

يعنى قورقتمسيله الترجمه اماره نفسم اولمدى وعظيله

متعظ شيب و هرم نذيرينى بلدى جهالتى • وَلَا أعَدَّتْ

مِنَ الفِعْلِ الجَمِيلِ قِرَى ضَيْفٍ أَلَمَّ بِرَاسِي غَيْرَ مُحْتَشِمِ •

قوله ولا اعدت الخ يعنى بنم نفس اماره فعل جميلدن نسنه

احضار ايتمدى شول قنوغك ضيافتنه كه اول قنوق بنم باشمه

اندى حال بوكه اول قنوق غير محتشم در يعنى غير معزز در اول

سببلكه هادم اللذات اولانى موتدن قورتودجى در يعنى كه

اول قنوق بير لكدر الترجمه بر غير محتشم قونق اندى شو

سر اولى قلمادى اكه فعل حسن ده ضيافتي • لَوْ كُنْتُ أَعْلَمُ أَنِّي

مَا أُوَقِّرُهُ كَتَمْتُ سِرًّا بَدَا لِي مِنْهُ بِالكَتَمِ • قوله لو كنت

يعنى بلمش اولايدم كه بن اول قونغه تعظيم ايتميا جكدم

كه اول قوننی بر لكدر سترله نمان ظام اولدوغی كبی كنم
دیمكله مشهور اولان نباتله رنك ایدوب تلبیس ایدیلدم وكتم
اول نبات دركه حنا ایدرلركه خواتین طائفه سی اللرین
وساچلرین بویارلر الترجمه بلسمه كه حرمت ایده مزم
باشم آغنه كتم ایدر یدم سواد كنم بیرله شیبتی مَنْ لِي بِرَدِّ
جِمَاحٍ مِنْ غَوَايَتِهَا ‌• كَمَا يُرَدُّ جِمَاحُ الْخَيْلِ بِاللُّجُمِ •
الجماح الاوّل نفس لجوج دركه دائم او تكوا وله وجماح
الخیل آتلرك دقا تركب یاوزی درو الغوایة نفس امّاره
نك ضلالتی درو اللجم جمع لجام دركه اویان دیرلرو قوله
من لی بعض یعنی كیم دركه نفس امّاره ضلالت دن
دوندوره نتكم جماح الخیلی اویانله دوندررلردی
الترجمه آنك جاخنه كم ردّ ایدر لجام • ای كاشكی ردّ اولا
یدی نفسم غوایتی • فَلَا تَرُمْ بِالْمَعَاصِي كَسْرَ شَهْوَتِهَا
اِنَّ الطَّعَامَ يُقَوِّي شَهْوَةَ النَّهِمِ النهم بوزن الخشن
صفة مشبّهه در نهمتدن نهمت حرص معناسنه
دروّ لاترم نهی حاضر درام یروم ترومدن لا انقل كبی
یعنی طلب ایلمه معصیتلریله نفس شهوتنی یعنی اشتهاسنی

صمقلغی بدرستی وراستی طعام حریصلک اشتهاسن
قوی ایلر ایلداولسه معلوم اولدیکه نفس اماره نک اشتهاسن
کسه ایلمک معاصی ایله اولمز ایمش وطعام دخی حریصلک
اشتهاسن قوی ایلر ایمش الترجمه لیس معصیتلر یله
کوکل شهوتن صمه قوتلنور طعاملر یله شهوت نهمتی
وَالنَّفسُ کَالطِّفلِ اِن تُهمِلهُ شَبَّ عَلی حُبِّ الرِّضَاعِ
وَاِن تَفطِمهُ یَنفَطِمِ ان تهمله یعنی اکر اول طفلی قو
یاسن دقوا شبّ یعنی حریص اولور وقوله ان تفطمه
تضرب یانبدن یعنی اکر اول طفلی سوداچکدن
ایرسک قوله ینفطم یعنی ایریلور وسودی اونیدر بنک
معناسی اولدرکه نفس طفل اوغلان کبی دراکر سودا
امکدن منع ایمیه سن حرصی زیاده اولور داکر آیرسن
ایرلور دراکر واکر نفس دخی قویه سن شهوات ومعصیه حریص
اولور واکر منع ایده سن ممنوع اولور الترجمه نفسک
رضیعه بکزر ام قورسک دکر سدن کسه سک اوکر نور ایدر
قناعتی فَاصرِف هَوَاهَا وَحَاذِر اَن تُوَلِّیَهُ اِنَّ الهَوی
مَا تَوَلّی یُصِمُ اَو یَصِمِ قوله فاصرف یعنی دوندر وقوله

وقوله يَصم اصمي يصمي اصماءً دن دركه معناسي اوق يتشدوب
اولدر مكدر وعلامت جزم الچون ياساقط اولمشدر و
يَصِمُ وصم يصم دن در وصمت عار وعيب معناسنه در
بنك معناسي اولدركه نفسك هواسني دوندورسن
اول هواي نفسه حاكم ايلمكدن حذر ايله بدرسني وراسني اول
هوا ما دامكه نفسه حاكم اولا اول هوا اوق اتوب سني اولدور
ويا خود عيب وعار يتشدور الترجمه كوكل هواسي اودكمنور
رساكه بس انك دوندر هواسني الكا ويرمه امارنيه
وَرَاعِهَا وَهِيَ فِي الْأَعْمَالِ سَائِمَةٌ وَإِنْ هِيَ اسْتَحْلَتِ الْمَرْعَى فَلَا تُسِمِ
قوله وراعها يعني مراعات نفس ايله يعني كوزدكه
اول نفس اعمالده سائمه در يعني اوتلاقده قولا ننه يور
يحي در فلا تُسِم اسام يسيم دندر تقول اسمت الماشية
اذا اخرجتها الى المرعى وَإِن وصل الچون اوله تقديري وراعها
وهي في الاعمال سائمة فلا تسم وان هي اسا استحلت
المرعى در يعني واكر اول نفس اوتلانغك لذتن دخي دداجق
اولورسه سن اني اوتلاغه چقروب دخي صالمه قولا ننه
صليويرمه بلكه كوزدكه محفوظ اولا الترجمه كوزد صالمه

وصالنه ولسانی نجشی رعایت ایت مرنجی طتلوبو
لدوغی دم قورساغی • کم حسنت لذة للمرء قاتلة • من حیث
لم یدر ان السم فی الدسم • یعنی نیجه نسنه لذتلو
یوندن الوکلو حال بوکه اول نسنه قاتلدر سول
حیثیت ایله که کیشی انی بیلمز که فی الواقع اول زهر جرب
وشیرین طعام ایچنده در الترجمه انیجه نسنه طتلو
کلور نفسه عاقبت • معلوم اولور که زهر المش انک
وسوسی • واخش الدسائس من جوع ومن شبع • فرب
مخمصة شر من التخم • یعنی قورق دسایسدن که
جوعدن وشبعدن اولا یعنی فتنه لردن که اجلقدن
وطوقلقدن اولا ایسه نیجه اجلق دار که طوقلقدن
شرلو در یعنی طوقلغک فتنه سی اولدر که طوقلق
کاهل اولمقلغه مورث وموجبدر وکاهللک افتدر که
طاعتدن کیشی منع ایدر واجلق دخی فتنه در که
کیشی مشوش الحال ایدوب نعوذ بالله کلمهٔ کفره ایلتور
الترجمه مبل انمه جوعه وشبعه اوسطنی گوزت • ای نیجه
مخمصه ایلدر نیجه بطنه • واستفرغ الدمع من عین •

قد امتلأتُ • مِنَ المَحَارِمِ وَالْزَمْ حِمْيَةَ النَدَمِ • قوله

واستفرغ الدمع يعنی کوز یاشنی استفرغ ایله وقوله

قد امتلأتُ من المحارم یعنی حرامدن طولدی وقوله

والزم حمية الندم یعنی بش‌یمانلغك حفظنه ملازمت ایله

بنك معناسی شاعر ضاعف الله اجره کندو نفسنه

خطاب ایدوب ایدر که کوز یاشنی دوك که کوز حرامه

دنا مشروع برلره نظر ایلمکدن الحاطل ممتلی ومختل

الحال اولمشدر که استفراغ اخلاط ردیه کرکدر دیو بعد

برمیشرونداماته التزام ایله الترجمه یاشنی حرام طلو

کوزلردن آقیدوب قلغل کون کناسلرکراجون

نداامتی • وَخَالِفِ النَفْسَ وَالشَيْطَانَ وَاعْصِهِمَا •

وَاِنْ هُمَا مَحَضَاكَ النُصْحَ فَاتَّهِمِ • یعنی نفسه وشیطانه

مخالفت ایله واول ایکسنه عاصی اول واگر انلر سکا خا

لص دوستلق کوستره‌لر سن انلری کذبله متهم قل که

ایکی ایکسی دخی دشمنلردر نتکم حضرت رسالت

عليه الصلوة والسلام بیوررلر اعدی عدوك نفسك التی

بين جنبيك وحضرت عزت اسماده شیطان عليه اللعنه

حقنده

حقنده بیورر انه لکم عدو مبین الترجمه شیطان و نفسه
عاصی اولوب قیل مخالفت • اوکت ویررلریسه
سالکا بلکه نهیی • ولا تطع منهما خصما ولا حکما فانت
تعرف کید الخصم والحکم • یعنی مطیع اولمه اول ایکسندن
ویرینه خصم اولدقلری حالده اولسون و یاخود حاکم
اولدقلری حالده اولسون پس سن خصمکی حاکمک
مکرینی بیلورسن الترجمه خصم اولسه لریه خود حکم ایلاره
ایمه غل سکا نه فائده قیل خصمک حکومتی • استغفر الله
من قول بلا عمل • لقد نسبت به نسلا لذی عقم •
یعنی مغفرت طلب ایلرم عمل سز قول دن اول
جهتدن که مجرد قول ایله قطعا ولدی اولمیان عقیمه تحقیق
نسل نسبت ایلدم الترجمه قیل عقیم کبی عمل سز
مقالله نسبت قلدم ایدرم اندن انابتی امرتک
الخیر لکن ما ائتمرت به وما استقمت فما قولی
لک استقم • یعنی سکا خیر امر ایلدم لکن بن اول امر
ایلمدم و مستقیم اخشی اولمدم پس بنم سکا استقم
دیوامم عظیم ایلدوکم نه در زیرا که استقم دیمک امر عظیم

درکه حضرت رسالت صلوات الله علیه و سلامه شیبتنی
سورهٔ هود دیدی یعنی سورهٔ هود بنی پیر ایلدی اول
جهتدنکه اول سورهٔ کریمه ده حضرت جلالت مآب جلاله
فاستقم کما امرت دیدی الترجمه خبر اشتدیدم اشلمه دم
طوغری اولمدم پس نیجه قلدرم سکا بن استقامتی
ولا تزودت قبل الموت نافلة ولم اصل سوی
فرض ولم اصم یعنی موتدن اوکدین بر نافله نمازی
وادروجی آزقی ایدنمدم و دخی فرض دن غیری نماز قلمدم
داوروج طوتمدم که سبب رفعت درجات اولیدی
الترجمه اولمزدن اوکدین نافله لر زاد ایدنمدم صوم
وصلوتی قلمدم الا فریضتی الفصل الثالث فی ذکر
المدایح او الدخول ظلمت سنة من احیی الظلام الی
ان اشتکت قدماه الضر من ورم یعنی ترک ایلدم
زمان ماضی ده اول ذات شریفک سنتی که نافله نمازیله قرا
کولغی کیجه لری شوکه دکین احیا ایدردی که ایکی مبارک
ایقلری شیشمکدن ضرر لنکلدکی سببدن شکایت
ایلدی که اول ذات شریف محمد مصطفی در علی صلی الله علیه

عليه وسلّم وآله وعلى آله اجمعين الترجمه اول دوندری دری
طوتانك سنتّن قودم كم اصحى يعنی قلوردی درم
دره شكايتی وشدّ من سغب احشاءه وطوى * تحت
الحجارة كشحا مترف الادم قوله مترف الادم ای
الواسع عيشه لانّه بالنعمة وهو منصوب بانّه حال من
النبی عليه السلام يعنی انّه يفعل كذا حال كونه مترف الادم
ای حال كونه غنی القلب ومستغنيا عن حيوة الدنيا وزينتها لا من
ضرورته ويشهد عليه قوله بعد وراودته الجبال الشمّ من
ذهب يعنی اول حبيبك سنتّن ترك ايلدم كه اجلقدن
كندونك مبارك يوز صقلرين محكم بغلردی وطاشی اننه
بوكرين دخی محكم دبردی تاكه كافرلرانی اج صنميه لردی
مترف الادم اولدغی حالده الترجمه آج اولدوغنجه يوركی
حالنده متی الجوف * نازك تننه باغلربدی اول حجارنی *
وراودته الجبال الشمّ من ذهب عن نفسه فاراها
ايّما شمم * راود نك مصدری مراوده در مراوده
نك معناسی ارادتدر وارادت مراد ايدنمك ؟ روی قال
راودته عن نفسه كم كلام قد بمعنی وراودته التی هو فی بيتها

ع. نفسه وَرّاود ته نك فاعلی جبال در والشم جبالك
صفتی در که جمع اشم در واشم اعظم معناسنه در جبال
که التوندن ایدی فارانك فاعلی حضرت رسالت عم
در وضمیر بارز جبال اله راجعدر وقوله ایما شمم اما ای ای وصف
ایجوندر که مار اسنده داخل ولمشدر مررت برجل ای
رجل کبی یعنی بر رجله کچدم که اول رجو رجل لسنده کامل در
دیمك کبی وشمم دخی ارتفاع معناسنه در وسك معناسنه
مکر حضرت باری عز اسمه نك امریله التوندن مخلوق اولان
یوجه طاغلر حضرت رسالت حضورنه کلوب یا رسول
لله بزی قبول ایله که الله تعالی بزی سکه ویردی تا که
احتیاجك اولدیغی وقتده بزوزه الوب خرجلنه سن
دیوب حضرت رسالتی مراد ایلدیلر وچندان تضرع ایلدیلر
بلر حضرت رسالت علیه السلام قبول ایلمیوب کمال
ارتفاع ایله استغنای تام کوستردی الترجمه التون
کوموش اویکلر اکه درلردی کال اول کوستردی ال جلکوب
انلار دوندی • واکدت زهده فیها ضرورته • ان الضرورة
لا تعدو علی العصم • قوله اکدت یعنی تاکید ایدوب

ایدوب محکم ایلدی وضرورت حاجتدر و تَعَدُّو عدوانلق
مستقدر عدوان ظلم در و عِصَم جمع عصمت در عصمت
اولدرکه انکله اعتصام اوله وضرورت اولی مرفوع درکه اکد
نک فاعلیدر و زیاده منصوبدر مفعول به در یعنی ترک
ایلدم اول ذات شریفک سنتنی که اول سلطان زمره مشول
قوردرکه زموبی حاجتنی تاکید ایلیوب محکم ایلدی اول جبل
جبال حقندر زیرا شول که پادشاه لایزال اعتصام سبب
ایلمشدر ضرورتی اکا ظلم ایتم که انک دنیایه میلی اولمز
الترجمه زیدین ضرورتی دخی محکم قلور ایدی • زیرا
ضرورتنه پیکلمزدی عصمتی • وَکَیْفَ تَدْعُوا اِلَی الدُّنْیَا
ضَرُورَةُ مَنْ • لَوْلَاهُ لَمْ تَخْرُجِ الدُّنْیَا مِنَ الْعَدَمِ • بیتک معناسی
بنجه دعوت ایلر دنیایه اول کمسه نک ضرورتی که اکر
اول کمسنه اولمیسیدی دنیا عدمدن وجوده کلمیه ایدی
نته کم باری عم نواله دن حدیث قدسی واراولوب
لولاک لولاک لما خلقت الافلاک بیوردی الترجمه
اول کم که اولمنایدی اولمزیدی جهان دنیایه نیجه
دعوت ایدیدی ضرورتی محمد سَیِّدُ الْکَوْنَیْنِ وَالثَّقَلَیْنِ •

وَالْفَرِيقَيْنِ مِنْ عُرْبٍ وَمِنْ عَجَمِ • الكونين دنيا واخرت در
والثقلين آدمی وپرّی درو الفريقين تثنية الفريق در
فريق بلوک معناسنه درو عُرُب ضمّ وتسکين ايله عَرَب
معناسنه درو عجم جمع عجمی در بيتک معناسی اول ذات
شريف که محمّد در ايله محمّد که کوننک و ثقلينک
و عرب دن و عجمدن ايکی فريقک سيدی واولوسی در
الترجمة عُرْبه قلبدررنهعجمه عجه انسه جنه هم • دنياده آخر
تده محمّد سيادی • نَبِيُّنَا الْآمِرُ النَّاهِي فَلَا أَحَدٌ • أَبَرَّ فِي قَوْلِ
لَا مِنْهُ وَلَا نَعَمِ • يعنی اول مخدوم شرفيکه الفکه بزم بيغا
مبريمز در معروفه امر ايدجی و منکردن نهی ايدجی در ليس
فلو قاتدن هيچ براحد بو قدر اندن بکرکه بر کلمه نعم د
ديسه رتق اندن لا کلمه و الکلمه لا ديسه رتوف نعم کلمه
الترجمة اولدر بنی مزآمر و ناهی کمسه بنک لا ونعم وه
اجليلين بوقدر مقالنه • هُوَ الْحَبِيبُ الَّذِي تُرْجَى شَفَاعَتُهُ
لِكُلِّ هَوْلٍ مِنَ الْأَهْوَالِ مُقْتَحَمِ • يعنی اول محمّد حبيب الله
درکه انک شفاعتی رجا اولنور احوال دنيويه وآخرويه دن
مرسول مقتحم اجون يعنی قورقولردن امور عظيمه داخل

اخل اولان قورقولر ایچون **الترجمه** اول بر حبیبدر که قاتی
قورقولر ایچون مجموع عالم اندن اومرلر شفاعتی دَعیٰ اِلَی اللّٰهِ
فَالْمُسْتَمْسِكُونَ بِهِ مُسْتَمْسِكُونَ بِحَبْلٍ غَيْرِ مُنْفَصِمِ ••
مستمسكون انلردر كه تمسك بالله ايلديلر يعنى الهك
دعوتنه اعتصام ايدوب اللهه صغنديلر و **حَبْل** لغتده ايپه
ديرلر اما بو محلده حبلدن مراد حبل اللهدر كه مقصود قرآندر كه
غير منقطعدر قال تعالی واعتصموا بحبل الله جميعا **بيتك**
معناسی اول حبیب الله نیجه کسه لری الله تعالی یه دعوت
ایلدی شول کسنه تمسک بالله ایلیوب انک
رضاسن کوزلدیلر انلر بر ایپه یاپشدیلر که هرگز منقطع
اولمز اول قرآندر **الترجمه** اوزلیه سنی ایپه یاپشدی
انکا ادین • زیرا که طوغری حق یولینه قلدی دعوتی • فَاقَ
النَّبِيِّينَ فِي خَلْقٍ وَفِي خُلُقٍ • وَلَمْ يُدَانُوهُ فِي عِلْمٍ وَلَا كَرَمِ • یعنی
اول حبیب مرتبه ده و شرفده جمیع انبیایه و جمیع رسله
فایق اولدی یعنی تجاوز کوستردی خلقده و خلقده یعنی
سیرنده سنه که انا افلح دیدی والله تعالی جل و علا انک لعلی
خلق عظیم دیدی و انبیا ان ذو رسلدر ام ه صلح آفریده

انک مفارقی علمده وکرمده اولمدیلر الترجمه خلقده

حلقده قامو بیدن زیاده در علم وکرمده بعقدر

اکالمک قریبی وَکُلُّهُم مِن رَسُولِ اللهِ مُلتَمِسٌ غَرفًا مِنَ

البَحرِ اَو رَشفًا مِنَ الدِّیَمِ غرف لغتده صویی الیله ویادن

ویا بهره نهردن الوب قالدرمقدر و رشف صویی ایکی

دوداغیله المقدر و بو محلده مراد سو ابوزندن یغموردن صویی

ایکی دوداغیله المقدر که دیم الدیم دیدوکی قولنک

معناسی در و دیم یغمور در بینک معناسی جمیع انبیا و رسل

علیهم السلام حضرت رسولدن التماس ایدیلر ایدی که

انک انعامی دکزندن براوج صو الالر و انک علومی یغموریندن

دخی برقطره الالر الترجمه انک بحار غرفی د باران رشفلنه

جموع انبیاولر اندن شفاعتی وَوَاقِفُونَ لَدَیهِ

عِندَ حَدِّهِم مِن نُقطَةِ العِلمِ اَو مِن شَکلَةِ الحِکَمِ

قوله شکلت شکلت الکتاب دیرلر فحین

کتابی اعرابیله قید اتسلر و شکله بناء مره در

شکلت دن یعنی حکمتلرکه براعرابندن دیک

اولور بینک معناسی یعنی جمیع انبیا و رسل افغلر در

دررانک نقطۀ علمندن وشکلۀ حکمندن اولدقلری ص
حالده وحضرت رسولک م بسایط مرکباتنه علمده
درجه سی واردرکه انک نهایتنه علام غیوب دن -
غیری کمسنه نک اطلاعی ووقوفی یوقدر الترجمة
طورر قتنده سبب حدنده نقطه دن ۰ یا شکلدن که
قبلدی علمی و حکمتی ۰ وَهُوَ الَّذِی تَمَّ مَعْنَاهُ وَصُورَتُهُ
ثُمَّ اصْطَفَاهُ حَبِیبًا بَارِئُ النَّسَمِ ۰ بارئ النسم
یعنی خالق نفس دربلکه بو بیت ابیات ماضیه
نک نتیجه سی در یعنی چون مقرر اولدی که جمیع
انبیا ورسل علیهم الصلوة والسلام حضرت رسالت
مآب صلی الله علیه وسلم ایله برابر دکللر ورئیس لازم
کلدیکه حضرت رسالت علیه افضل الصلوات بر ذات
مشریفدر که انک صورتی ومعناسی تمام درکه هیچ
قصوری یوقدر وبعد تمام الصورة والمعنی حضرت
بارئ النسم جل جلاله انی حبیب ومحبوب ایلدی
الترجمه انی حبیب ایلدی یرادن خلایقی ۰ ابرشدی
چونکه تامسنه معنی وصورتی ۰ مُنَزَّهٌ عن شریک

فی محاسنه فجوهر الحسن فیه غیر منقسم • قوله
غیر منقسم یعنی انک حسنی بعضی کندونک
ذات شریفنده و بعض بعضی آخری غیرنده اولور
دکلدر بلکه فی ذاته و فی غیره دکلدر یعنی اول حبیب الله
حسنده اکا شریک بولنمقدن منزهدر یعنی شریکی
یوقدر نتکم [illegible] و عالی شریکلرندن حق تعالی علت
اسماؤه منزه اولدوغی [illegible] کذلک لازم
کلدیکه انک حسنی جوهری غیر منقسم اولا که بهائم اکا مخصوص
مخصوص او الترجمه اولدر محاسنده منزه شریکدن
یوقدر جو حسنی جوهرینک انده قسمتی • دع ما ادعته
النصاری فی نبیهم • واحکم بما شئت مدحا فیه واحتکم •
قوله دع یعنی ترک ایله شول نسنه‌که نصاری اول نبیلری
حقنده دعوی ایلدیلر و اول حبیبک مدحی
بابنده نه دیلرسک حکم ایله و دخی حکمه راضی اولوب
اول سلطانک حقنده نه حکم اولنورسه اول حکمی قبول
ایله یعنی بیت سابقده منزه عن شریک دنیلدوکی
سببدن خلاف مقصود بر معنی فهم اولنمق کوره

کورندی که اول خلاف مقصود معنوی اولو
ستدر زیرا که شریکدن منزه اولان اول واجب الوجود
جل وعلا در واندن غیری شریکدن منزه کمسنه
یوقدر الا اعتباره نظرا الله تعالینک قوللرنده وسایر مخلوقا
تنده حضرت رسول علیه اکمل التحیات دخی شرفده
وعلومده شریکدن منزه در وچونکه شاعر طیب الله
ثراه بو خلاف مقصود معنانی بولدیسه دع ما ادعته
النصاری دیدی یعنی که عیسی پیغمبر ومریم خاتون علیهما
السلام حقنده نکری درکه الله یع اوجدر دیرلر وباوجود
که الله تعالی خود شریکدن منزه درکه سوره اخلاصده
بیورلمشدر الترجمه نصاری پیغمبرلرینه دیدوکن قومسن
قیل نیجه دیلرسک سن اکا درلو مدحی • وانسب
الی ذاته ما شئت من شرف یوجه لک وانسب
وانسب الی قدره ما شئت من عظم • یعنی حضرتک
حضرت رسالت الله تعالینک قوی وحبیبی بعکسیه
وعظمتینه دیلرسک ذات شریفنه نسبت ایله العشر
ذاتینه نسبت ایله نیجه دیلرسک شرف هم قدرینه نیجه

سی دیلرسک جلالتی فانّ فضل رسول الله لیس له
حدٌّ فیعرب عنه ناطقٌ بفمٍ قوله ای یتکلم یعنی
سویلیی بلدیو بیت سابقک دلیلی درکه شرفی
وعظمتدن نه دیلرسک حضرت رسالتنه نسبت
ایله دینیلمش ایدی الا کما هو حقه سیج برنسنه کمک اقتداری
یوقدرکه انی دیلیله مدح ایده بلکه فضائل وکمالاتنده شریکدن
منزه در الترجمه بابی رسول فضلنه برحد یوقدرکم سنشه
ا اکا متکلم عبارتی لو ناسبت قدره ایاته عظما احیی
اسمه حین یدعی دارس الرّمم دارس الرمم اسکی
دیوه رمش کمکلره دیرلر یعنی حضرت رسول علیه
السلام نک قدری اعظم درسویلکه انک اسماسی
ومعجزاتی قدرنه مناسب ولاایدی لازم کلیدیکه انک
اسم شریفیله دعا اولنسه فنده اسم شریفی
دارس رمم احیا ایدوب دری ایدیدی الترجمه کر
معجزاتی قدرینه کوره لایدی یرلده ایدی آدی الکد
قدره رمتی لم یمتحنّا بما تعیی العقول به حرصًا
علینا فلم نرتب ولم نهم قوله لم یمتحنّا الخ یعنی حضرت

حضرت رسالتك عقول عاجز اولدوغی نسنه ایله بزی
امتحان ایلمدی بزم اوزریمزه حریص اولدوغی جهتندن
قوله **فلم نرتب** ارتاب ایرتاب دن نفس متکلم الغیر در
ولم نهم دخی تأمم یهیم دن در ای لم نتحیر یعنی متحیر اولمادوق
پس شمدی لازم کلدی که بز دخی رسالتنه ریب
و شک ایتمیه وز و قرآن مجیدک حقیقتی ادراکنده
متحیر اولمیاوز **الترجمه** بو ببرق بیورمدی بزه کوچ کم برا
غوزنا بیلمغیلکو کلمزه درلو ریبتی • أَعْيَى الوَرَى
فَهْمُ مَعْنَاهُ فَلَيْسَ يُرَى لِلْقُرْبِ وَالْبُعْدِ فِيهِ
غَيْرُ مُنْفَحِمِ قوله **اعیی** یعنی عاجز ایلدی و **وری** مخلوقاتدر
وقوله **غیر منفحم** یعنی ساکت **بیتك معناسی** اول حضرت
رسولك صلی الله علیه وسلم معناسنك فهمی مخلوقاتی
عاجز ایلدی پس اول سلطانك بعدنده و قربنده
سکوت ایدیجیدن غیری کمسنه کورمزز که جمله مخلوقات
ساکتدرلر **الترجمه** معناسی فهمی خلقی انك عاجز ایلدی •
کمسنه یوق که آکه سیلندی حقیقتی • كَالشَّمْسِ تَظْهَرُ
لِلْعَيْنَيْنِ مِنْ بُعُدٍ • صَغِيرَةً وَتُكِلُّ الطَّرْفَ مِنْ أَمَمٍ •

الاٰم بالفتح قرب معناسنه یعنی حضرت رسالت صلی الله
علیه وسلم کورنمش کبی درکه ارقدن کورن انی صغیر ظن
ایدوب کوچک صنور اماد قنیله وجد نظر ایله نظر اولنسه
ویا خود یقیندن نظر اولنسه کورسی قشدور ر ومتحیّر ابلر
غایت کبرندن وکثرت شعاع وحرارتندن وحضرت
رسالته نعوذ بالله من ذلک اراع اولنلرک کوزلرینه اول
سلطان صغیر کورینور که زهی تصور باطل زهی خیال
محال وو وقتی که مکان قریبدن امعان نظر ایله نظر اولنسه
برمرتبه عظمتله وبسطله کورینور که اول عظمت وهیبت
قوت تقریر لسان انسانله بیان وقدرت تحریر
دبیر وصغیر حریر ایله عیان اولنور اولمز زیرا اول سلطانه
قریب اولنلر ایله بعید اولنلرک نعوذ بالله من ذلک مابینندن
فوق السموات وتحت الارضین تفاوت وبدار در
الترجمه کورنمش کبی که کورنه ارقدن کچی کلور کوز باب
نمز یقیندن اکا شوبله حشمتی وکیف یدرک فی الدنیا
حقیقته قوم نیام تسلوا عنه بالحلم کلمه کیف
بو محلده استفهام انکاری در ونیام جمع نایم در ونسلو

تسلی

فسلی دن درکه تسلی صبر وارام ایدوب برنسنه یه في

الجمله راضي اولمقدر و حلم بالضم دوش گورمکدر یعنی

حضرت رسالت علیه السلامک حقیقتنی دنیاده نایم اولوب

اویقوده اولان قوم ادراک ایده مزلرکه حضرت رسالتک

کمالات قدسیه سنک معرفتندن مجرد اویقوده دوشده گور

مکه راضی اولمشلردر ولفظ دنیا اشارتدرکه الله تعالی

نک وحبیبی محمد مصطفی نک معرفتنک محلی دنیادر پس

هر کم که بونده انلری بلدی سعادت ابدیه و مرتبه ازلیه

عالیه ادراک ایلدی ونعوذ بالله هر کم که بونده خالق مخلو

قاتی وحبیب سرور کائناتی بلمدی دنیادن متمتع اولمیوب

ابد الآباد اکا فائده اولمیوب نارجحیمده مخلد ومؤبد قلدیکه

الدنیا مزرعة الآخرة الترجمه دنیاده آنی نیجه بیله اول

اوبرکشی که انلر دوشی گبیدرلر اوله که سلوتی

فَمَبلَغُ العِلمِ فِيهِ اَنَّهُ بَشَرٌ ۔ وَاَنَّهُ خَيرُ خَلقِ اللهِ

كُلِّهِمِ ۔ قوله كلهم مجروردر زیراکه تاکید معنوی در خلق

الله دن ومیم دخی مکسوردر ضرورت شعریه ایچون

وبو بیت دخی بیت سابقک نتیجه سیدر یعنی

وقتاکه بر قوم اولبقوده اولالر رضی اول سلطانک
حقیقتنی بلمیه لر بس شمدی اول قونک مبلغ علملری یعنی
نهایت علملری اولدرکه اول رسول لسه علیه الصلوة
والسلام بشردر و مخلوقاتک ولوسیدر الترجمه بود
کلو بیلنور رهمین اولدر که بشردر و هم تنکری خلقنوک
یکی اهس فضیلتی و کُلُّ آیٍ اَتَی الرُّسُلُ الکِرَامُ بِهَا • فَاِنَّمَا
اتَّصَلَتْ مِنْ نُوْرِهِ بِهِم • قوله بهم همانه در میم مکسور
اولمق ضرورة شعریه ایچون در و آی جمع آیة در
و آیت لغتده علامت معناسنه و بو محلده آیتدن
مراد معجزه در و کرام جمع کریم در یعنی علامات معجزه دن
بر نجه علامتلر که پیغامبرلر که کلش لردر اول معجزات
انلره تیشمدی الا حضرت رسالتک صلی الله علیه
وسلم مبارک نورنک واسطه سیله اولشدی
الترجمه نورندن استفاده قلمشدر انک مجموع
انبیا که کتور مشلر دی بنی • فَاِنَّهُ شَمْسُ فَضْلٍ هُمْ
کَوَاکِبُهَا • یُظْهِرْنَ اَنْوَارَهَا لِلنَّاسِ فِی الظُّلَمِ • کواکب
جمع کوکب در کوکب یلدوزه درلر یعنی حضرت رسالت

صلوات

ده صلوات الله علیه وسلامه ده فضل کونشی وجمیع انبیا
ورسل علیهم السلام انک فضلی کونشک یلدزلری
درکه اول کواکب کندو یوزلرینی آدم و غلتلرینه کیجه لرده
اظهار ایدرلر که کونش کوزار ایکن محو اولورلر بو بیتدن
غرض اولدر که جمیع انبیا و رسل هم اول زمان رواج
بولدیلر که حضرت رسالتک هم دینی ظاهر اولمامش ایدی
وچونکه انک دین شریفی ظهور بولدی انبیانک دینی
منسوخ اولدی الترجمه اول فضل کونشیدر انلر کواکبی
خلق اوستنه قومزلر آینه شبهه ظلمتی ٭ اکرم بخلق نبی
زانه خلق ٭ بالحسن مشتمل بالبشر متسم قوله اکرم
بو مقامده صیغه تعجب درو زانه وزینه معنای واحده
در معناسی مزین ایلدی دیمکدر وقوله بالبشر طلاقه
وجه در و متسم اتسام دن مشتقدر که اتسام نشان ایلمکدر
یعنی تعجب خوبدر اول نبینک حسن صورت ظاهره سی
که خلقتی در اول حسن صورت ظاهره یه باطنه سی که
خلقی در زینت ویریجی در که مزبور حسن خلقه مشتملدر
یعنی حسن خلقله موصوفدر ودخی طلاقه وجه ایله متبسم

دریعنی گشاده رویلق ایله علامت ایتمشدر الترجمه
حسنله مشتمل دردر اول بشریله اتمّ نه خلق اولورکه
دیرمش اکا خلقی زینتی کالزهر فی ترفٍ والبدر فی شرفٍ
والبحر فی کرمٍ والدهر فی همم زهر لغتده چچکه درو
ترف تنعّم معناسنه درو بدر ایکی اون درونجی گیجه
سنه درلرو همم جمع همت در یعنی اول حبیب لبیه غایت
لطافتده چچک گبیدر وارتفاع وشرفده بدر گبی در
وسخاوکرمده بحر گبی درو همتلر بوهده جه لکنده دهر گبی
دریعنی طول زمان گبی دربلکه ایدرکه لتماع حضرت
رسالت علیه السلامی دمره تشبیه ایلک اولدرکه بحسب
الظاهر دمره منعم درلر اسناد سبب طریقیله
ننکه علمای عظامک عباراتنده واقع اولمشدرکه
انبت الربیع البقل درلر یعنی بهار سبزه بیتوردی
دی بحسب الظاهر یعنی بهار سبب وجود سبزه در اما
حقیقتده سبزه لری الله بیتورر الترجمه چچک گبی
ترفده شرفده آی گبی دریا گبی کرمده زمان گبی
همتی کأنّه وهو فردٌ من جلالته فی عسکرٍ حین تلقاه

وفي حشم تقديره كأنه من جلالته في عسكر وحشم

حين تواجهه والحال انه منفرد فرد ك معناسي يكانه

درو جلالت عظيم القدر در وحشم خدم در يعني كوياكه

حضرت رسالت عليه السلام عظمتندن منفرد اولدوغي

دوكك وقت عسكر وخدام اوزنا سنده در

ديه ايدك وشويله يكانه دركه انك شبيهي ونظيري

يوقدر الترجمه شاه يوريدوكنده آني كوسترايدي

خيل وحشم الجنه يوروركبي حشمي • كأنما اللؤلؤ

المكنون في صدف • من معدني منطق منه ومبتسم

لؤلؤ لغتده انجو در مكنون اورتولمش ديمكدر و

معدن كان معناسنه دركه اندن اشياي معدنيه

حاصل اولور النون وكومش كبي و منطقدن مراد بو

محلده حضرت رسولت عليه السلامك كلامي درو

مبتسم دن مراد اول حضرتك مبارك تبسمي در يعني

لؤلؤدن مراد حضرتك مبارك دشلري در رسول وقت

تكلم وتبسم ايلدكده معدن منطقدن ومعدن تبسمدن

كان لؤلؤكبي مبارك دشلري ظاهر اولوردي منتجم

دخی بوکا دال اب اولمشدر الترجمه مکنون درر در
صدف الجنده صاندک اغزنده دشلرین قلیجق
انبساطی • لا طیب یعدل تربا ضم اعظمه طوبی
لمنتشق منه و ملتثم • طیب کوکجک قوقو درو
یعدل عدل دن مشتقدر و ترب و تراب بر معنایه
در طپراقدر و اعظم جمع عظم در وعظم کمکدر وطوبی نه
اموداولو دیمکدر و منتشق بطلیف قوقولیجی درو
ملتثم اوپوجی در یعنی حضرت رسالت علیه السلامک
مبارک قبرینک طپراغی شول مرتبه ده درکه انک
برابری لطیف قوقولو نسنه دنیاده یوقدر که اول
تراب اول جیبک مبارک عظامنه منظم اولمشدر
دنه امودلو اول کسنه یه که اول قبر شریفی منتشق اولوب
ملتثم اوله یعنی قوقلیوب اوپلشن اوله الترجمه
اول تربه کم رسول یاتور انده نه طیب آولا دولتلو بیلین
اوپن اول ارا تربتی • الفصل الرابع فی ذکر المولود
المبارک ابان مولده عن طیب عنصره یا طیب
مبتدء منه و مختتم • ابان بمعنی اظهر ومولده یانه

نک

نڭ فاعلیدر و **عنصر** اصل معناسنه در و مصراع ثانیده
مصنّف رحمه الله ندا ایدوب ایدر یا طیب مبتدا ایچ
یعنی **مبتدامزون** مراد حضرت رسالت صلی الله علیه
وسلمڭ ولادتیدر و **مختتم** دن مراد وفاتیدر **وندا**
طلب اقبال وسعادتدر یعنی مصنّف طاب ثراه تمنّا
ایدر که حضرت رسالتڭ ولادتنڭ و وفاتنڭ
طیبندن که اوّل خوش اول در و آخری دخی خوش
آخردر **الترجمه** بدئی ختمی طیب اتڭ طیب عنصری
اول کون بلورمش ایدی که اولدی ولادتی **ء**

یَوْمٌ تَفَرَّسَ فِیهِ الْفُرْسُ اَنَّهُمُ قَدْ اُنْذِرُوا بِحُلُولِ -
الْبُؤْسِ وَالنِّقَمِ **قوله** **تفرّس** فراستدندر و **بؤس**
شدّت دیمکدر **نقم** جمع نقمة درکه نقمت اسم مصیبت
در **یعنی** روایت اولنور که فرس طائفه سنده مجو
سیلر وار ایدی اوده طپرلردی شو یلکه بیڭ
ییلدر وار ایدی که اول قوم سونمش ایدی و لری یانردی
تفاق حضرت رسالت علیه السلامڭ مبارك
ولادتی واقع اولدیغی کیجه اود سوندی و طائفه

مذکوره نک اوزرلرینه انواع بؤس ونعم واقع اولدی
دخی اول طائفه فراستیل بلدی کرکه کسدولره خوف
کلور الترجمه هم اول کونیدی کم بزه بؤس ونعم
اینردی بو ملوک فرس ایدی فراسته وابات ایوان
کسری و بنو منعة [illegible] اصحاب کـ[illegible]
یقال بات فلان یفعل [illegible] الایوان اسم
الهمزة الطاق العظیم [illegible] بفتح الراء و
واحد الاکاسرة و [illegible] الفارسیة
تعربها خسرو علی غیر القیاس وکسری [illegible]
انوشروان بن قباد و الانصداع [illegible] والشمل
من الاضداد ویقال جمع [illegible]
وفرقة لسه ای ما اجتمع [illegible] الالتئام [illegible] سال
وفی هذا البیت تجنیس تام [illegible] کسری الاول
هو انوشروان ومن التاج [illegible] الفارس کما فی البیت
السابق اشتقاق فی قوله نفرس الفرس وفاعل بات
الایوان وکسری بفتح الکاف وکسرها اسم انوشروان
بن قباد در وفرس پادشاهلرینک لقبیدر مصرع

اشتقاق

انشقاق معناسنه در انشقاق یارلمق درو شمل
اضداددن در نگاه اولور که تفرق معناسنه اولور و گاه
جماعت معناسنه استعمال اولنور امایو محلده جماعت
معناسنه درو ملثم جمع اولمق یعنی حضرت رسالتک
ولادتی کیجه سنده انوشروان ابن قبادک ایوانی چاتلدی
و بناسی شکست بولدی بکلرینک اصحابی متفرق اولدیلر
ایدی الترجمه جمعیتنک نظامی هم اول کون بوزلدی
چون یارلدی طاق کسری وطاق اولدی طاقتی •

وَالنَّارُ خَامِدَةُ الْاَنْفَاسِ مِنْ اَسَفٍ عَلَيْهِ وَالنَّهْرُ سَاهِي الْعَيْنِ مِنْ سَدَمٍ • خامده الانفاس اولیجی معناسنه
در بالفارسی میرنده واسف و تأسف غمگین اولمق
درو ساهی غفلتدندر وسدم حزن وندامت درو
النهرده اولان واو عاطفه در یاخود حالیه در یعنی حضرت
رسولک ولادتی کیجه سنده مجوسیلر اولادی معبود ایدندکلری
سبب دن تأسف کلوب سوندی و اهل
فرسک ارماقلری مشرکلر وکافرلر اول صودن انتفاع
ایدکلرینه اول ارماغه ندامت وحزن کلوب اول ارماق

مجرا سنی اوینیدوب کسلدی آقی ده واو
حالیه ایله بیان اولنه کرک الترجمه اول کون
سو یندی ادوا او ده طاینلرک اودی سم ابرمق بحیرنک
اونتدی عینتی • وساء ساوة ان غاضت بحيرتها
وردوا اردها بالغيظ حين ظمي • يقال ساء ضد
سرة الغيض کم شدن آب ای قل وغاب فی الارض
وساوه اسم بلدة فی نواحی عراق والحيرة تصغير
البحر والوارد الذی یاتی الماء ليأخذ منه الماء والغيظ
غضب مخفی للعاجز وقوله ظمی من الظمآن وهو العطش
الشديد وفی هذا البيت ايضا المشابهة من قوله ساء
ساوة ومن قوله غاضت والغيظ وفاعل ساء كون
البحيرة غايضة وساوة منصوب على انها مفعول به
لساء والمراد اهلها ساوه بر شهرک ادیدر وقوله ساء
ساوة يعنی ساوه یی غمکین ایلدی زیرا ساوه ساءنک
مفعول به سیدر اما بو محلده ذکر محل اراده حال واردر که
ساوه لی ذکر ایتمکدن مراد ساوه نک قولهء مراد ایدر
نمکدر وقوله ان غاضت بحيرتها جمله سی ساءنک فاعلیدر

و ردّ یعنی مردود اولدی و وارد یاوه اولان ضمیر یا زنجیره
راجعدر و آوار و صو طلب ایدیجی در قال لسه یعنی فارسلوا
واردهم ای طالب الماء بالغیظ یعنی غضبله و قوله
ظلم یعنی شول وقتن که صوسز اولوب صو صمشلروی
بینک معناسی حضرت رسالتک لادقی کونندہ ساوه
نک خلقی صو صیوب عادت قدیمه لری اوزره صو
التقی ایچون دکزلرینه آدم کوندردکلرنده و آران ادم
صو بولیمایوب مردود کلوب ساوه اهلنه خبر ویرجک
ساوه قومی دکزلری کنارینه واردیلر کوردیلر که دکز قورو
بمش غضبله مردود اولوب دوندیلر الترجمه اول کون
عنا صو غلدی سم دخی ساده بجه نی کلدی صو لماغه
کلنه خشمک آفتی • كَأَنَّ بِالنَّارِ مَا بِالْمَاءِ مِنْ بَلَلٍ حُزْناً
وَبِالْمَاءِ مَا بِالنَّارِ مِنْ ضَرَمٍ • واسم ما المشبهة
بلیس محذوف و هو شئ والالف واللام فی الماء فی
المصراع الاول للعهد وفی النار للجنس و هما فی النار فی
المصراع الثانی للعهد وفی الماء للجنس ایضا تقدیره
ما شئ من بلل فی الماء المعهود الذی هو ماء بحیرة ساوة

الذی غاضت بسبب النار الواقعة علیه وکأن ما
شئی من خرم فی النار المعهودة التی هی النار الخامدة
المذکورة بسبب الماء الواقع علیها مصراع اول ده
اولا بالنار ده کی باسببیه ایچوندر و بالماء ده کی
باء معناسنه در ولفظ ما ایکی مصراعده دخی نافیه
در و واو مصراع ثانیده عاطفه در که وکأن دیمکدر
وضرم اودک شعله سندن عبارتدر یعنی کان او
دیانمش ایمش رطوبتدن اثر قالمامش دیاید
که ساوه نک بحری حقنده ومجوسی لرک اودلری
حقنده دخی شویله دیه اید که بو اوده کأن صووار
مش که اوندن اثر قالمامش دیه اید که الترجمه صونک
رطوبتی صنایدک اوده وار ایدی عمدن یه صوده وار ایدی
اودک حرارتی • والجن تهتف والانوار ساطعة
والحق یظهر من معنی ومن کلم • جن جمع جنی در
وقوله تهتف یعنی آواز وبرر وساطعة ای ظاهرة
وکلم جمع کلمة در دیو بنده لفظ معنادن مراد یا الفنذر
وکلم ظاهر در یعنی حضرت سرور کائنات علیه السلام دنیایه اولادقده

دخی

وقتی که انوار الهی ظاهر اولدی جنیلر آواز ویروب
غلو ایلدیلر که اول کون حق ظاهر اولدی ظاهرا و
باطنا الترجمه جن سویلشورلر ابدی و بلقردی نورلر
خفی مبین ابلادی معناسی دکلمنی عموا و صموا
فاعلان البشایر لم تسمع و بارقة الانذار لم تشم
قوله عموا ایمک تخفیفیله فعل ماضی جمع مذکردر عمی
یعنی کوز سوز لکدر و صموا میمک تشدید
بله درو اعلان اظهاردر و بشایر جمع بشارتدر که
بشارت شول خبره و دیرلر کسن اول خبری
اشتدکده فرح اولوب بشره و جهکه اول خبر سبیلدن
تغیر کله و بارقه برق دن مشتقدر که برق بلدره منی
معناسنه درو انذار تخویف درکه فورقتمقدر
لم تشم شام بشیم شیما دن مشتقدرکه درکه معناسی
نظر ایلمک در و بینک معناسی سؤال مقدره جواب
درکه سائل سؤال ایلدی که حضرت رسالت علیه
السلامک ولادتی کوننده بو مقدار علایم که بشایر
دن و انذار دن ظاهر اولدی کفره نیچه بلمدیلر که اقرار

وانصاف ایده‌لردی و بو سؤال ایلمدکده مصنف علیه
الرحمة والغفران جواب ویروب بیتدی که اندکلور
داعمی ایدی لرکه بارقه انداری کورمدیلرد صاغ ایدی
لرکه اعلان بشاری ایشتمدیلر بو جواب ویردی و بو
بینده لف نشر مشوش واردر الترجمه کورمادیلر
ایشتمدیلر کور و کر اولوب انذار بارقتی وکلام
بشارتی • مِن بَعدِ ما اَخَرَ الاَقوامَ کاهِنُهُم • بِاَنَّ د
دِینَهُمُ المُعوَجُ لَم یَقُمِ • اقوام قومک جمعی درو
کاهن کفره‌نک مقتدالریدرکه عالم اهل اسلامک
مقتدالری اولدوغی کبی و معوج اعوجاجیدندرکه
اکری معناسنه در لم یقم یعنی طوغریلمدی ولفظ ما مصدر
در یعنی یدرسنی و راستی کاسن انلره سزک اکری
دسلعی دیتکز قوام بولمز دیو خبر ویروکد نصکره ایدی
الترجمه اندن صوکیدی بوکه دیدی کاهن انلره
یوقدر بو اکری دینکزک هیچ قوتنی • وَبَعدَ ما عایَنوا
فِي الاُفقِ مِن شُهُبٍ • مُنقَضَّةٍ وَفقَ ما فِي الاَرضِ مِن
صَنَمٍ • وبعد ما عاینوا ده اولکی او حالیه در وعاینوا یعنی

عیانا

عیاناً گوردیلر انلر وافقی کوکک بورینک کناریدر

وشهب شهابک جمعیدر که شهاب یلدزدن

عبارتدر ومنقضّة بتشدید الضاد یعنی ساقطه که

دوشیجیدر ووفقَ منصوبدر نزع خافض ایله یعنی

موافقنجه یعنی یهودیلر افقده کی نجومک یره دوشدو

گنی بر یوزنده اولان صنملرک وبتخانه لرک یقلد

وغنه موافق معاینه گوردکلرندن وکاهنلر بان

دینهم المعوج لم یقم دیدکلرندن نصکره ایدی و روایت

اولنور که حضرت رسالت علیه الصلوة والسلامک

ولادتی کیجه سنده بر یهودی گوردی که آسماندن

نجوم یره دوشرمک مگر توراتده گورمش ایدی که اول

کیجه که حضرت رسالت وجوده گله نجوم رجوم شیا

طین کبی یره دوشه دیو گورمش ایدی اتفاق

گلد وکندیه یکنزر که آخر زمان پیغامبری وجوده

گلمشدر دیدی چون صباح صوردیکه بو گیجه

کمسنک اوغلانی طوغدمی دیدی ایندیلر که نعم

عبدالله بن المطلبک بر اوغلی طوغدی دیدیلر یهودی

ابندی اول اوغلانی بکا کوسترک دیدی کوستر
دیلر چون حضرت رسالتک مبارک یغرننده اول
اولان مهر نبوتی کوردی دخی سرعتله سکردوب فریاد
ایلیوب کیدی چونکه مجانبن قریش یهودی مذ
مذکورک نعره سن کوروب تعجب ایدوب کلد
یلر ایتدی سزبکا کوسترلکن بو اوغلان پیغامبردر
که بونک واسطه سیله بنی اسرائل پیغامبرلری منقطع
منقطع اولدی دیدی و قریش یهودیدن بو خبری
ایشتدیلر دخی متحیر اولدیلر الترجمه هم کوردیلر
معاینه کوکدن دوشر شهب اول دکلو کم دوزب
درر ایدی بولر یولی حتی غدا عن طریق الوحی منهزم
من الشیاطین یقفوا اثر منهزم ° کلمه حتی بو محلده
آسماندن نجومک غایت سقوطندن عبارتدر و
طریق وحی دن مراد سمایله ارضک ما بینی درو
یقفوا یعنی بری برینک ارد نجه تابع اولوب متوالیه
فجه لردی دیمکدر و اثر بالکسر و اثر بفتحتین عقب
معناسنه درکه ترکیده ایزدیرلر یعنی اول کیجه که
حضرت

حتی حضرت رسالت علیه السلام وجوده کلدیکی صباحه
دکین کوکدن نجوم بره اینزل لردی و کوکلر ایله
براور تاسنده شیاطین علیهم اللعنه منهزم اولوب
یری بری ارد بجه متتابع اولکون متوالیا قچرلردی الترجمه
تا وحی یولی اولدی آچوق دیو لشکری کوکدن
خبر الیمدی بولدی منزمنی • كَأَنَّهُمْ هَرَبًا أَبْطَالُ أَبْرَهَةٍ
أَوْ عَسْكَرٌ بِالْحَصَى مِنْ رَاحَتَيْهِ رُمِي • هرب لغتده قاچمقدر
و ابطال جمع بطل در که بطل بهادره درلر و ابرهه
بفتح الهمزة والراء حبشه بکلرندن بر پادشاه ایک
ایدر که مکة الله شرفها له لعنک خرابی قصدنه عسکر
ایله کلمش ایدی حتی سورة الم ترکیف ده واقع
اولان اصحاب فیلدن مراد بو عسکردر و حصی ارق
طاشلره دیرلر و راحتین راحتنک تثنیه سیدر که آل
آیاسنه دیرلر و راحتیه ده اولان ضمیر یازر حضرت رسالته
راجعدر یعنی حضرت رسالتک ایکی مبارک الینک
آیاسندن دیمکدر رمی رمیه بری دن بناء مجهول در
که آتمق معناسنه در بیتک معناسی یعنی دیدیکه

شیاطین علیهم اللعنه قچاقده ابرهه نك بلادرلری

انهزام انهزام وقتنده محمد قلیچ کبی و [illegible] حضرت رسالت

صلی الله علیه وسلمك ایکی [illegible] ایچندن که

بر عسکرك اول طیراغی [illegible] اولوب

منهزم اولوب قاچجق [illegible] بهانه شیاطین

دخی اول وجهله قاچراکی **والنزحه** [illegible] سبب قیلدی

صنایدك بونلری بله [illegible] ری قوم اکا

محمود راحتی • نَبْذًا بِهِ بَعْدَ تَسْبِيحٍ بِبَطْنِهِمَا •

نَبْذَ الْمُسَبِّحِ مِنْ أَحْشَاءِ مُلْتَقِمِ • **نبذ** اتمق در

و بطنهماده اولان ضمیر ان بازان راجع در راحتیه

و **مسبح** دن مراد حضرت یونس علیه السلام در و **احشاء**

جمع حشا در که بغر سقدر و **ملتقم** لقمه یودیجی در که یونس

پیغامبری بر لقمه ایلیوب یودن بالق مراد اولنمشدر

و نبذ المسبح ده کی نبذ منصوبدر نزع خافض لعله

کنبذ المسبح تقدیرنجه در **یعنی** حضرت رسول علیه السلامك

اول حصالی کفار طرفندن یکا اتمقلغی اول حصانك حضرت

رسالتك مبارك ایکی الی بطندن تسبیح لرندنصکره

که

که کانّ الله تع یونس پیغامبری بالغک
قرنندن ملتشره اندوغی کبی تسبیحدن صکره
الترجمه تسبیحدن صکره اندی انی حوت ملتقم
کبی گبی اتدی یونسی بوشش فلدی حشوفی
جاءت لدعوته الاشجار ساجدة تمشی الیه علی
بلا قدم • یعنی اغاجلر اول سلطانک دعوتنه
سجود ایله کلدیلر که بالدرلری اوزرینه یوررلردی
باوجودک قدملری یوغیدی حضرت امیر المؤمنین
علی کرم الله وجهه روایت ایلدی که کفار بر کون
حضرت رسالت علیه السلامک اوکنه کلدیلر ایتدیلر
که یا محمد اگر بو اغاجلری نکلمه کتوروب شویله
که سنک رسالتنک و نبوتنک شهادت ایده لربز
دخی سکا ایمان کتوره لم والا لا دیه بلر ایله اولسه حضرت
سرور کائنات و سند موجودات ایتدی ای اغاجلر
الله تعالینک اذنیله یرکوزدن قوپوب کلوب
بنم رسالتمه شهادت ایلک دیجک اغاجلر یرلو
یرندن قوپوب و حضرت رسالتک اوکنده اوربلمه

وحضرت رسالتنک اوکنه کلوب بلند آواز بله حضرت
نبینک نبوت و رسالتنه شهادت ایدوب سجده
ایلدیلرکه سن آخر زمانک حق پیغامبریسن یا رسول
الله دیدیلر چون کفره بو معجزهٔ عظمایی کوردیلر ایمان
کتورمیوب هذا ساحر کذاب دیدیلر ومن لم یجعل الله
له نورا فما له من نور ومن یضلل الله فما له من هاد الترجمه بنم شش
انجلری بوری ویردی بلا قدم • قیلورلر یدی کل وید
وکنده اجابتی • کانما سطرت سطرا لما کتبت • فرو
عها من بدیع الخط فی اللقم • اللقم یولک وسطی یر
یعنی دبایدک که اول انجلر کتابت ایلدی اول شهادت
وقتنده و اول انجلرک فروعی یعنی بوداقلری خط الطفله
یولک وسطنده بر سطر یازدیلر الترجمه صایدک
بوداقلری یولده یزاریدی بر سطر خطی کم عجب ایدی
کتابتی مثل الغمامه انی سار سایره تقیه حر وطیس
للمصحح حمی غمامه هرپاره بولوده دیرلر وانی نحیه معناسنه
در وطیس اسم تنور در ومیحه اسنی کونک نصفنه
دیرلر وحمی غایت قزمق در محذوف در یعنی مجیبا منده

الاشجار

الاشجار حال کونها مثل الغمامة یعنی اول اغجلر کلیجی او
لمدقلری حالده غمامه مثللو که اول غمامه حضرت رسالتک
اوزرینه سایبان اولوب حضرت رسالت نیجه یوریر
یوریرلیسه بیله یوریوب تنور کبی اسی کونشک اویلیه
وقتی اسی سندن حضرت رسالتی حفظ ایلردی الترجمه
مرقنده یوریسه بلا سنجه اولوردی • صقلردی
اسیدن انی بولت جمایسی • اقسمت بالقمر
المنشق ان له • من قلبه نسبة مبرورة القسم
قوله مبرورة القسم منصوبدر که اقسمت دن
مفعول مطلقدر ودمبرورة برابرندر است والمقدر
یعنی طوغری انداجدم آیه که حضرت رسالتک مبارک
برمغینک اشارتیله منشق اولوب ایکی پاره او
اولمشدر یدرستی دراستی اول قرک حضرت
رسالتک مبارک قلبندن نسبتی واردر که حضرت
رسالتک مبارک قلبی دخی منشق اولمشدی
حضرت جبریل علیه السلام الندن ابن عباس رضی
الله عنه روایت ایلر که مکه شریفه نک مشرکلری علیهم

اللعنه حضرت رسالتك يانه ايتديلركه اكر سن نبونك
دعوى سنده صادق ايسك بواون دردنجى كيجه سنك
اينى ايكى پاره ايله ديدى لر حضرت رسالت دخى مشر
كلردن سؤال ايدوب اكر بو روحا جهله معجزه ظاهر
اولاجق اولورسه ايمان كتوروب نبوتمه اقرار ايدر
ميسز ديدى ايتديلر نعم ايدرز ديديلر اما اولسه حضرت
رسول عليه السلام حضرت واجب الوجود جل وعلادن
ديلمعنا يى ديليوب باذن لله حضرت رسول
مبارك بر مغيله اشارت ايلدكده قمر ايكى پاره اولد
دخى كبى حضرت رسالت پوچه دادزيله يا فلان احضروا
واوانظروا ديدكده كفره ملعونه محمدك سحرى كوك
يوزنه دخى يتشدى ديسوب ايمان كتورمديلر الترجمه
شول ايكى پاره اولان آيه اندا بجه‌م كوكلنده ايه اوكبجه
واراهدى نسنى وما حوى الغار من خير ومن كرم
وكل طرف من الكفار عنه عمى حوى لغتده جمع
الممكنه دطرف دن مراد كوزدر وعمى عمى ديندر عمى كور
سنرلكدر وغار مغاره در ولفظ ما ما موصول دز معطوفدر

قمره

قمره و موصولدن مراد حضرت رسالت ايله حضرت ابو
بكردر يعنى اندا جرم سؤال اولنسه يه كه انى عار جمع ايلدى ايله اولنسه كه
خيردن و كرمدن اولدوغى حالده كه اول حضرت رسول و
حضرت ابوبكردر حال بوكه كفاردن هر كز اول ايكيسنه كو
يدى الترجمه قبلادى خير و كرمى غارى ولكن اول
كافرلر كور ايدى و اريدى عما بتى ● فالصدق في الغار
والصديق لم يرما وهم يقولون ما بالغار من ارم صدق
دن مراد حضرت رسالتدر و صديق حضرت
ابوبكردر و قوله لم يرما ارم يريم دن مشتقدر كه ريم
برندن قالقمقدر يعنى حضرت رسالت و حضرت
ابوبكر غار ايچنده برلرندن قالقمدىلر حال بوكه انلر غار ايچنده
هيچ نسنه يوقدر ديرلردى الترجمه اول غار ايچنده صدقله
صديق ايدى بولنديرلردى كه قيلمدى بونده اقامته ●
ظنوا الحمام وظنوا العنكبوت على خير البرية لم تنسج و
لم تحم ● حمام جمع حمامه در و حمامه كوكرجيندر لم
تنسج يعنى علكو عنكبوت نسج ايلمدى يعنى دوقمدى
ولم تحم من حام الطاير وغيره حول الشيء اى دار بايه يعنى

یعنی مکّه کافرلری حضرت رسالت نبی علیه السلام
قتل ایلمک استدکلرنده حضرت رسول علیه السلام و
حضرت ابو بکر رضی الله عنه مکّه دن چیقوب مدینه یه
هجرت مقصور ایلیوب واروب مکّه التنده بر مغاره
یه کیروب فی الحال عنکبوت مغاره نک اغزینه اغ کروب
وایکی حمامه قیوسنک التنده یومرطلیوب وکافرلر
دخی اردنجه واروب بو وجهله کوردکلرنده اول
ایکی حمامه یومرده نک اوزرنده دوران ایدرلردی
وکافرلر بونده کیمسنه کلمش دیبو دونوب کتدیلر
ذلک قوله تعالی اذ اخرجه الذین کفروا ثانی
اثنین اذ هما فی الغار اذ یقول لصاحبه لا تحزن ان
الله معنا و بو بیتده دخی لف و نشر غیر مرتب واردر
الترجمة انلر صورلردی حمامیله عنکبوت صقلامعنه
کلمدی خیر البریّه • وِقَایَةُ اللّهِ اَغْنَتْ عَنْ مُضَا
عَفَةٍ مِنَ الدُّرُوعِ وَعَنْ عَالٍ مِنَ الْاُطُمِ • وقایه لغتده
حفظ ایلمکدر و مضاعفه نسخه قات قات ولمقدر
و دروع درعک جمعیدر که درع زره کوکلکه دیرلرد
اطم

اطم جمع اطمه در که درع زره کو کلکه اطمه حصاره دخی عبار
تدر یعنی الله تعالینک حفظی قات زره کو کلکلر حفظ
ایلدوکندن و بوجه عالی قلعه لر حفظ ایلدوکندن
استغنادر یعنی بکره که در الترجمه قات قات زره لره
دخی شول بوجه طاغلره محتاج قلمز آدمی حقک قاتنی

مَاسَامَنِي الدَّهْرُ ضَيْمًا فَاسْتَجَرْتُ بِهِ اِلَّا وَنِلْتُ جِوَارًا مِنْهُ

لَمْ يُضَمِ قوله ماسامنی الدهر بکه تکلیف ایلمدی دهر وضیم
لغتده ظلمدر فاستجرت به قولنده فا عاطفه در ما نا
فیه نک اوزرینه یعنی اندن مجاوره طلب ایلدم
وضمیر بار حضرت رسالته راجعدر ونلت یعنی بولدم
وجوار مجاورتدر ولم یضم یعنی ظلم ایلمدی ومنه دکی
ضمیر دخی کما کان حضرت رسالته عایددر یعنی دهر ظلم
بکه ظلم تکلیف ایلمدی وحضرت رسوله مجاوره دخی طلب
ایلمدم الا اول سلطاندن بر جواره یتشدم که اول جواره
قطعا ظلم واقع اولمدی الترجمه کمسنه دن کورین
کوج صغندی اکا نکه بولدی جوارنده راحتی

وَلَا الْتَمَسْتُ غِنَى الدَّارَيْنِ مِنْ يَدِهِ اِلَّا اسْتَلَمْتُ النَّدَى

مِن خَبَرٍ مُستَلِمٍ النماس طلبدن عبارتدر و دارین
مراد دنیا و آخرتدر و سئلت یعنی اویدم و ندی عطادن
عبارتدر یعنی ایکی جهانده بن غنا بی اول سلطان
دن طلب ایلمدوم الا عطایه منسوب حال بوکه مبارک
الن ایلدم الترجمه هم اندن او ممدم ایکی او بایلغن
مکر اندن ایرشدکی یا که عطا بی نهایته • قَلباً اِذا نامَتِ
لا ینکر الوحی من رؤیاه اِنّ له قَلبٌ اِذا نامَتِ العَینانِ
لم ینمِ • رؤیا دن مراد او بقولدر یعنی اول سلطانک
رؤیاسندن یعنی انکه دوشندن وحیه انکار ایلمه
بدرستی دراستی اول سلطانک بر کوکلی وار که
قچن ایکی کوزلری اویسه مبارک کوکلی اویمز پس
وحیه بنچه انکار ایدرسن نته کی حضرت رسول علیه السلام
بیوررکه انّ عینی تنامان ولا ینام قلبی الترجمه
انک دوشنده وحینه انکار قلمغل کیم کوکلنی
اینمزیدی کوزی نومتی • فذاک حین بلوغ من
نبوته فلیس ینکر فیه حال محتلم • فذاک اشار
تدر وحیه که اول دخی ظاهر اولمسی حضرت رسالتک

سنده

سنده اویغو اولمش ایدی ومحتملدر اسم فاعل دره و
حکم دوشش کورمکدر یعنی اول دحی کم واقع اولمشدر
حضرت رسالتک علیه السلام نبوتنی وقننده اولمشدر پس
دوشش کوربجی عزیزلرک حالی وحیه انکارایلمز الترجمه اول
اول وهیدیکه ایردی نبوت بلوغنه پس امر منکر اولیه حلم
اهلی عادتی • تبارک الله ماوحی بمکتسب • ولا نبی
علی غیب بمتهم • تبارک الله یعنی الله تع مخلوقاتک
صفاتیدن منزه در تبارک لفظی من مراد بو محلده تعجبدر
یعنی عجب امر عظیم در بو معناکه وحی اکتساب
انسانله حاصل اولمز بلکه الله تعالی دن عطیه عظیمه در
وعجب وغریب امر در بوکه نبی غیبدن خبر ویرمکده
متهم دکلدر که الله تعالی اول عطیه عظمایی اکاویرمشدر
الترجمه حق وحی اکتساب ایله اولمقده یوقدر جوازه • نهم
انبیایه غیب ایچون اتهمکده شهتی الفصل الخامس
فی مبرکته اللدعاء • کم ابرات وصبا باللمس راحته •
واطلقت اربا من ربقة اللمم • ابرات ابراء
دن مشتقدر یعنی ابرا ایلدی و وصب درد ورنج واحه

ال در الملفت یعنی کسا ده ایلدی یعنی اچوق طو
ندی در ارب بکسر الهمزة مقید معناسنه دربعض بعلو
ربقه بر حلقه در که حیوانانک بیونلری اذر رنه د قرلرد
لم بفتح اللام عقلک خلل بولمقلغی در فحوای بیت
اولدر که چوق دردلولره اول سلطانک مبارک الی
یا یشمسی جسنه لقدن بری ایدب ونیجه چوق بربهد
شلی وعقل سوزلی حلقه سیله مقید اولانکسنه لری
املک مبارک اکی اللری کشاده ایلدی الترجمه
انک الی طوتمغیله کنه نیجه دردهم شنشدی
نیجه لردن ابراغ اندی زبقه وَاَحْیَتِ السَّنَةَ
الشَّهْبَاءَ دَعْوَتُهُ حَتّٰی حَکَتْ غُرَّةً فِی الْاَعْصُرِ الدُّهْمِ
احیت یعنی احیا ایعوب دری ایلدی وسنه
معروف در وشهباء تانیث اشهب در اشهب اغبر
درلرکه بیاض معناکسنه در وسنة شهبادن
مراد قحط وقرلق ییلدرکه اول ییل الحنده نبات
بتمبوب یر یوزی بیاض لغی اوزرینه قلدوغی
ییدن سنهٔ شهبا دیرلرد حکت حکایت

وندرمشابهت معناسنه و غرّه انك الننده ورهم
مقداری ودخی زیاده جه اقلغه درلرای غرّه سنه دخی
غرّه دیمک بواجلدن دروا عصجیع عطرکه درهم
معناسنه در و درهم جمع ادراهم درکه درهم لغتده سیا
جلقدر مصراع اوّلك فحواسی اولدرکه نیجه قزلق
بیلری حضرت رسالتك دعوتی وضیافتی احیا و زنده
ایلدیکه افرادانساندن اول دیارده کمسنه
قالمدیکه غنی اولمدی انك نعم ظاهره سی وباطنه سی
ایله ومصراع ثانینك فحواسی اولدرکه حضرت رسالتك
دعوتی وضیافتی سنه شهباتی ایله احیا ایلدیکه حتی
مشابه اولدی برغرّه یه که اعصد رهم الجنده اولا یعنی
قراکولق زمانلردن بره برغرّه کبی اولدی وقراکولق زمانی
لردن مراد اوجوزلقدرکه اول ییل الجنده سبزوات
ونباتات جوق اولوب یریوزی نباتله اورتلدوکی
اجلدن اول سله اعصدرهم دیدیلر شکم بونك خلافنه سنة
شهبا دیدیلر الترجمه انك دعاسی اق ییلی احیا قیلور
دیکن اولوردی قاره ییللر الجنده اوغرّه تی بکا رضی

جَادَ اَوْخِلْتَ الْبِطَاحَ بِهَا سَيْبًا مِنَ الْيَمِّ اَوْسَيْلًا

مِنَ الْعَرِمِ عارض دن مراد بولدر وجاد جوددن درجود

سخاوتدر وخلت يعنى سن تخييل ايده ايدك بطاح

جمع بطحادركه سيل كاليك يردركه انده اواق طاشلر وقوم

لر چوق اوله وسيب صو يى امساك ايلين سته

دبرلر وبيتك فحواسى اولدركه سن تخييل ايده ايدك كه

اول سلطان اول قحط ييلده دعوت ايلدكده مبارك

الى يغمور ياغدوريجى بولوط كبى ايدى ويو تخييل ايد

يدك ويا خود اول دعوت عامه ايله بطاحى شويله

تخييل ايديدك كه اول بطاح بحرڭ جريانندن ويا خود

سدڭ داولمسى ارمانڭ سيلى در ديو تخييل ايديد

ك الترجمه بر يغمور ايله صانيدك سن بطايحى

سيل عرم صادق در يا عظيمى الفصل

السادس فى معجزات القرآن دَعْنِى وَوَصْفِى

آيَاتٌ لَهُ ظَهَرَتْ ظُهُورَ نَارِ الْقِرَى لَيْلًا عَلَى عَلَمِ

قوله دعنى يعنى بنى ترك ايله دآيات جمع آيت دركه

علامت معناسنه در وقرى ضيافت دن عبارتدر

علم

علم طاغدر وبنك معناسی اولدر كه سن بنی قودیغم و
صفم یعنی بنم اول سلطانی وصف ایلمکلکم که اول وصفک
علامتلری واردر که طاغلر اوزرنده کیجه لرده ضیافت
و قونقلق ایچون یاقدقلری اود کبی ظاهر اولماسی
کبی ظهوری واردر الترجمه دعوت سنده ظاهر
اولان اود کبی عیان طاغلر باشنده ظاهر اولوبدرر
آتشی * فالدر یزداد حسنا وهو منتظم * ولیس
ینقص قدرا غیر منتظم * یعنی انجو دزلمش اولدو
غی حالده حسن یوننددن زیاده در حال بو که دز
لمش اولدوغی حالده دخی قدر و قیمت یوننددن
نقص دخی لازم کلمز بو معنی دن مقصود اولدر که اول
آثار که ذکر اولندی انجو مثللی در که انجو حالت انتظا
مده حسن یوننددن زیاده در و شویله که منتظم دخی او
لمسه انک قدرنه نقص لازم کلمز الترجمه انجو دزیلد
حسنی ارتوبجه کوسترر بهم اول دزلمش اولمسه بو
قدر نقیضتی * فما تطاول آمال المدیح الی * ما فیه من
کرم الاخلاق والشیم * تطاول طول لندر یعنی

یعنی ادر ګو اولور وامال جمع امل درکه امید معناسنه
درو اخلاق جمع خلق در معروفدر شیم جمع شیمه درکه
شیمه عادت معناسنه در یعنی نه در بوکه اول سلطا
نك مدحنك یعنی مدحنك امیدلری درازاولدی
شول سندن یکا که اولسنه ذات شریف رسول
لله سیند کائنا تدر که اول ذات شریف اخلاق
حمیده و عادات پسندیده صاحبی در بو بیتده اخلا
قله آیة کریمه یه اشارت واردر که حضرت عایشه
رضی لله عنهادن سؤال اولندیکه یا عایشه
صدیقه حضرت نبینك خلقندن بزه اعلام و تنبیه
ایله دنلدکده حضرت عایشه رضی لله عنها جوابنده
ابتدی فان خلق نبی لله القرآن دیدی یعنی بدر
سنی دراسنی نبینك خلقی قرآندر بو معنا اشار
ت رایی در اما فقیرایدرنطاول اشراف معناسنه
درو اشراف اطلاع وارتفاع معناسنه در نتکم تاج
المصادرده بویله در دماما نافیه اولا یعنی مطلع
اولمدی امال هیچ اولسنه دکه اولسنه ذات

شریف

شارف در المترجم مدح ار زوسنه نه اوز تقدیر
اکا کم لطفلی کرمدر اخلاق وشیمتی ایات حق من
الرحمن محدثة قدیمة صفة الموصوف بالقدم ایات
جمع ایت در حالت نصبدر که قرآندن محدثة مرفوع
در که مبتدا محذوفک خبری در و قدیمة دخی مرفوعدر
وصفة منصوبدر تقدیره ما فیه من کرم الاخلاق والشیم
هو حال کونه من الرحمن ایات حق التی هی محدثة التی
قدیمة حال کونها صفة للموصوف بالقدم هو خلق النبی
م وهو القرآن یعنی اول ایاتک که اکحو متللی در که خلق
نبی که قرآندر اول قرآن حضرت رحمندن وآیات
حق اولدوغی حالده نزول حسبی ایله آیاتی یوتندن
محدثه در یعنی حادثدر و ذات حسبی ایله موصوف
بالقدمک صفتی اولدوغی حالده قدیمه در یعنی لبد
عبارات قرآنکه سزاوقور زحادثدر وقرآن قدیمک
اوزرینه اول عبارات دلیل در که اول قرآن دخی ذات
لله ایله قائمدر وجمله علماء حنفیه حنفیه وشافعیه
رحمهم الله تعالی که علماء حنفیه دن شیخ ابو منصور

ماتریدی و علما شافعیه دن حضرت امام غزالی رحمة
الله علیهما کبی قائل لر در قرآن که مصاحفده در
حادثدر وشول عبارتک اوزرینه دال درکه اول
عبارت دخی دالده رشول معانی اوزرنه که اخذده در
واول معانی دخی حادثدر که قرآن قدیمی اوزرینه
دالدرکه اول قرآن قدیمی ذات الله ایله قائم در واول
قرآن نه عین الله در و نه غیر الله در نتکم کتب کلامیه
ده مسطوردر واعتقاد دخی بو وجهله اولمق کرک
درکه بوندن غیری اعتقاد باطلدر الترجمه موصوف
بالقدم صفتی هم قدیم اولور پس نتیه اوله آیت قرآن
حادثی لَمْ تَغْتَرِرْ بِزَمَانٍ وَنَهَى تَخْشِيَتَنَا عَنِ الْمَعَادِ
وَعَنْ عَادٍ وَعَنْ اِرَمٍ معاد آخرتدر و عاد هودک قومنک
اسمیدر و ارم بعضلر قتنده اسکندریه در و بعضلر
قتنده دمشقدر و بعضلر قتنده عادک اناسینک
اسمیدر و بعضلر ارم برشهرک بستانلرینک اسمی
در دیدیلر و بعضلر عادک اناسنک اسمی در دیدیلر
نتکم تفسیرده سورهٔ فجرده الم تر کیف فعل ربک
بعاد

لعا بعاد ارم ذات العماد التي دیدوکی قولنده ذکر اولنمشدر

قوله لم تقترن یعنی اول ایات حق که حضرت رسول

علیه السلامک اخلاق حمیده‌سی درکه قرانده مقترن او

اولمدی یعنی یقین اولمدی بر زمانه یعنی اول

ایاتک وقوعی زمانی خبر ویردوکی زمانه یقین اولمدی

حال بوکه اول ایات روز قیامتدن بزه خبر ویردی

الترجمه عاد و معاددن دخی ذات العماددن بزه

خبر ویردی اجور رحلقه شعریمی دامت لدینا ففاقت

كُلَّ مُعجِزَةٍ مِنَ النَّبِيِّينَ اِذ جَاءَت وَلَم تَدُمِ یعنی

اول آیات دوام بولدی بزم قتمزده سایر رسله نازل

اولان کتب سماویه‌کبی منسوخ اولمدی که اول کتب

سماویه فرقان واسطه‌سیله منسوخ اولدی پس

اول سببدن سایر انبیادن صادر اولان کلی معجزاتک

اوزرینه اول ایات فایق و عالی اولدی زیرا انلرک معجزاتی

باقی قالمدی و بو ایات قرانکه حضرت سلطانک معجزاتی در روز

قیامته دکین باقی قالدی الترجمه اوکه رسل نشانلرینی

بکندی بو نشان کبم دایم اولدی ایروغی ترک ایتدی صحبتی

مُحْكَمَاتٌ فَمَا يُنْقِلِينَ مِنْ شُبْهَةٍ لِذِي شِقَاقٍ وَلَا يُنْقِلِينَ
مِنْ حَاكِمٍ جَوْرًا مُحْكَمَاتٌ ... حاكم قلنمش لردر
ما ينقلين يعنى باقى قالمزلر و شبه جمع شبهه در و شقاق
مخالفت وعداوتدر و لا ينقلين يعنى ظلم ايلمزلر
وحكم جمع حكمتدركه علوم شرعيه دن عبارتدر يعنى
محو اسى اولدركه يعنى اول آيات كه ذكر اولندى
حاكم قلنمشدركه بين الحق والباطل شبهاتى
دفع و رفع ايليه ايدى يعنى كه صاحب مخالفتك
و صاحب عداوتك شبهاتندن نسنه باقى قومزلر
و اول آيات حكمتلردن اولدقلرى حالده كمسنه يه
ظلم وتعدى ايتمزلر و محكمات قولى حالك سكونيله
اولوب الله تعالى عز شانه هو الذى انزل عليك
الكتاب منه آيات محكمات قولنه مناسب محكمات اولمق
موافق ايدى حتى مترجم دخى بو كا ذاهب اولمشدر
لكن وزن مراعاتى خلل كلور اول سببدن كاف
مشدده نك فتحه سيله شرح اولندى الترجمه
حكم دركه الكدى جيد مسائلى اهل شقاقه

مدبر

ايدلر هيچ شبهه يوق مَا حُورِبَتْ قَطُّ اِلَّا عَادَ

مِنْ حَرْبٍ اَعْدَىِ الْاَعَادِيِ اِلَيْهَا مُلْقِيَ السَّلَمِ قوله

ماحوربت يعنى معارضه اولنمش اولمدى و **قط** اسم

ظرف دركه ماضى منفى نك استغراقى ايچوندر و **عاد** يعنى

دوندى و **حرب** بالضمتين جمع حرب دركه محاربه ويرلر

ومحاربه ايدجى لره دخى درلركه بو محلده محاربه ايدجى لر

معناسنه در و **طلقى السلم** يعنى صلح ايلدكنوجى قوله

ماحوربت بونك قائم مقام فاعلى اياتدر و عاد

نك فاعلى اعدى الاعادى در **يعنى** البته البته اول

اياته معارضه ايلنمدى محاربه ايدجيلردن اعداى

اعادى اول اياتدن بكا صلح ايدجى اولدوغى حالده

دعوت ايليوب دوندى **الترجمه** مركز لولار كيله

صواشلمدى مكر كوسنردى عجز دشمن وقودى علا

عداوتى وَرَدَّتْ بَلَاغَتُهَا دَعْوَى مُعَارِضِهَا رَدَّ الْغَيُورِ

يَدَا لْجَانِي عَنِ الْحُرَمِ **بلاغت** حالك مقتضاسنك

عايت كلاميدر و **حُرَم** دن مراد بو محلده محارمدر و حرم

جمع حرمتدر حرام معناسنه در **يعنى** اول ايات نك

بلاغتی کندونک معارضنک داعوسنی ردّ ایلدی
سئول اهل غیرت ارئلکندولرک محارمنه جنایت
ایدنلرک اللّرینی ردّ ایلدکلری کبی الترجمه ردّ ایلدو
کی کبی حرمدن غیورلره ردّ ایلدی معارضی وجهاسنی
بلاغتی. لَهَا مَعَانٍ كَمَوْجِ الْبَحْرِ فِي مَدَدٍ وَفَوْقَ جَوْهَرِهِ
فِي الْحُسْنِ وَالْقِيَمِ قوله معان جمع معنی درو مدد
کثرتدر و قیم جمع قیمت دریعنی اول ایاتک معنالری
واردرکه کثرتده بحر موجی کبی در حال بوکه اول
کرک جوهرینک اول معانی فوقنده حسنده و قیمتده
یعنی اول ایات معانی اعتباریله جوهراوزرنه زیاده
در الترجمه موج بحار کبی انک دار معانسی هم جوهر
نده وار در انک حسن و قیمتی فَمَا تُعَدُّ وَلَا تُحْصَى
عَجَائِبُهَا وَلَا تُسَامُ عَلَى الْإِكْثَارِ بِالسَّأَمِ قوله
فما تعدّ ولا تحصی بوایکی لفظک معنالری بر دریعنی
صایلمز وقوله ولا تسام یعنی قوتلمز الکثار کثرت
دیرملکدر و سام ملامتدر یعنی اول ایاتک عجایبنی
صیمق ممکن دکلدرکه لا یعدّ ولا یحصی در حال

بوکه

بوکه انک که تلاسته استعمالندن ملالت دخی حاصل
اولیو قو نلمق اولمز ننکم حضرت رسالت علیه السلام
لفظ در ربارو شکر نثار ندن بیورسکه وانها لاتتر ک
علی کثرة تکرارها وتزدادها الترجمه عدا ایتمک اولمز
ایکن اوکش درعجایبی انی جوع اوقیون کشی بولمز ملامتی
قَرَّت بِهَا عَيْنِي قَارِيهَا فَقُلْتُ لَهُ لَقَدْ ظَفِرْتَ
بِحَبْلِ اللَّهِ فَاعْتَصِمِ قوله قرت یعنی منور اولدی و
ظفرت یعنی سن ظفر بولدک وحبل لغت ده ایپ
معناسنه در حبل الله دن مراد بو محلده قرآندر یعنی
اول آیات کریمه واسطه سیله انی قراءت ایدنلرک
کوزی منور اولدی پس اول آیاتی اوقویوجیه بن ایتدم
تحقیق قرآن ایله ظفر بولدک ونکبات آخرتدن نجاته
یتشدک دیدم الترجمه آنی اوقوینک کوزی روشن اکا
دیدم بولدک ظفر متانت ایپه اکا ییتش فتح • ان تَعُذْ بِهَا خِيفَةً مِنْ حَرِّ نَارِ
لَظَى أَطْفَأْتَ نَارَ لَظَى مِنْ وِرْدِهَا الشَّبِمِ ان تعذ بها
یعنی اکر سن اول آیاتی اوقوسک و نظی ادوک

یالکیدر وجهنمک اودیدر ودیو مافیو ماسنک
اوزرکه لازم اولان تلاوته ویرلرو شم بارومعناسنه
دریعنی اگرسن جهنمک اودینک بالکندن خوف
ایدوبن اول آیاتی تلاوت ایدوبن اوقوبجق
اولورسک اول آیاتک صوق صوینندن مطلقا
اودک حرارتنی ساکن ایلرسن الترجمه آنی نطی
حرارتی دفعیچون اوقیک دفع آیدر آول حرارتی
دیرور یرودنی کَأَنَّهَا الحَوضُ تَبيَضُّ الوُجُوهُ بِهِ العُصَاةُ
وَقَدْ جَاؤُهُ كَالحُمَمِ • عصاه جمع عاصی ورقاضی
قضاه کبی حمم کومر معناسنه دریعنی کویا که اول
آیات حوض درکه اول حوضله عاصیلرک یوزلری
آغ اولور حال بوکه اول عاصیلر اول حوضه تحقیق
کومر قره کلدیلر دیچونکم اول حوضک کنارنه کلوب
اندن یوزلرین یوسلر یعنی اول آیات کریمه
دن اوقسه لر یوزلری آغ اولوب کناهلرندن
خلاص بولالر الترجمه اول حوضدرکه اندبوبن یوزلر
اغررعاصیلرکه قاره کومر کبی سوزتی وکالصراط

وَكَالْمِيزَانِ مَعْدِلَةً فَالْقِسْطُ مِنْ غَيْرِهَا فِي النَّاسِ لَمْ يَقُمِ

صراط مستقیم طوغری یولدر و قسط و معدلة عدل
معناسنه در یعنی اول آیات عدل یوتندن صراط
و میزان گبی در که طوغری یول و میزان لکسنه یه ظلم
ایلمز پس ایله اولسه آدم او علامتلری ایچون اول آیات
کریمه دن غیری عدل یوقدر بو معنی حدیث قدسی یه
اشارتدر حدیث قدسیده بیورر من ابتغى الهدى
في غيره اضله الله یعنی هر که قرآندن غیریدن هدایت طلب
ایلسه الله تعالی انی گمراه ایلر الترجمه اولدر صراط هم دخی
میزان و معدلت خلق ایچره یوق انک گبی کمسه

عَدَاتِي لَا تَعْجَبَنْ لِحَسُودٍ رَاحَ يُنْكِرُهَا تَجَاهُلًا وَهُوَ

عَيْنُ الْحَاذِقِ الْفَهِمِ لا تعجبن نهی حاضر و صفت تأکید
در نون خفیفه ایله و راح یعنی دوتدی و تجاهل یعنی
اظهار جهل ایلدی و حاذق و فهم زیرک و غایتده
ادراک ایدیجی یعنی البته عجب لمه اول حسودی
که اول آیات کریمه یه انکار ایلیجی اولدوغی حالده اولان
دوندی اول انکار تجاهلا ایدی یعنی بلمزلنمک

دن ایدی حال بو که اول حسود زیرک و زیاده اهل
اسا ادراک ایدی الترجمه سن طکامه حسود دیکم انکار
ایدرا کاجاهل لنوب انک و اربکن کی حذاقتی
قد تنکر العین ضوء الشمس من رمد وینکر
الفم طعم الماء من سقم یعنی از اولور که بیچه کوز
کونشک شعله سنه انکار ایدر لکن کوزی زحمتلو و
عللتلو اولدوغی اجلدن دردنجه اغز دخی صو یک
طعمنه انکار ایدر لکن مریض اولدوغی سببدن اغزینک
لذتی بو قدر اول جهتدن صو یک لذتی بو قدر
صنور صو یک لذتن انکار ایدر الترجمه اولور که
کوزه کنشی کوستر اغرسی یا اغزه صو دادل د
وبرمز سقامتی یا خیر من یتمم العافون ساحته
سنعیا وفوق متون الاینق الرسم قوله بیمم بتشدید
المیم الاول تفعیل با بندن معتل الفاء بالیاء در
و معناسی قصد ایلمک در و عافون سائلون و طا
لبون معناسنه در و ساحه قپونک اوکنه در
لر و متون جمع متن در که متن ارقیه دزلر اینق جمع

ناقه

ناقه در ناقه وحشی دوه یه درلر و رسم جمع رسوم درکه
ایلو یوریکدن عبارتدر وسعی تیز تیز بابغی یوریکدر
وسعی منصوب اولمق حالیته اوزرنه درکه تافون
دن حال واقع اولمشدر وفوق تون الاینق ده
اولان واو عاطفه در سعیا قولنک اوزرینه یعنی ای
شول کمسنه خیرلوسی که طلب ایدیجیلر انک
قپوسی اوکندهسعی ایدوب بابغی تیز تیز یوریجی
ناقه لرک ارقه لری اوزرینه بینی الی اولدقلری حالده
شفاعت ورجا طلب ایدرلر الترجمه ای خیری
انلرکه قنلور قصدی انده بایالردخی سورن
النده ناقتی وَمَنْ هُوَ الآيَةُ الكُبْرَى لِمُعْتَبِرٍ وَمَنْ
هُوَ النِّعْمَةُ العُظْمَى لِمُغْتَنِمٍ واو بو محلده عاطفه در
دخی مناد انک اوزرینه یعنی ای شول کسه که اول آیة
کبری در اعتبار ایدیجیلر قتنده وای شول کسه که اول
نعمت عظمی در غنیمت بلنلر قتنده الترجمه ای اول
که معتبرلرک اعلا نشانه سی دی اول که مغتنملرک
اولوغنمتی الفصل السابع فی ذکر الاسری منه ام

سَرَیتَ مِن حَرَمٍ لَیلاً اِلَی حَرَمٍ کَمَا سَرَی البَدرُ فِی
دَاجٍ مِنَ الظُّلَمِ قوله سریت یعنی سن کیجه کیتدک
و کیجه کیدیجی اولدک و داج دجادن در اصلی داجی
ایدی واذلکه حرم دن مراد مسجد حرام در و حرم ثانیدن
مراد مسجد اقصی در یعنی ای شول کسنه لرک اولو
سی که انک قپوسنه سائل لر وارر یعنی قصد ایدر
لر ای شول کسنه که اول کسه ایه کبری و نعمة
عظمی در سن مسجد حرامدن مسجد اقصی یه سیر
ایلدوک نتکم آنک اوزن در و نجی سنده آی ظلمتدن
اولان قرانکو کیجه ده سیر ایلدی ایدی و لبو بیت الله
تعالینک سبحان الذی اسری بعبده لیلا من
المسجد الحرام الی المسجد الاقصی الذی بارکنا حوله
دیدوکی قولنه اشارتدر الترجمه اقصی یه مکه دن
کیجه سیر ایلدک قمر قلدوغی کیبی قارنکو ده سیر و سفر ده
وَبِتَّ تَرقَی اِلَی اَن نِلتَ مَنزِلَةً مِن قَابَ قَوسَینِ
لَم تُدرَک وَلَم تُرَمِ قوله بت باب بیت دندر یعنی
سن کیجه یاتور اولدک و ترقی علم یعلم بابندن

بوجه یره چقدک دیمکدر و ثُلِّتْ ثال بیناال دندرکه
سن بولدک دیمکدر قَابَ قَوسَین یعنی ایکی یای
مقداری دیمکدر لم تدرک یعنی لم تعلم ولم ترم
رام یردم دن در یعنی طلب اولنمدی ولم تدرک
ولم ترم بناء مجهول درکه قایم مقام فاعللری منزلته در
ویتک نحواسی اولدرکه یعنی معراج کیجه سند سبحانه
جقوب واند مبیت اید وب منزلت رفیعه بولب
الله تعالی جلّت عظمته قتنده تقرّب بولدک ایله
تقرّبکه بحسب المعنی اولا بحسب المکان اولمیه
زیراکه الله تعالی جلّ جلاله مکاندن منزّه در و اول قرب
معنوی دخی قاب قوسین اولا و قاب قوسین
دخی نهایت قربدن عبارتدرکه اندن اقرب اصطلاحات
عربیده قرب متصوّر اولمز ایله منزلت رفیعه که اول
منزلتی غایت رفعتدن کیمسه بلمیوب و کمسنه
دخی طلب ایلمدی زیرا مخلوقاتدن حضرت رسولڭ
غیری اول منزلت رفیعه طلب اتمکده و بلمکده هیچ
براحدک حدّی و اقتداری یوقدر التّرجمه قوسین

فاب قرينه بتدك چقاچفابوكا شيء كمه الجلالين
هيچ رتبى وقدمتك جميع الانبياء بها والرسل
تقديم مخدوم على خدم بهاده كى ضميرمنزلته راجع
اولا يعنى جميع انبيا ومرسل سنى اول منزلته تقديم
ايدرضب سنى مقدم طوتديلر خدام اوزرنيه مخدومك
تقديمى كبى كه خدام اوزرنيه مخدوم مقدم صوتلور يعنى كه
سلطان لشكر اوزرنيه مقدم اولدوغى كبى بلكل كه
نبى ايله مرسل اورتاسنده فرق اولدركه نبى اكا درلر كه
بارى تعالى عزت اسمائه الحسنى قيلندن اكا خبر اولا
ورسول اولدركه اكا كتاب نازل اولا ايله اولسه مرسول
نبى درا ما هر نبى رسول دكلدركه بينهماده عموم وخصوص
مطلق اولا الترجمه مجموع انبياسنى تقديم قلديلر بهم
قلدى جمله سى سكا مخدوم خدمتى وانت تخترق السبع
الطباق بهم فى موكب كنت فيه صاحب العلم قوله
تخرق ماء المعجمه يعنى قطع ايلرسن وطباق جمع طبقه
دركه سبع طباقدن مراد سموات سبع در وموكب جماعت
راكبيندن عبارتدر يعنى بنجيلر وبنيك قموسى يعنى سن

يا

یا رسول الله سموات سبعی قطع ایلیوب کچدک ذکر
اولنان انبیانک مصاحبتله بر موکبده که اول موکبده
سن صاحب علم ایدک یعنی مقدم جمیع انبیا ایدک
الترجمه فرق ایلدک یدی کوکی بر لشکر یله کم نسبت
سکا ایدرلر یدی انده رایتی • حَتّیٰ اِذَا لَمْ تَدَعْ شَأْوًا
لِمُسْتَبِقٍ مِنَ الدُّنُوِّ وَلَا مَرْقیً لِمُسْتَنِمِ قوله اذا لم تدع
یعنی ایلمدک شأو نهایت معناسنه درو دنو مقام
اسفلدن عبارتدر مرقی محل عروج درو مستنم
مرتفع معناسنه در یعنی یا حبیب الله علیک الصلوة
والسلام سن سموات سبعک مسافتنی قطع ایلدک
بر غایه دکین که سبقت ایدیجیلر ایچون بر غایت و
ونهایت قومیوب و ارتفاع قصد ایدیجیلر ایچون
دخی بر محل عروج قومدک الترجمه قربتده سنلره
مرقات قومدک بهم سبقلره قومادک حد و غایت •
خَفَضْتَ كُلَّ مَقَامٍ بِالْإِضَافَةِ اِذْ • نُودِیتَ بِالرَّفْعِ
مِثْلَ الْمُفْرَدِ الْعَلَمِ • قوله خفضت یعنی سن جمیع مقاما
تی کندو مقام رفیعکه نسبت الچق دون دک یا نبی الله

لسه علیك الصلوة والسلام اكرچه اول مقلما
مقاماتی حدّ ذاتنده غایت عظمتده البته ده زیرا کن
رفع ایله ندا اولندک مفرد العلم کبی یعنی شول
کمسنه کبی که اول کمسنه کمالات و فضائلده منفرد و یکانه
اولوب مشار الیه بالبنان اولمغله اول الترجمه
قودک اضافتله مقامانی اشاغده سن مفرد علم
کبی بولدقده رفعتی • کیما تفوز بوصل ای
مستتر عن العیون وسر ای مکتتم • فوز
نجاتدن عبارتدر و کلمهٔ ما کافه در کلمهٔ کی داخل
اولمشدر کلمهٔ ای صفت ایچوندر مررت برجل کبی
یعنی کچدم بر رجلکه رجولیتده کاملدر وستر ده اولان
واو عاطفه بوصل اوزرینه یعنی سنک جمیع مقاماتی
کندو مقام رفیعکه نسبت الحق الملک لکا اول سبب
ایله ایدی که سن جمال الهک وصالنه فوز و فلاح
بولاسن ایله وصال که کوزلردن مستور ایدی بر مرتبه
ده که سندن غیری انبیادن ورسلدن و ملائکه
مقربیندن هیچ بر احدک اکا اطلاع و وقوفی یوغیدی

و دخی سنک اللهه فوز و فلاح بولاسن ایله سنکه کیتم
اولمقده نهایت ده درجه یه براحدک اهل سرک
احاطه سنه اقتداری یوقدر الا سن سن
و باری تعالی عز اسمه در الترجمه تا سنلره ایرشیدکر
هم بلابدک کوزلردن اختفاسی اوان کزلو وصلتی
فَخَرْتَ كُلَّ فَخَارٍ غَيْرَ مُشْتَرَكٍ وَجُزْتَ كُلَّ مَقَامٍ
غَيْرَ مُزْدَحِمٍ قوله فخرت یعنی سن نازلندک هر
فاخرلره یا رسول حضرت عزت و فخار جمع فاخردر
و جزت یعنی تجاوز کوستردک و کچدک و غیر مزدحم
زحمت و بر یجی اولمدی یعنی سن جمال اللهک وصالنه
فوز و فلاح بولدک اول جهتله که جمیع فاخرلره نازایلد
ک حال بوکه اول فخرده سکا کمسه مشترک اولمدی
و هم دخی اولمزدخی جمیع مقام عالیدن تجاوز
ایلدک حال بوکه سکا زحمت دخی اولمدی الترجمه
هم فخر بی مشارکت الدک مقاملری کچدک کمسنه ور
مدی هم سکا زحمتی وَجَلَّ مِقْدَارُ مَا وُلِّيتَ مِنْ
رُتَبٍ وَعَزَّ إِدْرَاكُ مَا أُولِيتَ مِنْ نِعَمٍ قوله جل یعنی

یعنی عظیم اولدی وقوله ولیت یعنی دلی

ایلنمش اولدک ورتب جمیع رتبه درکه رتبه مرتبه

دردعز یعنی قوی اولدی داولیت یعنی عطا ورلمش

اولدک دمقدار جل تک فاعلی درد ادراک

دخی عز تک فاعلی ور یعنی سن یا حضرت رسالت علیک

الصلوة والسلام جمیع مقامات علیه دن تجاوز کسه دک

حال بوکه مراتبدن ولی اولدو علک مقداری عظیم

اولدی و نعمتلردن سکا اسمهالک قوی اولدی

که بو عطیه علیه انبیادن ورسلدن وملائکه

مقربیندن هیچ سندن ارتوق کسنه یه ویر

لمدی الترجمه رتبک عظیمه تصور هم ایده مز ساکه

جناب حقدن ایرن اولعه نعمتی بُشْرٰى لَنَا مَعْشَرَ

الْاِسْلَامِ اِنَّ لَنَا مِنَ الْعِنَايَةِ رُكْنًا غَيْرَ مُنْهَدِمٍ یعنی

بشارت بزم ایچوندر یا اسلام بلوکی که بدرستی ور اسینی

عنایت حقدن بزم ایچون یدرکن واردرکه اول رکن

غیر منهدم درکه قطعا یوزلمسی یوقدر یعنی اول

رکن رکون اسلامدر الترجمه بشری بزم دربر ز اسلام

معشری

معشری رکن شدید در بزه حقک عنایتی ...

لَمَّا دَعَى اللّٰهُ دَاعِينَا لِطَاعَتِهِ بِأَكْرَمِ الرُّسْلِ كُنَّا
أَكْرَمَ الْأُمَمِ قوله **داعینا** تقدیرا منصوبدر که
دعی نک مفعول بهسیدر و داعی دن مراد حضرت
رسالت علیه السلام در و **امم** جمع امتدر یعنی وقتی
که الله تعالی علت کلامی کندو طاعتی ایچون بزم داعی
مزاولان حضرت رسالت علیه السلامه اکرم رسل دیو آد
ویروب بزدخی اکرم امم اولدق زیرا امتک شرفی
پیغامبرینک شرفنه مناسب در **الترجمه** چون
حق بو اکرم رسلیله بزی او قدر بولدق امم ایچنده
بزا علا کرامتی

الفصل الثامن فی ذکر الجهاد ب

رَاعَتْ قُلُوبَ الْعِدَى أَنْبَاءُ بِعْثَتِهِ كَنَبْأَةٍ أَجْفَلَتْ
غُفْلًا مِنَ الْغَنَمِ قوله **راعت** روع دن مشتقدر که
روع تخویف معناسنه در که قورقوتمقدر و **عدی**
عِدَی جمع عدودر و **انباء** جمع نبأ در که خبر معناسنه
در ایله خبر که انده فائده عظیمه اوله و **نبأة** صوت
خفی نک اسمیدر و **اجفلت** یعنی قجوردی و **غفل**

جمع غافل غافل در وبعثت وریبکدر و کریسنی براپشک اوزرینه اصرلمغدر وبینک قوسی اولدرکه

کأن سائل سؤال ایدرکه دشمنلرک حالی ندر و بر جواب ویردب ایدرکه حضرت رسالتک وریلکنوک اخباری

اعدانک کوکلرینه یتشدکده ایله قورقوتدیکه شول صوت خفی که قیون سور سنده غاغا فل اولمش

جماعتی اورکودت قچورد وغی کبی اورکتدی الترجمه غافل غنم که اوزدن اورکرانک کبی قورقتدی دشمنی

انک اخبار بعثتی: مَا زَالَ يَلْقَاهُمْ فِي كُلِّ مُعْتَرَكٍ

حَتَّى حَكَوْا بِالْقَنَا لَحْماً عَلَى وَضَمٍ قوله یلقا یعنی جنک

ایلردی معترک فتح ایله موضع جنک در وحکوا یعنی ماننداولدیلر وقنا جمع قناة درکه سنگو معناسنه در

وومم شول سیخدر که قصابلر انی اول سیخه صانجرلر یعنی حضرت رسالت علیه الصلوة والسلام واصحاب

کبار رضی الله عنهم کفره ایله معرکه ده جنک ایدوب کیفالری سنگو ایله شول قصاب لرک منجلری اوزرنده

ات ماننددی کبی ایلمکدن زائل اولمسون الترجمه

د

دشمنلر ایله معرکه‌ده اوغره‌شور ایکن قیلوردی انلری

نته که یغرفلک انی وَدُّوا الفِرارَ فَکادُوا یَغْبِطُونَ بِهِ أَشْلاءَ

شالَتْ مَعَ العِقْبانِ وَالرَّخَمِ قوله ودوا الفرار یعنی

کفار قاچمغی سودیلر ویغبطون تمنی ایلدیلر اشلاء

جمع شِلو در شِلو عضو معناسنه در شالت یعنی

مراولدی وعقبان جمع عُقاب در که بر قوشدر که اکا

طوشنجل درلر ورخم رخمه در فارسیده اکا هما دیرلر

یعنی کافرلر قاچمغی سودیلر شول وقت که حضرت

رسالت علیه السلام کافرلری قتل ایلدکده یقین

اول ایکن قاچقلغه شول عُقاب ورخمه اولو قوشلو

شکر کتوروب هوایه ایلتدکلری اعضالری تمنی ایدرلر

که اولیدی بز اول قوشلر کتوردکلری اعضا اولا

یدوردی الترجمه انک ایله کرمشورز نولدی ویوب

قوشلر یدیکی لحمه قیلورلردی غبطتی تمضی

الا اللیالی ولا یدرون عدتها ما لم تکن من لیا

لی الاشهر الحرم قوله تمضی تمضی اللیالی یعنی نیجه

کیجه‌لر کچدی ولیالی جمع لیل در ولا یدرون

عهدنا یعنی اول کیجه لرک ساعتلرین بلمزلردی
والشهر الحرم ذو القعده و ذو الحجه ومحرم و رجب
آیلریدرکه بو درت آیده عرب جنک وقتال ایتمکی
کندولره حرام قلمشلردی اول سببدن بو آیلره اشهر
حرم دیدیلر و بینک فحواسی اولدرکه کفره قاچقلنی
سو دیلر شول حالتده که او زرلرینه نیجه کیجه لر کچردی
مادامکه اشهر حرم کیجه لری اولا نیجه کیجه لرک عددین
بلمزلردی اکر سؤال اولنورسه مصنف طیب الله ثراه
نیچون کیجه لری تخصیص ایلدی دنلسه جوابنده بزاید
دزرکه حضرت رسول علیه السلام واصحاب کبار رضوان
الله تعالی علیهم اجمعین اکثر جنکی کیجه لرده ایدرلردی
اول سببدن مصنف کیجه لری تخصیص ایلدی الترجمه
کونلر کچردی ضیمز پدیلریمکراول ایکی ایامنی که وار در
انک قدر وقیمتی کانما الذین ضیفک حل ساحتهم
بکلی قرم الی لحم العدی قرم القرم بتسکین الرا
سید اعظمه دیرلر و قرم بکسر الرا شول شخصه
تخصیص ایدرلرکه اول شخص اشتهای طعام واکله

اشتهار تام بولمش اولا یعنی گویا که دین اسلام
بر قونقدرکه اول کفره نک دلری اوکنه کردی و مر سیدا
عظمک مصاحبنیکه اول سیدلر کفردن دشمن
اولانلرک انلرینه حریص دررلر الترجمه گویا که بونلرک
ادینه قونق اولدی دین مرقوملرکه دشمن ایتنه
دشی اتی • یجر بحر خمیس فوق سابحة • ترمي
بموج من الابطال ملتطم • الخمیس لشکردن عبارتدر
واهل عرب لشکره خمیس دیمک تسمیه ایلر اول سببدن
که لشکر بش قسم اوزرینه منقسمدر اولکی مقدمه
در ایکنجی میمنه در اوچنجی میسره در دردنجی ساقه در
بشنجی قلبدر و سابحه تیز یوریجی اتدن عبارتدر و
ترمي یعنی اتر و ابطال جمع بطلدرکه بطل بهادره دیرلر
و ملتطم تلاطمدن مشتقدرکه بعض بعضنه
اورمقدر یعنی دین اسلام قونقدرکه کفارک ساحه
سنه نازل اولمشدر بر سیدک مصاحبتنده که اول
سیدک لشکری بحر بی حکم بر حالتده که اول لشکر خوش
رفتارلرک اوزرینه راکبلردر ایله لشکرکه بهادر

دالردن موج لمنطلم اثر یعنی اول لشکرک بهادرلری
شول بری بربنیه طلوقنی امواج کیدرکه کفاری بریریله
انرلر الترجمة لشکر جکردی آت اوزریدن دکز کبی
کم موجنک بهادرلری ربتی من کل منتدب لله
محتسب یسطو بمستاصل للکفر مصطلم قوله
منتدب الله تعالی جلت عظمته انک امرنی اشیدیجی در و
محتسب اول کسنه درکه انک ایشنی بی ریادر و بی سمعه
در و یسطو یعنی حمله ایلر و مستاصل اول کسنه درکه
اخر کمسنه نک اصلنی کوکندن قوپره و مصطلم دخی
همانا اول معنا نه در تفنن فی العبارة قصد اولنمشدر
و مراد بو ایکی مقامده بو ایکی لفظدن قرآندر یعنی
اول بحر خمیسک حقیقتی در یعنی ایله یکه الله ایکون
منتدب و محتسب کمسنه لردن اولدوغی حالده
ایله کمسنه لرکه انلردن سر بریسی امر معروف نهی منکر اید
بجیلردر سر بریسنک اشلری خالص لله در شویله که
کفار طرفنه حمله ایله لر کفارک اصلنی قلع و قمع
اید بجی قرآن عظیم و فرقان کریمک استعانتیله ایلر الترجمه

بر بیری منتدب حقه بر بیری محتسب مر بیری کوستوردی کفاره سوطنی حتی غدت ملة الاسلام وهی

بهم من بعد غربتها موصولة الرحم ملة دین و شریعت بر معنا به و موصول اولشمشدر و رحم قرابتدن عبارتدر و غدت ای ظهرت یعنی ظهور بولدی و ملة

مرفوع درکه فاعلی در فعلک و موصولة منصوب درکه حال واقع اولمش اولا ملة دن یعنی اول بحر خمیسدن مر بیری

کفره حمله ایلدی بر مرتبه ده که ملة سلام ظاهر اولدی حال بوکه اول ملة اسلام اول بحر خمیسک مصاحبنده ایدی

موصولة الرحم اولدوغی حالده یعنی قرابتی او لشمش اولدوغی حالده که ملة اسلام غریب اولدقدنصکره ایدی الترجمه تا اولدی بونلردن کله موصولة الرحم

غریب زمانی کیدوبن اسلام ملتنی مکفولة ابدا

منهم بخیر اب وخیر بعل فلم تیتم ولم تئم قوله مکفولة کفیل اولنمش اولدی و ابد شول زمایدر که انک آخری اولمیه وزن اوکدر که انکا اولی اولمیه

و خیر اب دن مراد حضرت رسالت علیه السلام

درو بعل عو رنکو عورتک اننه درلرو عورته ایم درلر
قحبی عورت ارسوز اوله ... حضرت رسالتک
عسکرینک سربریسی کفر ... بر رتبه ده حمل ایدرلردی
کہ ملت اسلام ظاهر اولدی واول ملت اسلام خراب ابله ابدا
کفیل لنمش اولدیکه اول خراب حضرت رسول علیه
السلام درو دخی اول ملت اسلام خر بعل ایله کفیل لنمش اولدی
که اول خر بعل حضرت رسالت دریس اول ملت اسلام
هم بعید یتیم اولمیوب وارسوز عورت دخی اولمدی یعنی
یعنی ملت اسلام عالم جهالتده یتیم ایدی و برطول عورت
کبی ایدی چونکه حضرت رسالتم اول ملت اسلامی
فتح ایلدکدن صکره ابدا کفولرا ولوب محکم اولوب
دخی بعید یتیم اولوب وطول عورت کبی اولمدی الترجمه
اولمادی طول واوکسر اردایة قلدی چون السلام
ملقیة کما هی کفالتی همّ الجبال فسل عنهم مصادم مسهم
فاذا ارادها هم فی کل مصطدم جبال جمع جبل در مصادم
... اسنه در مصطدم محل معرکه در فسل یعنی
سؤال ایله بیک فحواسی اولدرکه حضرت رسالت علیه

السلامک

السلامک عسکری شوکتده وعظمتده واستحکامده
مره جبال کبیردر پس ایدی انلرک معارضی اولان کافرلردن
سؤال ایلدکه انلردن هر معرکده نه کوردیلر الترجمه طغلاردر
بلرانلاری صورطوقشنلره نیجه کوردیکی انلارک انلاره
بیتی • وسل حنینا وسل بدرا وسل احدا فصول حتف
لهم ادهی من الوخم • قوله حنین برموضعک اسمیدر که
انده مؤمنلر ایله کافرلر ارسنده عظیم محاربه اولمش ایدی
وبدر دخی بر قیونک ادیدر که اول قیونک جوانبنده غزا
اولنمش ایدی و احد دخی بر طاغک آدیدر که اول طاغده
دخی مقاتله اولمش ایدی و فصول جمع فصل در فصل فصول
اربعه نک بری اسیدر که اول فصول اربعه ربیع دردر
وصیف دروخریف دروشتا دروفصل بنه شهرک
وقلعه نک سوادینک التنده اولان دیواره دخی درلر که
جمعی فصولدر و حتف موت معناسنه در و ادهی یعنی
بدتر دو وخم وخامت دن مشتقدر که ایام وبادن
وایام طاعوندن عبارتدر و مقام وخم قحبن اولنمقام
ساکن اولنلره موافق اولمیه و فصول جایزدرکه مرفوع

اولاکه مبتدا محذوفک خبری اولا یعنی بهذه الموضع
فصول حتف لهم دیمک اولا ویا خود منصوب اولاکه
فعل محذوفک اسمی اولا افعال ناقصه دن تقدیری کانت
بهذه المواضع فصول حتف لهم دیمک اولا وبنک فحواسی
اولدرکه اول کافرلردن سؤال ایلکه جنین غزاسنده وبدر
غزاسنده واحد غزاسنده احواللری نیجه ایدی که اول
زمانلرده فصول حتف ایدی یعنی اولمک زمانلری ادی
الترجمه صوربدری صورحنینی احد وقعه سینی صورکم نیجه
اولدی انده فصولک وحامتی اَلْمُصْدِرِي الْبِيضِ حُمْرًا
بَعْدَمَا وَرَدَتْ مِنَ الْعِدَى كُلَّ مُسْوَدٍّ مِنَ اللِّمَمِ قوله
المصدری یعنی کرودوندریجی لرو بیض جمع ابیض درکه
ابیض قلیجه درلر وصویه دخی درلر و حمر جمع احمر درکه احمر
حمرتدندر و ورود حاضر اولمق در و مسود اسودّ دندر
و لمم جمع لمة درکه باشک خوانبندن عبارتدر وقوله
المصدری اصلنده مصدرین ایدیکه بیننه معنا اضافه المغلم
نونی ساقط اولدی وحالت نصبی درکه فعل محذوفک
مفعول به سی اولا تقدیری امدح المصدری البیض

اولا یعنی بن مدح ایلدین شول کمسنه لری که اول کمسنه
لرک قلجلری قانله دوندوررلر کفره دن بهر نا شلری
جانبی سیاه اولنلره اول قلجلر حاضر اولدقده نصکره یعنی
کفرنک باشلری قانله اول قلجلری قزل ایدر الترجمه
قزل قنا بورلرایدی آق قلجلری جاسالرایدی ایر بشین
فارهلیتنی . والکاتبین بسمر الخط ما ترکت معه
اقلامهم حرف جسم غیر منعجم قوله والکاتبین کتب
الادیم دوندر یعنی سخنبان دکدی که ضبجمه دن کنایه در
سمر جمع اسمر در که غالب سکولرک صفتی در و خط بر
موضعک آدیدر اول موضعک سکولری غایتده جوب
و ممدوح اولور و اقلام جمع قلم در که بو محلده قلم دن
مراد سکو در و حرف دن مراد طرف در و حرف الاعضاء
اطرافها و جسم معروف در و منعجم یعنی نقطه سوز اولمقدر که
جراحتدن عبارتدر و قوله والکاتبین منصوبدر که معدود
معطوفدر المصدر البیض نک اوزرنه و بینک معناسی
بن مدح ایلدین شول کمسه لری که انلرک خطا اولوبرک لطیف
در عبا سکولریله کفره نک دریلرین صحر لرکه انلرک سکو

لری اعضادن ر عضوک طرفنی جراحت سوز ترک
اتمدیلر و بعض نسخده حرف جیم غیر معجم دوشرکه جیم قویا
دوبه دیرلر شنکه عمری بو ر جونی جیمانی الوغی تری یسرل فیه
زانعاث سوار یا یعنی انلرک سکولری کفره نک قونلوده
لرینک اعضالرنده دخی کثرت جنکدر جراحتسز ترک اتمزلر
الترجمه یازرلردی خط قلمک یازه مادوغن خط سوکیله
جسمی بوعبیدی نقطنی شَاکِی السِّلَاحِ لَهُمْ سِیمَا
تُمَیِّزُهُمْ وَ النُّورُ دیمتاز بالسیما عن السلم قوله
شاکی السلاح اصلی شاکین ایدی که شاکون نک
حالت نصبی درنکه جاءنی شاکون و رأیت شاکین
درسن و اضافتله نون ساقط اولدی و شاکی السلاح
الکاتبین دن بدل درکه کاتبین نک وصفی اولمق جایز
دکلدر زیرا صفتله موصوف اورتاسنده تعریف و تنکیر
یوندن مطابقت شرطدر بدلله مبدل منه بونک
خلافنجه درکه صاحب کشاف طیب الله ثراه تعالی
نکه حم الله العزیز العلیم غافر الذنب و قابل التوب شدید
العقاب قولنده بویله بیوردی تقدیره والکاتبین

شاکی

شاکی السلاح ای تام السلاح یعنی سلاحلری تمام و
سیما علامتدر و سلم بر اغاجک ادیدر و بشک معناسیٰ اولدرکه
بن مدح ایلرین شول کمسنه لری که انلر کانبین بسمر الخط
ایدیلر شاکی السلاح ایدیلر یعنی سلاحلری تمام شکل ایدی
ایدی ایله شاکی السلاح که انلرک علامتلری واردرکه اول
علامت انلری ممتاز و مستثنی ایلر حال بوکه گول علامتی
ایله سلم اغاجدن ممتاز اولور اول علامت رائحه طیبه
در الترجمه سیما ایله ممتاز اولیلر سلاحلولر و زردی سلمدن
اندی ممیز علامتی• تهدی الیک ریاح النصر نشر ظم
فتحسب الزهر فی الاکمام کل کم• قوله تهدی یعنی
هدیه کندورر سندن یکاد ریاح جمع ریح در و نصر نصرت
معناسنه در و نشر رائحه طیبه دن عبارتدر و اکمام جمع
کم و کم کمسر کافله چیمک چیچکوک غنچه سیدر و کمی تشدید
یا ایله یاداردن عبارتدر اما ضرره شوتیه الجون
یا تخفیف اولنمشدر و النشر منصوبدر لوننک بر ایله
تهدینک مفعول به سیدر یعنی نصرت نسیمی سندن
یکا انلرک رائحه طیبه سن هدیه ویردی بس امدی کاسن

امدی سن اندن مرکنتی و بهادری غنچه لر الجنده جیچک
صنورسن ترکیبک تقدیری فتحست کل کمی نی
الاکمام المزمرط بقنچه درزیر ابو مخلده ترکیب معناسنک
عکسی مراد در یعنی چونکه نسیم نصرت حضرت رسالت
علیه السلامک عسکرینک رائحهٔ طیبه سن سکه هدیه کتوردی
پس امدی سن که رائحهٔ طیبه کوکلدن کلور الترجمه
نصرت یلی سکا فضولرین الان دجک اکمام الجنده
صاندرک انلار هی زمرتی کانهم فی ظهور الخیل نبت ربی
من شدة الحزم لامن شدة الحزم قوله الخیل اتلردر
عبارتدر و نبت بتمکدر و ربی جمع ربوه در ربوه
اولدرکه یردن یکسک دپه جک واقع اولا شدة
بالکسر قاتلق و استحکام معناسنه در و حزم حزم بالتسکین
یرکلکدر و شدة بالفتح بعلتی و حزم بضم الحاء و
دالزای جمع خزام درکه انک قولاکنه درلر یعنی حضرت
رسالت علیه السلامک اصحاب رضی الله عنهم اتلر
اوزرنده تاتیلر درشول بوجه طفلرکی که محکم و مستحکم
دررلر حال بوکه معنا اتلرک زیرک لکلرینک استحکا

منذن

منیدن در انلرک قولاکلرین بغلمقدن دکلدر یعنی
انلرک استحکاملری خلقی و ذاتیدر تکلفله دکلدر
الترجمه آت ارقه‌سنده ربنوا وتین قلدی انلری جنک
وکل خراملرینک شدتندن فَطَارَتْ قُلُوبُ الْعِدَى مِنْ
بَأْسِهِمْ فَرَقًا • فَمَا تُفَرِّقُ بَيْنَ الْبَهْمِ وَالْبُهَمِ قوله طارت
طیراندن مشتق در و باس جدله محاربه ایلمکدر فرق بفتح
الفاء والراء خوفدن عبارتدر و بهم بفتح الباء وتسکین
الهاء جمع بهمه قوزی معناسنه در و بهم بضم الباء والفتح
الهاء شول اتلولردر که انلرک بهادرلقلری وشجاعتلری
اجلندن قنقی جانبدن کلدکلری معلوم اولمز و کلمه
ما نافیه در و تفرق فعلنک فاعلی قلوب العدی در
یعنی اصحاب رسولک شدتله جنک ایلدکلرنده کفره
فجره نک کوکلری قورقولرندن اوچدیلر پس اول
کفره نک کوکلری فرق ایتمدی که بو طائفه بهادرلر جاعی
عنمیدر یوخسه قوزیلر جاعتی میدر یعنی قورقولری
وسنی دخی بهادرلر جاعتی صانورلرایدی غایت
خوفلرندن الترجمه قورقولرندن انلرک اعداءلری

کیدر فرق ایده مز اولورلر انام دن برهیتنی ومن یکن بر
برسول الله نصرته ان تلقه الأسد في آجامها تجم قوله
تلق لقادن شتقدر که رؤیته معناسنه در واسد
بالضمتین جمع اسد در و آجام شول بردرکه انده ارسلانلر
اوله و تجم ای یخاف یعنی قورقر یعنی شول کمسنه نک که نصرتی
رسول الله ایله اوله شویله که اگر اول کمسنه ارسلانلر مقاملرنده ایکن
کورسه لر ایدی اول ارسلانلر اول کمسنه دن قورقرلر دی
الترجمه بیشه لری ایچنده ارسلانلر فزع قلورلر اوغراسه اگاکه
رسولیله نصرتی ولن تری من ولي غير منتصر به ولا من
عدو غير منقصم الولي ضد العدو یعنی دوست معناسنه
در و منتصر یاردم لو بیجی در و منقصم منکسر در یعنی ضیجی معناسنه
در یعنی سول کمسنه که اول کمسنه نک نصرتی رسول علیه
السلام ایله در اول کمسنه یه البته البته سن بر دوستی
غیر منتصر کورمیه سن الا یاردم اولنمش کوره سن اول
کمسنه یه عدو اولنلردن دخی بر عدوی غیر منکسر کورمیه
سن الا منکسر البال کورسن الترجمه انکله منکسر هم
انکیله منتصر اهل عداوتی دخی اهل ولایتی

احل

أَحَلَّ أُمَّتَهُ فِي حِرْزِ مِلَّتِهِ كَاللَّيْثِ حَلَّ مَعَ الأَشْبَالِ
فِي أَجَمِ قوله احل يعنى اشغه كتوردى وحرز بكسر الحاء
وبسكين الراء محكم موضعدن عبارتدر حصار كبى وملة
ودين برمعنايه درو ليث واسد برمعنايه درو اشبال
جمع شبل دركه ارسلانك يوروسنه درلر واجم اجمه نك
جمعى در اجمه ارسلانك طوردوغى يره درلر يعنى حضرت
رسالت عليه السلام كندو امتنى كندونك ملتى حصارنه
كيوردى شول ارسلان كبى كه اول ارسلان او غلنلريله
مقامنه كيردى وبو بيت حديث قدسى يه اشارتدر
كه لا اله الا الله حصنى فمن دخل حصنى امن من عذابى يعنى
كلمهٔ لا اله الا الله بنم حصارمدر و هر كه بنم حصاره كيرسه
عذابمدن وعقابمدن امين اولور الترجمة ارسلان
كبى كه بيشه ده قورار انكلر ين حرزى الجنده ملتنك
قودى امتنى كَمْ جَدَّلَتْ كَلِمَاتُ اللهِ مِنْ جَدِلٍ فِيهِ
وَكَمْ خَصَمَ البُرْهَانُ مِنْ خَصِمِ يقال جدله اى القاه
على الجداله وهى الارض وقوله جدلت يعنى يابانه آتدى
وجدل بوزن الخشن جدل ايديجيدر وبرهان حجت

معناسنه در و خصم بکسر الصاد شول کمسنه درکه اول
کمسنه خصومنده غالب قوی واوله کلمات لسه دن
مراد قرآن در یعنی کلمات الله نیجه جدل اهلی کمسنه لری
بیانه اندی اول جدلده اولدقلری حالده برهان لسه دخی
نیجه خصومته قوی اولنلری مغلوب قلدی الترجمه
طیراغه صالدی نورلر بنی نکته سوزلری هرکم انکله قلدی
جدال وخصومته کفاک بالعلم فی الامی معجزة فی الجا-
هلیة و التادیب فی الیتم امی اولدرکه اوسا داد
کنده نسنه اوقیامش اوله و جاهلیة وحی کلمزدن
اولکی زمانه درلر و تادیب ادب بلمکدر و یتم بضم
الیا و بسکون التا یتیم یتیم دن مصدر در یعنی
معجزه یوشدن سکا علم لایتناهی کفایت ایدرکه
حضرت رسالت علیه السلام امی ایکن بوقدر علم
بی نهایه یه یتشدی باوجود که عالم جاهلیتده ایدی
ودخی معجزه یوشدن سکا کافی درکه باری لعز اسمه
یتیم ایکن اول سلطانی ادبلدی و تادیبدن مراد اولدرکه
نارسیده لک ایامنده حضرت رسالت ام کعبة اللهک

بناسنک

بناسنك طاشی اورزنده كشف عورت ایلمشدی ،
ناگاه بر آواز حضرت رسالت مبارك سمعنه ییشدی كه ایته
عورتك یا محمد دنیلدی یعنی عورتك اورت یا محمد دنیلدی
الترجمه معجزه نبیم دائی ده علم اودوب پتر قومك سرایت
ایلمدین جاهلیتی ٭ خدمته بمدیح استقیل به ذنوب
عمر مضی فی الشعر والخدم مدیح مثل مدح در استقیل
اقاله دندر كه اقاله كناهدن كچمكدر دا اقاله بیعی كیرو دندر
مكرر اما بو محلده كناهدن كچمك معناسنه در یعنی
اقاله طلب ایلدم و ذنوب جمع ذنب در كه ذنب
كناه در یعنی بن مدح خدمت ایلدم كه اول مدحله اقاله
طلب ایلدم شول عمرم ایچنده اولان كناهلردن كه اول
عمرم شعرده و سایر خدمتلرده كچمش در یعنی سایر
پادشاهلرك مدحنده و خدمتنده كچمشدر الترجمه بن
خدمت ایدرم اكا بو مدحله كم اولا بشو خدم دكی عشر
اثم اقالنی ٭ الفصل التاسع فی الاستغفار و
والاستشفاع اذ قلدانی ماتخشی عواقبه ٭
كانني بهما هدی من النعم ٭ قلد قلادهدن

دن مستفقدرکه قلاده نبز بین اکون بیونه دفد قلری
نسنه درکه اکا بوغمق درلر دقلاده وخی شول قربانلغی
دوه نک بوبننه دقلن نسنه یه درلرکه اول دوه قربانلق
ایددکی معلوم اولسون اکون علامت ایدرلر عواقب
جمع عاقبه درو هدی شول دوه یه و یاخود بقره و یا
غنمه درلرکه اول کعبه یه دده شرفها الله قربان اولور ونعم
دوا بدن دوه یه و بقره و غنمه استعمال اولنورکه جمعی انعام
کلور و قلدانی قلدنک تثنیه سی در فاعلی سعر یله جز سود
یعنی جونکه نیم بو نیومه قربانلق علامتی اولاقلاده
اصدیلرکه اول قلاده او ملک علامتی درکه اول علامتک
عواقبندن قورتولنورکو یاکه بن اول شورکه اول خزینک
واسطه سیله شول او ملک اکون متعین اولان قربان
لغه یکرزم الترجمه هدی نعم کبی بکاجون شوله حذم
تقلید قلدیلر صوکی باذر قلادتی اطعت غی الصبا
فی الی الکبر وما حصلت الا علی الاثام والندم قوله
غی یعنی کمراه اولمقدر و صبا نک ایکی معناسی واردر
جهله میل ایلک درو بری صبانلار ونمن درو حالتین

مراد

وار حالتنه شعراله حالته خذمتدر و اثام جمع اثم در کناه
معناسنه در و ندم ندامت دندرکه ندامت پشیما
نلق در یعنی فاذاکان کذلک بن شعراله خذمت حالتنده
اوغلانلریله اوینامغک کراه لغته مطیع اولدم حال بوکه
کناه اردن و پشیمانلقدن غیری هیچ برنسنه تحصیل ایتمدم
الترجمه عمرمده حاصل ایتمدم الا کنا هلری چون ایلدم
ضلال صبایه اطاعتی • فیا خسارة نفسی فی تجارتها •
لم تشتر الدین بالدنیا ولم تسم • خسارة مغبونلقدر
و تسم سوم دندرکه سوم برنسنه یه صاتون المقدر بازار
لشمقدر یعنی ای نفسک مغبونلغی او نفسک
تجارتنده دنیایی ثمن ایلمکله دینی نه صتون الدک بازار
لشدک الترجمه دنیایی دینه دکشدرین بیع قلمدم
ای نفسمک تجارت الجنده خسارتی • ومن یبع اجلا منه
بعاجله • یبن له الغبن فی بیع و فی سلم • قوله عاجل
یعنی دنیا و قوله یبن بان یبین دن مستقدر ظاهر اولمق
معناسنه در و من شرطیه درکه فعل مضارعی مجزوم قلور
و بیع دخی انجلاب باع یبیع دندر و غبن بالفتح زوده

الدنمقدر وسلم مهلتله بیع درکه عقد سلم درلر یعنی شول
کمسنه کی آخرتی دنیایه صاتدی یعنی دنیایی آلدی وآخرتی
ثمن ویردی او کمسنه اکون بیع ده و عقد سلمده غبن
ظاهر اولدی روز قیامتده کیدویه دخی معلوم اول الترجمه
مغبوندر اول اولا جغینی اولمشه صته بیع وسلمده باطل
انک صفقتی اِنْ اٰتِ ذَنْباً فَمَا عَهْدِی بِمُنْتَقِضٍ مِنَ
النَّبِیِّ وَلَا حَبْلِی بِمُنْصَرِمٍ قوله منتقض صنیجی معناسنه
در و حبل دن مراد بو بنده ایماندر و عهد دخی اکلاین ایما
ندن عبارتدر و یا خود مرحوم مغفور له مصنفک حضرت
رسالت علیه السلام ایله اولدیغی بیر اولمقدر و منصرم منقطع
معناسنه در یعنی اکرچه بن کناه کارم که کناه کنتور
بجیم اما بنم ایمانم حضرت نبی علیه السلامه خلاف واقع
دکلدر و منقطع دخی اولمز الترجمه بن اندن ایری اوزمدم
وعهدی صیمدم قارندشیمه لوله بو جرم و جنایتیمی فَاِنَّ
لِی ذِمَّةً مِنْهُ بِتَسْمِیَتِی مُحَمَّداً وَهُوَ اَوْفَی الْخَلْقِ بِالذِّمَمِ
قوله ذمة بر معنایه درکه اول معناسبیله آدمی خاصه کندویه
له وعلیه ولان حقوقک وجوبنه اهل اولور که جمعی ذمم در

دقوله

وقوله اوفى الخلق اى اوفى المخلوق يعنى عهده وفا ايلمكده
بكرك يعنى بو درسنى دراستى حضرت رسالت عليه السلام
السلامله بنم بر عهدم واردر كه آنام بنى اول سلطان نقليلك اسم
شريفيله تسميه ايلميوب آدمى محمد قومشدر حال بوكه اول سلطان
عهده وفا ايلمكده جميع مخلوقاتك يكركيدر الترجمه آدم
محمد اولمغين واردر منم اول خوشش رعايت ايدجى در عهد
وذمتى • ان لم يكن فى معادى آخذا بيدى فضلا والا فقل
يا زلة القدم • معاد آخرت در اما بو محلده عهددن
عبارتدر و زلة القدم ايغى طاينجى اولمق معناسنه در
يعنى اكر يا رسول الله عليك صلوات الله وسلامه فضل ايدوب
بنم عهدمده بنم الومى طوتجى اولمياسن بكا يا زلة القدم دى
الترجمه طوتمزسه الومى معادمده فضل ايدوب يا زلة القدم
دى كه ايرشدى زلتى • حاشاه ان يحرم الراجى مكارمه
او يرجع الجار منه غير محترم • قوله حاشا بر كلمه در كه
معاذ الله معناسنه استعمال اولنور كه لغتده تنزيه ايلمكدر
واستثنا ايچون دخى كلور بونك ايكى حالتى واردر كه بريسى
حرف اولوب داخل اولدوغى اسمى مجرور قلمقدر و بر حالتى

فعل اولوب منصوب فلمقدر بو محلده فعل اولوب منصوب
فلتي مناسبدر که ها ضمیر بارز محلا منصوب اولوب حاشا
نك مفعول بهسيدر و راجي امید ایدیجی در یعنی لله تعالی
جل و علا اول سلطانی رجا و امید ایدیجی انك شفاعتندن
محروم اولمقدن منزه ایلیوب و اکا هم جوار اولان کمسنه
اندن غیری محروم اوله و حالده رجوع ایلمکدن منزه ایلدی
الترجمه حاشا اکا صغنان اوله غیر محترم یا خود مکار
مندن اومن بوله خيبتي ۔ وَمُنْذُ أَلْزَمْتُ أَفْكَارِي مَدَائِحَهُ
وَجَدْتُهُ لِخَلَاصِي خَيْرَ مُلْتَزَمِ ۔ یعنی شول کوندن برو که
بنم نار جحیمدن خلاصم ایچون فکرلرم اول سلطانك
مدحلرینه الزام ایلمدم و اول سلطانی بنم خلاصمه خیر ملتزم
بلدم که اول بابده التزام تام کوستردی الترجمه بولدم
انی خلاصمه بن خیر ملتزم صرف ایده لی مداحنه کل فکرتی ۔
وَلَنْ يَفُوتَ الْغِنَى مِنْهُ يَدًا تَرِبَتْ ۔ إِنَّ الْحَيَا يُنْبِتُ
الْأَزْهَارَ فِي الْأُكُمِ ۔ يقال تربت اليد يعنی فقیر اولدی
و حیا شول یغموردر که یری احیا ایده و ازهار جمع زهردر که
زهر چیچکدر و اکم بفتحتین جمع اکمه در که اکه بوکسك

برلره

برلره ویرلرکه انده نبات آزبته یعنی شول کمسنه که اول
سلطانک مدحنه تشبث ایدوب یاپیشه بدر
سنی وراسنی اول کمسنه دن ابدا غنی فوت
اولمیه که مرکز فقر گورمیه زیرا یغمورک خاصه سیدرکه
یتیشدوکی یرده چیچکلر بتورر الترجمه طپراغه د
دوشمش اول بولوراندن توانکری یغمور چیچکلرک
دیه چیچکلرده منبت ✱ وَلَمْ أُرِدْ زَهْرَةَ الدُّنْيَا الَّتِي اقْتَطَفَتْ
يَدَا زُهَيْرٍ بِمَا أَثْنَى عَلَى هَرِمِ ✱ قوله ولم ارد ارایمدن
و زهرة الدنیا یعنی زینة الدنیا کقوله تع منهم زهرة
الحیوة الدنیا وقوله اقتطفت ای جمعت یعنی
جمع ایلدی و زهیر بر شاعرک آدیدرکه هرم بن جبانی
مدح ایلیوبدر یعنی بن اول سلطانی مدح ایلدکمدن
دنیا زینتی جمع اولنمق مراد ایدنمزمکه زهیر هرم بن
جبانی مدح ایلیوب اکا ثنا ایلدوکیله اول زهیرک
ایکی الی دنیا زینتنی جمع ایلدی بلکه بنم مرادم اول
سلطانک مدحندن عذاب جحیم و عقاب
الیمدن بنم خلاصمه و باری تع عز اسمه نک رضاسنه

باعث اولمقدر الترجمه الذی زهیر الی مرمی اوکمیله
مال بن قلمدم انک کبی بونده ارادی ٭ الفصل
العاشر فی الوسیلة بجامعهم یا اکرم الخلق مالی من
الوذ به ٭ سواک عند حلول الحادث العمم قوله
الوذ یعنی بناه دوترم و حلول دن مراد نزول درکه
انک معناسنه درو عمم عام معناسنه درو حادث
دن مراد موت عام درکه کل نفس ذائقة الموت در
یعنی ای مخلوقاتک اکرمی موت عام بکه نزول ایلد
وکده بنم سندن ارتق نیاه کاهم یوقدر شیطان
علیه اللعنه نک شرندن ایمانمی سن حفظ ایله الترجمه
یوقدر بنم صیغنجاغم سندن اوزکه ای خلق اکرمی
اودم که بلا قیله نزلتی ٭ ولن یضیق رسول الله
جاهک بی اذا الکریم تجلی باسم منتقم ٭ قوله
ولن یضیق یعنی طار اولمزو تجلی یعنی کشف
حجاب اولور و رسول منصوب بر منادی در دوحرف
ندا محذوفدر یعنی یا رسول الله سنک حضرت عزت
اسماء وقتنده جاه و مرتبنک بنم ایله طار اولمز یعنی

بکا

بکا تشبث ایدوب دیس بکا شفیع اولمغله عند الله
جاه و مرتبک طارلنمز شول وقت که الله کریم
عاصیلره منتقم اولوب انتقامله تجلی ایلیه که کریم
و حلیم دن عقوبت اشد درنتکم نعوذ بالله من غضب
الحلیم الکریم دنمشدر حوفمز کرمه خبر ایله توابه در الترجمه ای حق
رسولی جاهکه بو قدر بنمله ضیق اولدیکه اول کریم
ایده مخلوقه نقمتی فَاِنَّ مِنْ جُودِکَ الدُّنْیَا وَضَرَّ
تَهَا وَمِنْ عُلُومِکَ عِلْمُ اللَّوْحِ وَالْقَلَمِ قوله وضرتها
منصوب در و معطوف در دنیانک اوزرینه
و دنیا دخی تقدیرا منصوبدر بونک بریله که اسمی
دراننک و ضره برادرک ایکی عورتی اولسه اول
ایکی عورتک احدیهاسی اخرایسنه ضره درکه اول
ایکی عورتکه احدیهاسی اخرایسندن متضرره
اولدوغی ایچون ضره دیدیلر و مراد ضرتهادن بو محلده
آخرتدرکه دنیانک ضرتی در یعنی یا رسول الله سنک
واجب الوجود جل و علا قتنده بنمله عزتک و جاهک
متضیق اولمز اول سببدن که دنیا و آخرت سنک

جوركدن حاصل در وعلم لوح وقلم دخي سنك
علومكندر يعني جميع علومكه باذن الله تعالى لوح محفوظه
يازلمشدر سنك علومكدن در يا جيب الله الترجمه
عالمكدن آولدي لوح وقلم علمي هم وجود جودكله
حاصل ايلدي دنيا وعقبي يا نفس لا تقنطي من
زلة عظمت ان الكباير في الغفران كاللمم
قوله لا تقنطي يعني نوميد اولمه ولمم بفتح اللام اصلوه
شول نسنه دركه انسان اني احيانا اشلر حال بوكه
عادت دخي ايدنمز اما بو محلده لمم دن مراد صغيره در
يعني اي نفس شول عظيم اولان زلة دن يعني كناه
كبيره دن نوميد اولمه يعني كناه كبيره اشلدوكك
سببدن الله تعالى نك رحمة عظيمه سندن اميدكي
قطع ايلمه بدرستي وراستي كناه كباير الله تعالى
نك جلت عظمته مغفرتي ومرحمت كبيره سببي آقتنده
صغيره كبيدر زيرا كه لا تقنطوا من رحمة الله ديدي اول سببدن
دركه ياس كفر درستلم اميد كفر اولدوغي كبي الترجمه
اي نفس سن اميدكي كسمه كناهڭ چون غفران

قننده

قتنده لمه کبیدر کبیری • لعلّ رحمة ربّي حين يقسمها

تأتي على حسب العصيان في القسم • کلمهٔ لعلّ ترجّی

ایچون ایدر که امید طوتمغچون موضوعدر یعنی یدر وراسنی

بن امید دوترم که بنم ربمک رحمتی قسمت اولدوغی

وقتده بنم عصیانمک حسبی ایله کله یعنی بنم عصیانم نه

مرتبه کثیر ایسه رحمت لله دخی عصیانمه قسمت

اولندقده بکا دخی اول قدر ویریله الترجمه اولدمکه

رحمتینی حق خلقه قسمت ایده او مارز آنی کم اول عصیانجه

رحمتی • یا ربّ فاجعل رجائي غير منعکس

لدیک واجعل حسابي غير منخرم • الانخرام یار

یلوب کدکک المفرد و حساب بو محلده ظن ایلمکدر

علم یعلم بابندن یعنی چونکه بو دخی جمله سندن

امید صوندم یا ربّ العالمین بنم بو امیدمی ورجامی

غیر منعکس قل یعنی امیدمک عکس اشله یا ربّ و بنم

ظنمی غیر منخرم قل یعنی ناتمام قلمه بن سکا حسن ظن

ایدوب دوررم که سن انا عند ظن عبدی بی دیدک

یا اله العالمین • الترجمه یا ربّ قل رجامی بنم غیر منعکس

منعکس بهم قل حسابک اوله بی خرم خفتی • والطف

وَالْطُفْ بِعَبْدِكَ فِي الدَّارَيْنِ اِنَّ لَهُ صَبْرًا مَتَى

تَدْعُهُ الْاَهْوَالُ يَنْهَزِمِ • لعبد لطف عاجلدن

رفقدن عبارتدر والله تعالی دن توفیق وعصمت

دره دارین دن مراد دنیا وآخرت دره صبر نفسی

حریص اولدوغی نسنه دن منع ایلمکدر وتدع دعوتدن

مشتقدر واهوال جمع هول درکه خوف در یعنی

یارب سن کندو قوللکه ایکی جهاندلطف ایله بدرستی

دراستی اول قوللک برصبری وارکه دقتی که اهوال

اول قولی دعوت ایلسه اول صبر منهزم اولور یعنی

قاچر الترجمه لطف ایله قوللکه ایکی اوده که وارانک

صبری که فور قولر ویر اکا هزیمتی • وَأْذَنْ لِسُحْبِ

صَلٰوةٍ مِنْكَ دَائِمَةٍ عَلَى النَّبِيِّ بِمُنْهَلٍّ وَمُنْسَجِمِ •

السحب جمع سحابه درکه بولت دره صلوة الله

تعالی دن رحمت دره مؤمنلردن دعادر وملائکه

دن استغفار دره منهل انهلال دن درکه انهلال

یاغمقدر انسجام دوکلمکدر اما بو محلده منسجم سیل

معناسنه

معناسنه دریعنی یارب العالمین سندن حضرت
حبیبک علیه السلام اوزرینه واصل اولیجی صلوة بو
بولنلرینه اذن ویرسول حالده که اول بولنلر سندن
رحمتی و مؤمنلردن دعالی و ملائکه دن استغفاری
اول سلطانک اوزرینه دائم یاغادرجی وسیل
اقیدیجی دلسون الترجمه دستور ویر صلوة سحابنه
که دائمی سندن نبینک اوستنه یغدره رحمتی
وَالْآلِ وَالصَّحْبِ ثُمَّ التَّابِعِینَ لَهُمْ اَهْلِ التُّقَی
وَالنُّقَی وَالْحِلْمِ وَالْکَرَمِ آل اهل بیت [illegible] دخی
مؤمنلردر و صحب جمع صحابه در [illegible] یعنی تقی
وتقوی بر معنایه در و نقی پاکلک در یعنی یارب
حضرت رسالت علیه السلامک و آلنک و اصحابنک
وانلرک اتباع و اشیاعنک اوزرلرینه دائما سندن
واصل اولان صلوة بولنلرینه اذن ویر انلرین اتباعی و
و اشیاعی که انلر اهل تقوی و اهل نزهت و اهل کرم
دررلر الترجمه ثم آل و صحب رسوله ای جداهم تابعینه ده
فیض بله رحمتی مااحرکت عذبات البان ریح صبا

وَاُطْرِبَ الْعِيسَ حَادِي الْعِيسِ بِالنَّغَمِ ما بو محلده
دوام الجود بدر ورنحت الريح ويرلر قجن بين ميل ايلتسه
عذبات عَذَبه در كه عذبه طرف معناسنه در وبان براغج
در كه اكا صورقون اغاجي درلر سوا حلده اولور وريح
صبا شرق جانبدن اسن يلدر كه كيجه ايله كندز برابر
اولنجق اسر وعيس اول دوه در كه اقلغي زياده اولوب
وصاري لغه مختلط اوله وحادي وحدي اوقيجي معناسنه در
وعيس ثانيدن مراد اهل ارتحالدن جماعت در كه قافله درلر
ونغم جمع نغمه در كه نغمه صوت حسن معناسنه در واطرب يعني
شاذلق ويره ولو مقامده سائر رياحي ذكر اتميوب مصنف
رحمة الله ريح صبايي تخصيص اتمكدن مراد اولدر كه ريح صبا حضرت
رسوله مخصوص در كه بيورمشلر در كه نصرت بالصبا واهلك
عاد بالدبور يعني بن ريح صبا ايله يارديم اولدر كه يا رب حبيبك
حضرت رسالت عليه السلام اوزرينه اولنديم وعاد قومي ريح
دبور ايله هلاك اولدي وبنك نحوي اولدر كه يا رب حبيبك
حضرت رسالت عليه السلام اوزرينه وانك آلي واصحابي وانلرك
اتباعي اوزرلرينه دائما ساكن واصل اوله صلوة بولنلرينه

مادامكه

مادامکه ایج صبا صوقدن اغاجنک اطرافنی میل ایدرد
کجه و دخی اول لوقی اغلیه صارویله مختلط اولادون یه حجاج
قافله سنک خونندهلرینک نغمه‌لری طرب و شادلق
ویرکجه اذن ویرکه اول صلوة بولسنلر متوالیا الی یوم القیمه
صلوه انلرکه اوزرلرینه باعدد رجی و اقدجی اولسون الترجمه
مادامکه ایج بودعن دیرد صبا یاخود سوندرر دده بی
حادی نغمی

مناجات علی رضی الله عنه و ترجمه جامی رحمه الله لک

الحمد یا ذا الجود و المجد و العلی تبارکت تعطی
من تشاء و تمنع الهی و خلاقی و حرزی و موئلی
الیک لدی الاعسار و الیسر افزع الهی لئن جلت
و جمت خطیئتی فعفوک عن ذنبی اجل و اوسع
الهی فلا تقطع رجائی و لا تزغ فؤادی فلی فی
سیب جودک مطمع الهی لئن اعطیت نفسی
سؤالها فها انا فی روض الندامة ارتع الهی ترى
حالی و فقری و فاقتی و انت مناجاتی الخفیة

الخفية تمتع الهي لئن فرطت في طلب التقى فها
انا اثر العفو اقفو واتبع الهي آنسني بتلقين حجتي
اذا كان لي في القبر مثوى ومضجع الهي لئن اخطات
جهلاً فربما رجوتك حتى قيل ما هو يجزع الهي اذا
لم تعف عن غير محسن فمن يعفو لمسيء بالهوى
يتمتع الهي تمنيني رجائي سلامة وقبح خطيئاتي على
يشنع الهي اذا لم ترعني كنت ضائعاً وان
كنت ترعاني فلست اضيع الهي فان تعفو
فعفوك منقذي والا فبالذنب المدمر اصرع الهي
لئن خيبتني او طردتني فمن ذا الذي ارجو ومن ذا
اشفع الهي لئن عذبتني الف حجة فحبل رجائي منك
لا يتقطع الهي اجرني من عذابك انني اسير ذليل
خائف لك اخضع الهي بحق الهاشمي وآله
وحرمة ابرارهم لك خضع الهي فانشرني على دين احمد
منيباً تقياً فانتاً لك اخشع الهي انلني منك روحا
ورحمة فلست سوى ابواب فضلك اقرع الهي لئن
اقصيتني او اهنتني فما حيلتي يارب ام كيف اصنع

الهي

الهی حلیف الحب باللیل ساهر یناجی ویدعو
والمغفل یهجع وکلهم یرجو نوالک راجیا لرحمتک
العظمی وفی الخلد یطمع الهی اذا ذقنی طعم عفوک
یوم لا بنون ولا مال هنالک ینفع الهی ذنوبی
بذت الطود واعتلت وصفحک عن ذنبی اجل
وارفع الهی ینحی ذکر طولک لوعتی وذکر خطایا العین
منی یدمع الهی اقلنی عثرتی وامح حوبتی فانی مقر
خائف متضرع ولا تحرمنی یا الهی وسیدی شفاعته
الکبری فذاک المشفع وصل علیه ما دعاک موحد
وناجاک اخیار ببابک رکع تمت مناجات امیر المؤ
منین ویعسوب المسلمین رضی الله تعالی عنه

بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله الذی زین ذهنی بشعار شعور شعایر الاشعار
وسر سری باطلاع ما استتر فیها من الاسرار حمدا لا یستغرق
بعضه نظم الکلام ولا نثره ولا یخطر علی خاطر امرئ حده ولا حصره
والصلوة علی اشرف الانبیا المختص بخصایص من بین امائه
الذی غلب علی البلغا بفصیح نطقه وبدیع کلامه صلوة لا یحصل

غايتها مصلى الافهام وتاهم عن تصور كثرتها العقول والا
وهام وعلى آله الكرام وصحبه العظام الى قيام الساعة وساعة
القيام اما بعد بعض اولاد اعزه بلغهم الله ما تمنوا بالدولة
والعزة قصيدهٔ طنطرانيه ديمكله معروف قصيده بو عبد آثمدن
يعني مجرم فاسم دن تجاوز لسه عن جرمه بمحمد وحرمه او
قلردی اول اشنالرده قصيدهٔ مزبورهنك قرائتندن
معنوز اولنلر اولادك قرائتلرين استماع اوبدب و
حقيره حسن ظنی غالب اولمغين اعتقاد ایلمشکه بو
قليل البضاعة قصيدهٔ مذكورنك تمام عهدهسندن كلور دن
اول اعتقاده بنا بو فقیردن قصیدهٔ مزبوره اوزرنه مشكل
مشكلجه اولان لغتلرينك حلی یازلمسن استدعا ايلدی
بولكسنده خی اقتدارم بو قدر دیمكلكی شايد لنوع دفع
و مجرد تعلل وبمن ابده ديو عجز و قصورله استدعى اولان
امره اقدام اولندی اما قصیده اوزرنده یازلان متفرق قیود
دن معنی اخذی نوع صعوبتدن خالی اولمدوغی سببدن
بو انسب كورلدی كه اول هر بیت بتمامه یازله صکره لغاتی
تفسير اولنه بعده على وجه الاجمال معنای تحقیقی تقریر اولنه

ان

ان شاء الله تعالى يا خليّ البال قد بلبلت بالبلبال بال

بالنوى زلزلتني والعقل في الزلزال زال الخلي غمدن
وتشویشلردن وانلرك كبیلردن كوكلی فارغ اولان كمسنه
بلبلت قریشدردوك وتشویش وبردك البلبال
حزن وغصه البال كوكل اما بیتده بالی تقدیرنده در یا حذف
اولنوب كسره ایله اكتفا اولنمشدر النوى بعد وفراق در الزلزال
قلدانلمق دارغلمق زال اریلدی معنای بیت ای
كوكلی غمدن وغصه دن خالی اولان تحقیق بنم كوكلی كلمی غصه لر ایله
بربشان قلدك خصوصا فراق غصه سیله بنی مضطرب قلدك
شول حالده كه عقلم بعدك وفراقك اضطرابنده بندن كتدی

يا رشيق القد قد قوّست قدّي فاستقم في الهوى
وارع فقلبي شاغل الاشغال غال

رشيق القد قامتی
كوزل رشیق لفظی قامت كوزلكنده استعمال اولنور غیرنده كول
اضافتی تخصیص افاده سیچون تدر قبیح الوجه كبی قوّست یای كبی
قلدك قدّي قامتم الهوى محبت الفارغ شغلك ضدیدر یعنی بر نسنه
مشغول اولمامق الشاغل غمده غمن سنن استعمال اولنسه صارف
معناسنه اولور بر نسنه دن دوندریجی دیمك اولور بابنده استعمال

اولنه شغل به کبی کاشغول اولدی دیمک اولور بیتده اولکی
معنا مراددر الاشغال شغلک جمعیدر که اسم مفعول معناسنه
در مشغول به در غال فعل ماضی در غولدن اکسردن هلاک
اتمک معناسنه معنای بیت ای قامتی کوزل وادق کبی
طوغرو چونکه کوکلمی غصه بله شوش قلوب قامتم یای کبی
قلدک یاری نجنده و دنماده سن طوغرو اولوب کوکلمی
یاکه ایذا و جفا اتمکدن فارغ طوتمدیکم کوکلی اشکلدن فارغ
ایدیجی کرعشقدر هلاک ایلدی و سندن غیری کلمه به میل اتمکدن
احتمالی قالمدی یا اسیل الخد خد الدمع جدیی فی النوی
عبر فی ودق وعیني منک یا ذا الخال خال اسیل الخد
یکاق در اسیل اوزون دیمکدر ترکیب سویک یوزدرکه یوزه
حسن و یریر او صافدن در خد ماضی در قازدی یعنی جقور ایلدی
الدمع کوز یاشی در عبرة کبی الودق طوریوب بغان یغمور
در العین کوزدر حال اول دن بکه مراد درکه قراجه نقطه کبی
یوزده ویغیری عضوده اولور حال ثانی دن مراد بولت
درکه یغمور لو اولور معنای بیت ای طول خد اله موصوف
وانکلد کوزم یاشنک جریانی یکاقلریمی جقور جقور ایلدی

دخی ای بکلو و لمغله معروف سنک سیکلکه کورم یغمورلری بلوده دیو
یاشی متصل یغان یغمور بکزه مشترکه طمور سبوب آقر کم تسقی زمرة
العشاق غساق الجوی کم تسوق الحتف من ساق عن الخلخال
خال کم ایکی موضعده دخی استفهامیه در نظر فیتا وزرنه منصوب المحل
در کم مدة تسقی تقدیرنده در تسقی صورر سن قافک تشدیدی
تکثیر ایچون در که مبالغه ایله صورر سن دیمک اولور الزمرة بولک
که طایفه معناسنه الغساق صدید صو در الجوی آدمک ایچره دوسنده
اولان درده در که یانغونی زیاده اولا تسوق سورر سن الحتف
هلاک در الساق بالدر در الخلخال شول خلقه کبی نسنه در که عورت
لر ایقلرینه کیدرلر خال اسم فاعل در خالی دعاری معناسنه که ترکیده
چیلق درلر معنای بیت نه زمانه دک عاشقلری خسته ایدوب
یورکلری دردندن انلره صو واجیرعه لرین ایچیردرسن و دخی نه
زمانه دک انلره خلخال زینتندن خالی اولان بالدرلرکه طاقتی سبیله کز
اول زینته محتاج دکلدر هلاک اولوب موت درجه سنه یتشر
کلنجه سوق ایدوب سورر سن ان قلبی فی خمار هاج
من سکر الهوی فاشفق من قبلک خمرا فیه کالسلسال
الخمار مسکرک المی و صداعی و ایذاسی هاج ماضی در

قوپردی دیمک اولور توزقوپرمق یعنی توزتق واددا و لجمک
السکر مستلک السلسال شول طتلو صودرکه بوغزدن
آسان اقله لجمسال اقدی معنای بیت تحقیق بنم کوکلم پرخمارده
درکه اول خمار محبت مسکنیدن قالقمشدر پس چون حال بویله در
باری نیچه اغزکده غمزدن صورکه اول خمر اغزکده کلمزلکله سکجی لطیف
صوکبی اقدی تَحَتَّ مِن وَجْهٍ جَمِيلٍ جُمْلَةُ العُشَّاقِ شَاقَ ـ جُدْ
بِتَقْبِيلٍ اِلَيهِ قَلْبُ قَلْبِهِ ذِي المُشْتَاقِ نَشَاقَ. لحت
ظاهر اولدی شاق میل ایتدی قلدی جد عطا ایله بتقبیل
اوپدرمکی المشتاق مصدر میمی در اشتیاق معناسنه تاق
کوکلی ولدی من وجه جمیل لحت دن تمیز اولمق جایز بو تقدیرجه
من زاید اولور عن قائل ذکی من کبی عن قائل دیمکدر یاخود
ابتدائیه اولسنک جمله اعضاک ظاهر اولدی که ابتدا ظهوری
یوزکدندر معنای بیت سنک جه جمیلک یاسن تمام ظاهر اولدیکی
کبرو جهله که اول ظهور عاشقلرک جمله سنی سکا اوکوب میل
ایتدردی طاقتلری بوقدرکه مشتاق اولمیه پس عطا ایله بر
کره اوپدرمکله که اشتیاق وطلب ایتمی اول ادیمکی طلب ایلدی
یَا غَزَالَ الاَقْدَمِ فِي المَشْيِ كَالاَرْمَاحِ مَاحِ . رِيقُهُ رَاحٌ وَمَا فِي غَمْرِ

نلک

تِلْكَ الرّاحُ راحٌ . الغزال کیک یعنی زاغوسیدر الارماح محک
جمعی در رمح سنکویه دیرلر رماح بو رسنده صالندی الرّيق اغز یاریدر
الرّاح خمر دیبیت آخرنده غنی راح راحت لفظندن تخفیف اولنمشدر معنای
بیتک لطافتده دخی ابکلکده کیک یعنی زاغوسنه شبیه اولان محبوب که
یوریدکنده قدی سنکولر کبی کاه اول یکا وکاه بو یکا میل ایدروب
صالنور انک اغزی یاری بر خمر درکه اول خمردن غیری نسنده
قطعا راحت واصلا عافیت وصحت یوقدر لَمْ یَزَلْ یَرْتاضُ
فی جَنّاتِ عَدْنٍ مَنْ جَنَی مِنْ جَنَی الْبُسْتانِ خَدِّمِنْكَ .
كَالتُّفّاحِ فاحَ . ویرتاض اشتقاقی روضه دن درکه چمنلو یره
درلر یعنی روضه لکاذ ایدنور الجنات جنتک جمعی در جنت
شول بستانه دینورکه یری برینه قوبشلمش و قرشمش اغجلری
اولا کو باغجلری صفلغلیه یری اورتدی جن دیرلر اسمعناسنه
اشتقاقی اندن در جنة عدن دار اقامت وارد درلر ثبات ایلمکدر
که اهل فانی دن راحل اولمزلر جنی ماضی در جنی دن که یمش
دیرمکه درلر الجنی دیرلمش یمشه درلر فاح توقدی فاح المسک مشک
توقدی درلر معنای بیت یعنی آنها جنات عدن چمنلرنده عیش حال
وتنعمده مسرور البال اولور شول کیمسه سنک یکاغک بستانی یمشیدن

یمشندن کرالمه کبی خوش قوقو بر یمشی ردی مراد قبله در قطّ ما

أفرحتني مذ بالأسى أبرحتني سَحَر صَبا مذ غدا في الحزن ما في الراح

راح قطّ ضمّه او زرنه مبنی اولیجق بیت مذکورده واقع اولدیغی
کبی زمان معناسنه اولور ما رأیته مثل قطّ کبی الافراح حزن کدر
مکه دتلورکه افعال همزه سی بو مقامده ازاله ایچوندر الاسی
غمدر الابراح زیاده شدّتله برکسه انجتمکدر سَحَر ستر بسردن اسم
حاضردر شاد ایله معناسنه الصب مشتاق وطالب اولان عاشقه
دنلور صبابت لفظندن صفت مشبهه در غدا صباح وقتنه
داخل اولدی اما نافیه در الراح راحت دن اقتصار اولنمش در
راح اختشام وقتنه داخل اولدی معنای بیت زمان ماضی ده
مرکز بنی غصّم دفع اتمکله شاد ایلمدک بو شاد اتمکک
ابتداسی دخی سن بکا شدّت ایذا ایله تعدّی ایدلدن برو
درآمدی چون حالم بویله در باری عاشق مشتاقکه حزنده
وغصّه ده صباحلیلدن اخلار احتّه وحضورده کچمش دکلدر
لطف وکرم برله سو ندرب خرّم ایله قد کنت المحب

في قلبي زمانا فاعتدى بي دهرها جاري أدمعي بالستر كالمصباح

باح الکتم کزلمک الاعتدا ظلم وجور ایلمکدر الدر سلاقمق

در

دراصلده الادمع دمعك جمعی درکه کوز یاشیدر المصباح چراغ نور
باح به درلر اظهره معناسنه یعنی انی ظاهر ایلدی همیشه استعمالی
بایله در معنای بیت تحقیق کوکلم الجنده محبتی چوق زمانه
کزلدم وعشقی المبرنسه صبر ایلدوم آخر الامر روان اولوب
وفیجی کوزم یاشینک چوق قالغله دوکلی دوکلی قمسی کزلو
سربی عیان دفاش قلمغله بکا ظلم وجور ایلدی حتی سرم
چراغ ظهوری واشکاره لکی کبی ظاهر واشکاره ایلدی مز
تُبْلَتِي في هَوَى الحُورِ الغَوَانِي قَدْ غَوَى إنَّ هَذَا الأمْرَ لِي مِنْ رَبِّيَ
الفَتَّاحِ تاج الحور احورک جمعی دراحورک اشتقاقی حوردن
در حور کوزک اغی غایت اق وقراسی غایت قره اولمقدر حورعین
دخی بو معنادن در آیت کریمه ده عین عینانک جمعی در عینا شول
مؤنث درکه کوزی بیوک اوله الغوانی غانیه نک جمعی در غانیه
شول محبوبه درکه نهایت حسنیله وغایت جمالیله انواع حلی دن
مستغنیه اولوب بیلودرلوار ایشه وزینته محتاج اولمیه غوی
ازدی یعنی صواب طریقدن چیقدی تاج قدر معناسنه در
یعنی تقدیر اولندی معنای بیت قرا کوزلو کوزللرکه جمال اندا
اندی حسنده تمام ولمغ سببیله مزین زینتیه احتیاجلری یوقدر

انلرک محبتنه کرفتار اولمقده مرکسه بکا طعن ایدوب ملامت ایلدی
تحقیق طریق مستقیمدن چقدی زیرا انلرک محبتنه مبتلا اولمق
امری بکا کلمدی واختیار ایله اولمدی بلکه مراد ابوابن فتح ایدیجی
ربمدن تقدیر اولنمشدر پس تقدیر ربانی یه مخالفت کمک شانی

درنجی عما اقاسی اه حتفی الان ان لی لنا قلبا فقاسی القلب
للحلان لان **والتنجیه** برسنه برسنه دن قورتر منق در **المقاسات**
شدت دیلاوز حمتدر **الحنف** معناسی سابقده ذکر اولندی **الان**
ظرفیت اوزره منصوبدر معناسی شمدی دیمکدر **لن**
ام حاضر لانه یلین دن معناسی یوشنق اولدیغی ملایمت اوزره
اولنعلدیمکدر **القاسی** قساوتدن اسم فاعلدر قساوت کوکل
قتلغنه واریلکنه دیر **الخلان** خللک جمعیدر مختص مخلص دوست
معناسنه **معنای بیت** چکدیکوم محنت لردن و مبتلا اولدر
اولدوغم شدتلردن بنی خلاص ایلیه تحقیق ملایم تعیین اولری
بلکه دقتی دخول اندی بزه شفقت سوز قلبلکه یوشنق اولوب
ملایمت ایلیه کوکلی صوفتی اولان اکرچه مختص دوستلرینه رفق
کوسترودب لینت ایدر اکرچه غیرلره خشونت کوسترودب

غلظت ایدر فی غرام الوصل الحی الشهر کالغدر دائر لانتر حل

فالحشا

فَالْحَشَا مِنْ كَثْرَةِ الْأَسْفَارِ نَارُ العواصم عرصه نك جمعى در عرصه
مواسع مقامه دركه انده بنا اولينه اللاني اسيره دركه بكى قيد بند در
وصل وهجر معنالرى معلوم در الغدار غدردن مبالغه فاعل صيغه
سيدر غدر قرار وسكون تركنه دركه مراد اندن دهردر زيرا غدر اكنه اكا
نسبت اولنور دهر غدار دركه دار دوران ايلدى يعنى جكر بندى
الرحل بر يرده بر يره گوچمك در الحشا كوكلدر الاسفار سفرك جمعى در
نار فوردن فعل ماضى در فور قيمتى در مراد بيده كوكلك علام خصوصى
ونفرقه سيدر معناى بيت محنت اسيرى اولان وصل مبتلارنده
روزگار غدار گبى بى قرار اولوب ما طور مز جكر بندر چونكه حال
بويله در زنهار سن اندن اراغ اولمغيچون سفر اختيار ايدوب ترك وطن
ايلمه كه كوكل چوق سفر ايلمكدن بيزار كنوره وبى حضور اولور تم تنزل تنز
وَرْكَبِّرْ أَمْنُكَ عَنِّي جَانِبًا لَا تُجِبْهُ ۔ فَالْفَتَى مِنْ قَلْبِهِ الْجَبَّارِ بَارٌ
الا رو بار بر نسنه دن اعراض ايدوب يوز چوير مكدر الجانب
طرفدر الجبار جبردن در جبر بو موضعده كبر معناسنه در بار بوازده
درسلك اولدى معناسنه معناى بيت زائل اولمدك يعنى دائم
كبر كوستروب اولو نمغله بندن اعراض ايدوب كناره چكمش بو
جهله بنم اوزره متكبر اولوب جبر ايلمكه يكت اولان علاكه اولدى

اولمز الا که زیاده منکبه اولا کوکلندن مسلاکت اولور غیری

نسنه دن دکل متن شدّدت الوسط معتنراً بزنّار الهوی فلم ازل

فی النار واَلاَوّلی بذی الزّنّار زنّار ه التشدد بغلق الوسط سکون

سنبله بو مقامده میان مراد دربیل معناسنه المعتنر متصدّی و المتق

یعنی برنسنه یه اهتمام ایله مشغول اولمق الزنار معروف نسنه در که

نصارا و مجوس بیللرینه بغلرلر باقی لغتلری معلوم معنای بیت

بیلمی عشق زنّاریله بغلمغه مشغول اوللدن یعنی ابدا و مستمر آمحنت

اودنده یعنی قدردن هر کز حالی اولمدم زنّار قوشاننه دخی لایق نارله

ینمقدر پس بکا بو عذابه لیاقت بنه بندن اولمشدر

کمه دن شکایت کم و جهی بو قدر تاه قلبی اذا تاه من تبارح

الهوی ما افاق القلب منذ من طرفک السحار حار تاه تیه

دن فعل ماضی در یعنی متحیّر اولدی التبارح تبریحک جمعی در که شدّت

زحمت در افاق افاقتدن ماضی در که جنون و اغما و سکر زائل

اولمغه درلر الالطرف سکون رایله کوز در حار حیران و متحیّر اولدی

معنای بیت کوکلم تصرّفدن و ادراکدن قلوب متحیّر اولدی زیرا

کوکل نه عشق بلالری کلدی کوکلم اصلا محبت جنونندن

و سوی مستلکندن آیلمدی سنک مبالغه ایله سحر ایدیجی

ایدیجی کوزکدن متحیر اوللدن برو ذر هوی الغزلان واختر

مدح صدر ماجد جاید قرم سری عن شعار العار عار شاعر

غزل طرزندن مدح ممدوحه شروع ایلدیکه صنایع شعریه دن

بو صنعه حسن تخلص دیرلر انک تعریفی بودرکه شاعر شعرنیکه

ممدوحه نسبت ایدوب انکه وسیله شعر بنیاد ایلمش در

اول شعرک معناسندن وجه خوبله وطریق مرغوبله سلاست

لفظیه ولطافت معنا ایله ممدوحنک مدحنه شروع ایده بز دخی

الفاظ بیتک تصحیحنه ومعناسنک شرحنه توفیق ربانیله

شروع ایده لم ذر امر حاضر در ترک ایله دیمکدر الغزلان

جمع غزل درکه کیک یعنی زاغوسنه دیرلر ملیح اولدوغندن

شاعرلر اکثریا غزاللره محبوبلری انکا تشبیه ایدرلر الصدر

اولکسنه دیرلر الماجد خلوبده مهابتی وعظمتی اولان

کمسه الجاید سخا ایله معروف اولان جومرد القرم اولو اولان

السری قومه وجریه باش اولان نها در الشعار لباس لردن

بدنه متصل اولان لباسه دینور دثار صندیدرکه بدنه ملاقی

اولمایه دثلو العار عیب در عار عری دن اسم فاعل در خیلی

اولیجی معنای بیت شاعر کندو نفسنی برعری کمسنه منزله

سنده تنزیل ایدوب اکا خطاب ایدوبن درکه غزا الرجحنی
دانلر سوداسنی ترک ایله و برادلوکو کللرده مهیب جوقمردک
مدحنی اخبار ایلکه کرغایت اولوده عسکر رئیسی درکه عیب لباسندن
مجرد وپاکدر. سید فی کل خطب سادة الافاق فاق ایل
فخر الدین تلبو اثم الی الفاق ساق. السید ملجا الخطب
امورشان السادة سیدک جمعی در الافاق افقک جمعی در ضم
فابلاما سکون فایله افصحدر اندن اطراف عالم مراد در فاق فعل
ماضی در عالی اولدی الاید صفة مشبهه در اید لفظندن که
قوة معناسنه در قوی دیمک اولور الدین چوق معنایه کلور
اما بو مقامده مراد اسلام وطاعت وعبادتدر البلوی ملا
بلادر کرمکوه نسنه یه دنلور الفساق جمع فاسق در فسق حق
جل وعلا طاعتندن چقمقدر العیاذ بالله ساق سوق دن
فعل ماضی در سوردی یعنی اندن یکا کتوردی دیمک اولور
معنای بیت دخی اول ممدوح مرمرده ونشانده اطراف
عالم اولولری اورزنه عالی اولمغله موصوفدر دخی اسلامده
قوی اولوب اللهه عاصی اولانلره بلا وشدت سورمکله
معروفدر. فخر دین الله حق جدواه فی الانعام عام وهو منه

جنس

جَزِيلُ المَعَالِي كَثْرَةُ الاِكْرَامِ رَامَ . الفحو خوب بلر بله وكنمكدر

الجدوى عطيه‌در المعالي معلاتك جمعيدر علو درلرده شرف

كسب اتمكه درلر بو مقامده معاليدن مراتب عليه مراد در الاكرام

تعظيمدر رام ردم دن فعل ماضي اولمق جايز طلب ايلدي

معناسنه اسم فاعل اولمق دخي جايز فخر لفظنده جر جايز

صدرك عطف بياني اولمغله رفع جايز مبتداء محذوفك خبري

اولمغله سودر نصب دخي جايز مدح وعنايت اوزرنه من

دخي صله سيله فخرك صفتيدر معناي بيت اول ممدوح الله

دينك مجريدركه جميع انعام ايدن عطاسي عامدر دخي

رفعت وشرف ولان نسلر جنسدن اكرامي وتعظيمي چوق اولان

نسنه طلب ايلدي باطالب دركه انواع معاليك اكملي ونفع

جهتندن اشمليدر تَنْصُرُ رَايَاتُ الهُدَى سَبَّاقُ غَايَاتِ النَّدَى

عَادِلٌ هِنْدِيَّةٌ العَارِي عَلَى الفَتَّانِ شَامٍ . النصر مصدردر

اسم فاعل معناسنه مبالغه قصد ايچون مصدر ايله تعبير ايلدي رجل

عدل كبي الرايات رايتك جمعيدر علم معناسنه كه تركيده سنجاق ديلور

الهدى حقه واصل اولان طريقه [illegible] دنلور السباق سبق

مبالغه فاعلدر زياده اوكره دخي معناسنه الغايات غايتك جمعي

درکه برشینک دکندوکی بره درلر الندی سنجاغلاد رصندیه
شول قلیجدرکه سنده که منسوّاولا العالمی عرباً ادلیجی یعنی غیننّون
جعفی القشام مبالغه غاشم درظالم معناسنه شام فعل ماضی در
شام السیف در قلیج صیردی وقلیجی قننه قویدی معناسنه اضداد
دندر معنای بیت اول ممدوح نبوّت سنجاقلرینک مبالغه ایله یار
دم ایدیجی سیدر عطانک نهایتنی یعنی غایت اکملنی که مرکز انک
فوقنده عطا متصوّر اولمیه انی اذکرد حیدر یعنی ممدوح مذکور
دن اوکسه اول مرتبه به ایرشمش دکلدر عادل درکه قلیجی جعفی
منیکا قلجی مبالغه ایله ظلم ایدیجیلره صیروب حواله ایلمش در موتم
اَلاَبْنَاءِ فِي الهَيْجَاءِ عَنْ اٰبَائِهِمْ مُشْفِقٍ اِشْفَاقُهُ المَوْمُوقُ لِلاَيْتَامِ
نَامْ الموتم ایتام دندر یعنی یتیم ایدیجی معناسنه درسوابقدن که سیو
وفخرصدر در بول درصفته دکلدر زیرا بونکره درسوابق معرفه در
الابناء ابنک جمعی در الهیجاء حرب در جنک معناسنه المشفق
اشفق دندر محبت ایدیجی دیمکدر الاشفاق اشفقنک مصدریدر
الموموق مودود معناسنه که سوِلمش دیمکدر الایتام یتیمک جمعی در
که آدمیزاده اناسی اولیان اوغلنجغه دنلور سایر حیوانلرده اناسی
اولمیانه دنلور نام اسم فاعلدر نمام اوجی معنای بیت چنکده

او

اوغللری اتالرندن ایردب انلری بیهم اوجی درهم محبت ایدیجی در کندو محبوبنه محبتی اولدوغی کبی شیملره وخمی محبتی وشفقتی کما

لنده در صَامَ لِلْمَعْبُودِ عَنْ لَذَّاتِهِ لٰکِنَّهُ • لَیْسَ عَنْ قَتْلِ الْاَعَا
اَلْاَعَادِی مِخْذَمُ الصِّمْصَامِ صَامْ • الاعادی اعدانک جمعی درکه عدونک جمعی در المخذم کسکن قلیجدر الصمصام غایت محکم قلیجدرکه اصلا اکلمز و برنسنه دن یوز چویرمز معناسی بیت الله ایچون نفسی لذتلرندن کسلتو صائم اولدی لکن محکم و زیاده کسکن قلیجی عدولری قتلندن صائم اولمدی

ضَیْغَمٌ مِنْ دَأْبِهِ اِرْغَامُ ضِرْغَامِ الشَّرَی • بَاسِلٌ حَمْسٌ اِلَی ضَرْبِ
الطُّلٰی وَالْهَامِ هَامْ • الضیغم ارسلانک زیاده وزاوولانی الاغام قدانمک الرغام ارسلان الشری میشه که ارسلان وسایر حیوانانک اکثری انده اولو الباسل بهادر الحمس بس یاد شاهلرندن برینکادیدرکه برق یمنی دیمکله معروف اولان قماش ابتدا انکیچون اشلنمش در الطلی طلیه نک جمعی درکه بوینک اوکنه درلر الهام هامه نک جمعی درکه باشک دپه سنه دنلور هام هیماندن فعل ماضی در هیمانه برنسنه یه کوکل ویروب اکا زیاده مشغول اولوب عشق ایله

منقطع اولمی در معنای بیت بریاوز ارسلان درکه عاد
تنزندر مبشه ارسلان لرین قهر ایلمک و بربهادر ملک درکه
بوسلرک اشانه لرین دیاشلرک دیه لرین درمغه زیاده
حریص اولمغله بوایکی امره غایت مشغول در ایکی موضعی تخصیص
ایلمک قتل وضرب مواضعک اغلبی واکثری اولدقلریچون
در لَوْ رَآهُ صَاحِبٌ عَنْ صَنْعَةِ الْكِتَابَةِ تَابَ وَعَرَاهُ
رُسْتَمُ فِي مَوْضِعِ الْاِرْتِعَابِ هَابَ صاحب دن مراد
صاحب بن عباد درکه فضلده ضرب مثل اولمشدر الکتاب
جمع کاتب در عراه نزل به معناسنه یعنی اکا اندی بوشیخون
رستم مشهور درکه رستم بن زال در الارتعاب تخویف
درکه برکمسنه قورقتمغه درلر هاب یبتدن ماضی در
یعنی بیت الذی معنای بیت اکر اول ممدوحی صاحب
بن عباد کوریدی کاتبلر صنعتندن که کتابت و انشا
و فضل اظهاریدر توبه ایدردی انک فضلی زیاده لغندن
یا رستم بن زال تخویف موضعنده اکا ملاقی اولایدی
انک صلابتندن مهابت الوریدی یا عَلِمًا عِنْدَهُ الْعَلَّامُ
ذُو الْاِرْشَادِ شَادٍ زَاهِدًا تَقْوِيَةً فِي دُنْيَاهُ لِلزُّهَّادِ هَادٍ

العلیم

العلیم مبالغهٔ اسم فاعل در زیاده بلجی دیمکدر علّام دخی
کذلک الشاهد عالم دن نسنه اخذ ایتمکدر و چوق نسنه
دن غایت از نسنه المغه دخی دنلور شاذ لفظی شَذَّ و
العلم دن اسم فاعل در که غازِ کبی اعلال اولنمشدر الزهد
دنیایه رغبت ایلمکدر یا ازایلمکدر التقوی حق تعالی دن
قورقمقدر جعلنا الله من اهله بکرمه وفضله الدنیا ادنی
نک تأنیثیدر اقرب معناسنه ندنی دنائتی یقین اولدو
غیچون دنیا دنلدی یاد مدی دن اسم فاعلدر و حرف
ندادن نواصبو مقصود دکلدر تجرّد ممدوحی اوصاف
مذکوره یله تخصیص در که کتب معانیده بو اعتبار
دخی واردر معنای بیت اول ممدوح بر علیم در که ارشاد
استی اولان عالم کامل اتک یاننده علم دن نسنه
اخذ ایدیجی درسو بر زاهد در که تقوی سی دنیاده زاهد
لره هدایت ایدیجی در یا نظامَ الملکِ یا فخرَ الوری
یا مَن اِذا جاءَهُ المُستنجِدُ المظلومُ بالانجادِ
جاد النظام اولدر که اتک سببیله بر نسنه
منتظم اولوب لایق اولان دخی اوزره اولا الملک

کسنه میمله ملوک معناسنه در ضمیله سلطنت معناسنه
درکه نقصه قدر بو مقامده اکیسی دخی جایز الوری خلق در
مخلوق معناسنه المستنجد یاردم طلب ایدیجی
الانجاد یاردم اتمک جاد ماضی در جاد بالمال درلر ما
لله جومردلک ایلدی معناسنه معنای بیت ملکک
و ما سلطنتنک نظامی و صلاحی انوکلادر و مخلوقاتک
فخر بدر بو وصف حضرت رسوله مخصوص در صلی الله
علیه وسلم دخی اول برکه درکه اکا یاردم طلب ایدیجی
یه مظلوم کلسه اکا یاردم اتمکله جومردلک ایدر اصبحت
مَنْصُورَةً رَایَاتُ دِینِ الْمُصْطَفَی مِنْهُ وَاَسْتَرْدَیَ جِہَادًا
مِنَ اِلَی الْاِلْحَادِ اصبحت صارت معناسنه او
لمنی ملایم در دخل فی وقت الصباح معناسندن
استردی طلب رداء دیمکدر یعنی سلاکن طلب
ایلدی الجهاد الله یولنده محاربه و مقاتله ایلمکدر
الالحاد برنسنه دن دونمکدر اصلده لیکن شرعدن
دونمک معناسنه شایع اولمشدر نستعیذ بالله
منه جاد ماضی در بر نسنه یه میل ایلدی معنای بیت

مصطفانک

مصطفانک صلی الله علیه وسلم دینی وشرع علمی
منصور ومظفر اولدی اول ممدوحک معاندلرندن
ودخی شرعدن دونمکه میل ایدنلرک ملاکن طلب
ایلدی انلر بله جها دایدیجی اولدوغی حالده شانُهُ
اِصفادُ مَن والاهُ مِنَ الائِهِ وَاغنَدی شانیهِ فی الاَ
غَلالِ وَالاَصفادِ فادهٔ الاصفاد اعطادر والاه
احبه معناسنه انی سودی ومحبتنده صدق کوستردی
الآلاء الئک جمعیدر نعمت معناسنه اغندی اصبح
معناسنه شانیه یعنی عدوسی اصلی مهموزدر الاغلال
جمع غلدر غل شول اسیر بوینینه قودقلری دمور وانک
امثالی نسنه در الاصفاد بوقاغولر درکه ایقلره ورلر
قاومات نعمت معناسنه معنای بیت بو ممدوحک امری
وشانی محبت ودوستنه انواع نعمتلرندن عطا ایتمکدر
اعداسنک حالی زنجیرلرده وبوقاغولرده ملاک
اولمقدر ثبر عد الأطواد لِلإبعادِ حَتّیٰ اِنَّهُ لَو اَنَّهُ رد
مَا اَعتَدت مِن صَقعُولِ ذاالاِبعادِ عادهٔ برعد ارعاددن
در یعنی قورقودر الاطواد طودک جمعی درکه طاغدر

الایعاد تخویف در اعتدت اعتداد ندر کی ظلم ایلمکدر.
الهول قورقو در ذا اسم اشارندر عاد هود پیغامبر علیه السلام
قومی در معنای بیت اول ممدوح سببیله قورقو وعوعده لر
ین ویرمکله طاغلری قورقودر حتی شان بودر که اول
ممدوحی اکر هود قومی کورسه لردی بیمسندن دشمندن
قورقوب ازمازلردی بو بیتده دخی نوع مبالغه
واردر منه فی نادی الاعادی طارق الاجال جائل
مالهم ممذرا عنهم فی شدة الاوجال جائل . النادی
محفل و مجلسه دنلور که ترکیده درنکه دنلور الطارق کیجه
یورین الآجال اجلک جمعی در که حیوة وقتنک نهایتدر
جائل جولاندن فعل ماضی در یعنی دوران وجهان اوزره
حرکت ایلدی رابع رو عدن ماضی در قورقوندی دیمکدر
الاوجال وجلک جمعی در که قورقو در جائل جلادن
اسم فاعل کشف معناسنه معنای بیت اجللر کیجه
کز جیسی که کویا اول ممدوحدن صادر اولور دشمنلر
مکنده جولان ادر یعنی انک قورقوسندن دشمنلر
مجلسنده کیجه لرده بخه کمسنه لر اولور دخی اول دشمنلری

غايت قورقويله قورقودلدن اول قورقوبی داول
عصه بی انلردان دفع وکشف ایدربرکسه یوق در مقسط
أضحى ومنه منهل الأنصاف صاف فاهر امسى على
الأعداء بالأجحاف حاف • المقسط عادل در المنهل
مورده که تورکجه سوط درکه صولنجق یردر صاف اسم
فاعل در خالص دیمکدر دردون وچو ککلکدن پاک
معناسنه الاجحاف مصدر در کمدرمک معناسنه حاف فعل
ماضی در حیف ایلدی اضحی تامه در ومنه منهل الانصاف
صاف جمله سی فاعلندن حال در اما امسی تامه
وناقصه اولمغه محتمل اولکی تقدیرجه على الاعداء بالاجحاف
حاف جمله سی حال ایکنجی تقدیرجه خبر اولور معنای بیت
اول ممدوح برعادل درکه اندن انصاف موردی
صافی اولدی یعنی عدل لی وانصافی بره غرض ایچون
دکل در بلکه حسبی درو برقاهر درکه اعداسی برینه زندن
کیدر مکله انلر زنجیه انلره حیف ایلدی که نفس امرده
مدحی عدل در بو ایکی فعلی صباحده واخشامده ایلمک
ممدوح عندکورتک عادتیدر ساد وتحشا دهمة في

فی انحطاط دائم ان علیاه لهم کالزعزع النساف ساف
ساد اولوا ولدی الحساد حاسدک جمعی در حسد برسه
نک نعمتی و زینتی کیدوب کندویه کلمه سن طلب ایلمکدر
عصمنا الله منه الانحطاط مصدر در اشغه دوشمک
العلیا مکان عالی در الزعزع قوتلو یله دنلور که
اشیایی تحریک ایدر النساف نسف دن مبالغه
فاعل در که قوپرمغه دنلور ساف سفی دن فاعل در
سفی صاوروب توزتمغه دنلور معنای بیت ممدوح
مذکور علی الشان و رفیع القدر اولدی اما حسادی
انک علوندن دائما الچقلغه و خورلغه دوشمکده در زیرا تحقیق
انک ارتفاعی حسادی اشیایی یرندن قوپریجی یل کبی
مرتبه لرندن قوپروب رضالری اولمیان یرلره
پراکنده ایدوب الیجی در لم یزل یعطی العاف ثاره
او طارة اثر التقدیم والتاخیر فی الاسعاف عاف
العافی احسان طلب ایدیجی در الاوطار وطرک جمعی
در حاجت معناسنه الاسعاف حاجت روا ایلمکدر
عاف ماضی در کره معناسنه یعنی کره کوردی

معنای

معنای بیت دائما ممدوح موما الیهک ناری مراد مطلبی
درسائل لره ومحتاج لره حاجتلرین وحوایجلرین اعطاادر
حاجت روا ایلمکده تقدیمی اختیار ایلدی یعنی بر کمسنه نک
حاجتنی بتورمکده استعجال ایدوب تأخیره قومیوب
دنی روا ایلدی حوایج قضاسنده وعده ایلمکی وتأخیره
قومغی غایب کره کوردی سُحُبُ أَقطارِ السَّما لَو لَم
تَكُن مَا ضَرَّهٗ بِالمَوری تَوکافُ غادی کَفِّه الوَکّافِ
السحب سحابک جمعی درکه بولتدر الاقطار قطرک
جمعی در طرف معناسنه توکاف مصدر در وکف
البیت وکفاً دوکیفا ولتوکافا ذلمور اولملدی
اولملدی طماستی ایله الغادی سحابدن صباح وقتنده
اولان بولیت دریا یک خلافیدر که اخشام وقتنده جمع
اولان بولوده ذلمور الوکاف وکفدن مبالغه فا
فاعلر مبالغه ایله صلیجی معناسنه کاف کغاتیدن فاعل
در معنای بیت اکر یغمور اجلیجون کوکک اطرافنده
بولوتلر اولمسه خلقه ضرر برمز زیرا اول ممدوحک
ایاسنکه مبالغه ایله طملیجی صباح بلوونه بکزرانک

طملمسی خلفه کافی دراندن یغری هیچ نسنه یه محتاج
دکللر دربو بیتده دخی لایق اولمیان مبالغه وارد رانک
امثالی مبالغه دن احتراز واجبدر دُم عَلی رُغم العِدی
وارتَح بعُود العیدِ فی دَولةٍ غَرّاء فیها ادوم الالطاف
طاف دم دائم اول الرغم قهر وغلبه ارتح ارتیاح
دن که فرح درامر در العود رجوع در دونمک معناسنه
الغراء اغر کی تأنیثدر اغر نسنه نک آق اولاننه
وعیوبدن پاک اولاننه درلر وشریف اولانه دخی
دنلور الالطاف لطفک جمعی درکه عملده وکلامده و
غیریده بو شفقلق اوزرینه اولمق در معنای بیت
دائم وثابت اول عدولره غالب اولوب قهرایلمک
اوزرینه ودخی همیشه عیده ایرشمکله فرح وشاد اول
بر شریف وعیوبدن پاک دولتده که لطفلرک
دائم اولوجی رغی اول دولتده دوران ایلدی خاتمه
خدایا و کرما بو مسوّد الوجه قولّقده قاصر قاسم
قولنک بو مقدار قصیده مذکوره نک حلّنه متعلق
اولان کلمانک تسویدینه باعث اولان فرزند ارجمندک

لازال کسه عزیزا دنیوی مرادنی واخروی مقاصدنی
میسر ایدوب دنیاده علم نافعله وعمل صالحله طول بقاده
واخرتده مقعد صدقده شرف لقاء ازانی ایله سایر
اولاد آخردنک دخی بله وبو محتقر مختصره نظر ایدن ممتنز
ایله عزیزلرک هر بریدن مأمول در که سهوینی حدّین
لطف بی عدللریله اصلاح ایدوب کشف عیبنه
تعرّض قلمیه لرکه بن حقیر خود مرسنه ده مروجیله
قصورده حقیرقین خصوصاکه قصیدهٔ مزبوره نک
ایضاحنه وشرحنه قصد تاملده وجه اهتماملة توجه
اولنمدی زیرا طالب اولان فرزندک مرادی بعین
لغاتی حلیدی نته کم دیباجه ده ذکر اولندی اعرابی
وایضاح معناسی دکل ایدی وهم ارباب کرمک
همم عالیه لرندن دخی ملتمس بودر که بو بندهٔ
سرافکندهٔ خطا ومحتاج عفو خدا مسکین
لرین خیر دعا ایله یاد ایدوب تذکر ایلیه
لرکه مریری دخی انشاء الله خیرله
متذکر اولنالر آمین یا مجیب السائلین

افندی المفتی